

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКОГ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

БРОЈ 2

ГОДИНА I

БЕОГРАД, 1. АВГУСТ 1990.

ЦЕНА 10 ДИНАРА

СРБИНЕ, БРАТЕ,

НЕ ЗАБОРАВИ!

ОВО СУ

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ!

НАШ БРАТСКИ ПОЗДРАВ И ПОРУКА СРПСКОМ ВОЈВОДИ ВОЈИСЛАВУ ШЕШЕЉУ

Драги брате војводо,

Српски борци и следбеници бесмртног ђенерала Драже безмерно су се обрадовали кад је до њих стигла вест о оснивању Покрета српских четника у нашој родној отаџбини под Твојим вођством и руководством. Исто тако, све нас је обрадовала вест о покретању листа тог покрета 'Велика Србија'. Српски родољубиви борци у свим земљама слободног света, као и све чланство Покрета српских четника Равне Горе у слободном свету чији сам председник, стоје тврдо и одлучно уз тамошњи Четнички покрет у борби за слободу, за обнову српске државе на Балкану која би обухватала све српске земље и сво српство. Утврђивати српско духовно и национално јединство и обновити српску државу на Балкану — то је наш завет и аманет наших херојских предака на челу се бесмртним ђенералом Дражом. На том путу и у борби да се то оствари ми ћемо вам пружити свеколику помоћ, па ако треба формирати и борбене јединице које ће стићи у нашу родну отаџбину, у борбу за слободу или смрт са свим борбеним снагама наше родне отаџбине. У том знаку ми вам свима шаљемо наше борбене поздраве:

СЛОБОДА ИЛИ СМРТ — РАВНА ГОРА ПОБЕДИТИ МОРА!

Војвода Момчило Р. Ђујић

војвода Момчило Р. Ђујић

Председник Покрета српских четника
Равне Горе у слободном свету

УВОДНИК

Поред наших редовних политичких активности у периоду између изласка првог и другог броја „Велике Србије”, приступања нових чланова и велике потражње за првим бројем наших новина, чији је првобитни тираж од 20.000 примерака доштампан за још 10.000, посебно овде истичемо три догађаја од изузетног значаја.

Величанствени комеморативни скуп, који је у центру Београда окупио десет хиљада људи ради одавања почаси успомени на генерала Дражу Михаиловића, имао је великог публицитета и одјека у земљи и свету. Српски четнички покрет је том манифестацијом показао и велику политичку снагу, а српски народ, и поред још постојећег страха у масама од претних комунистичких репресивних мера, да традиције српског четништва нису замрле у српству, да ће врло брзо бити обновљене.

Либерална странка из Ваљева је готово комплетна приступила Српском четничком покрету. У овом броју објављујемо Декларацију о приступању, те напомињемо да је такву одлуку одбило свега 11 њених чланова, предвођених Предрагом Вулетићем. У склопу заказаног „тајног” суђења Јосипу Брозуну Титу, малобројна Вулетићева формација је одржала и своју изборну скупштину, па се могло видети да од више стотина присутних у гласању учествује само та једанаесторица. Више је имена било на листама кандидата за нове руководеће органе странке, чији су оснивачи претендовали да буду настављачи нама приступивше Либералне странке, бар по страначком називу, него људи који су одлучивали о њиховом избору. Недавно, након тога, распала се и та једанаесторица, јер је неколико бивших страначких повереника из других градова у унутрашњости Србије ускратило поверење Предрагу Вулетићу, оптужујући га да је и он крив што је скоро читаву странку, предвођена оснивачем и јединим легитимним председником Александром Стефановићем прикључена странци српских четника.

Српском четничком покрету је приступила и велика група „Звездиних делија”, предвођена вођом навијача Небојшом Ђорђевићем. Тиме је наша странка битно оснажена, бројчано увећана и постала знатно политички мобилнија.

Једногласним одлукама Централне штабне управе Српског четничког покрета, на седницама одржаним у току јула месеца, прихваћено је приступање либералне странке из Ваљева и „Звездиних делија” из Београда. Том приликом су Александар Стефановић и Небојша

Ђорђевић кооптирани у чланство Централне управе. Александар Стефановић је једногласно изабран за потпредседника Српског четничког покрета, а Небојша Ђорђевић за потпредседника Младих четника.

У следећем броју ћемо наше читаоце детаљно упознати са свим акцијама Српског четничког покрета од оснивања до данас, под сва три страначка назива која смо имали (Српски слободарски покрет и Српски покрет обнове).

Представници Српског четничког покрета, председник војвода др Војислав Шешел, председник Младих четника Срђан Гламочанин и члан Централне штабне управе Србољуб Милошевић поднели су у уторак, 31. јула 1990. године Секретаријату за правосудје и општу управу СР Србије Пријаву за упис у регистар политичких организација и наше странке. Уз пријаву су, између осталог, поднесене изјаве формалних оснивача Српског четничког покрета, које садрже 116 потписа и фотокопије њихових личних карата.

Тек у петак 27. јула навече сазнали смо да администрација комунистичког режима у садашњој србијанској федералној јединици захтева посебне оснивачке изјаве и фотокопије личних карата ради регистравања политичких странака. Зато смо углавном позвали наше чланове који су се затекли у Београду да дођу с личним картама и потпишу изјаву. Тај оснивачки акт је чисто формалног карактера, па се надамо да се наши остали чланови, од којих су неки с нама од самог почетка, неће љутити што им се имена не налазе на овом акту. Једини је разлог што их преко викенда нисмо нашли у Београду, односно што није било времена да тај посао потписивања обављамо и у унутрашњости. На телевизијском дневнику је приказан примерак првог броја „Велике Србије” уз коментар да од 27. јула продаја таквих страначких новина није легална уколико странка о којој је реч није поднела Пријаву за упис у регистар. Да би смо спречили малтретирање наших колпортера од стране комунистичке полиције, пожурили смо са регистрацијом.

СЕКРЕТАРИЈАТУ ЗА ПРАВОСУЂЕ И
ОПШТУ УПРАВУ СР СРБИЈЕ
БЕОГРАД

РЕГИСТАР
П И У
Л 07 00 - 11

П Р И Ј А В А

за упис у регистар политичких
организација

Молим Секретаријат за правосудје и општу управу СР Србије
у Београду да изда следеће

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЛАВА СЕ УПИС У РЕГИСТАР ПОЛИТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИТИЧКОЈ СТРАНИЦИ "С Р П С К И Ч Е Т Н И Ч К И П О К Р Е Т" се седиштем у Батајници Посавског одреда 36., на основу документације предвиђене Законом о политичким организацијама (Сл. гласник СР Србије бр. 37 од 19. јула 1990. год. на којем се темељи и доношене овог решења.

Уз пријаву је приложено:

1. Акт о оснивању странке "Српски четнички покрет"
2. Потписана изјава оснивача странке
3. Доказ о пунолетству оснивача
4. Одлука о склапању иницијативе да поднесе ПРИЈАВУ
5. Статут странке
6. Политички програм странке

у Београду 30. јул 1990. год.

Председник
Др Војислав Шешел

Војислав Шешел

Фотографија с унутрашње стране корица: Војвода Момчило Ђујић, (снимљено у ратним данима)

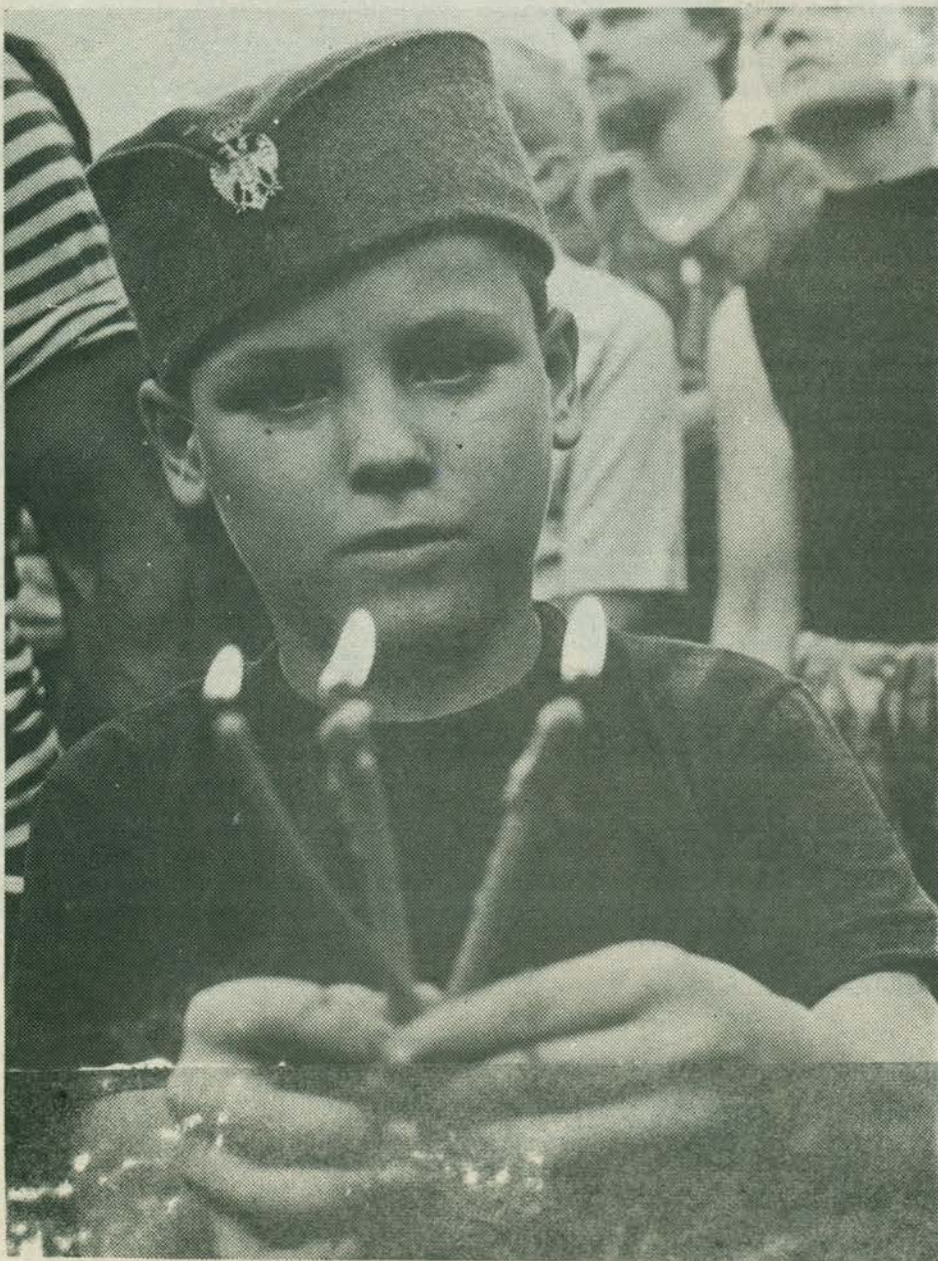
ЖИВ ЈЕ ДРАЖА, УМРО НИЈЕ, ДОК ЈЕ СРПСТВА И СРБИЈЕ

Српски четнички покрет 17. јула 1990. у центру Београда организовао величанствени комеморативни скуп поводом годишњице смрти армијског генерала Драгољуба Драже Михаиловића. На скупу је учествовало око десет хиљада српских патриота, као и представници дипломатског кора, домаћи и страни новинари.

Топли јулски дан као да је од самог почетка наговештавао изузетно свечану атмосферу! Традиционално слободарски Београд је по први пут након другог светског рата смогао снаге и храбрости да укаже дужну почаст вођи Трећег српског устанка, хероју и мученику. Већ у шеснаест часова Срби и Српкиње, скупљали су се у порти

Саборне цркве у Улици Краља Петра I Ослободиоца. Убрзо су и Црква и порта, а и околне улице биле препуне народа. Тачно у седамнаест часова, како је и било најављено, са великим свећама у рукама, у Цркву су ушли чланови Централне отаџбинске управе Српског четничког покрета, предвођени председником војводом др Војиславом Шешељем, подпредседницима адвокатом Милорадом Вукосављевићем и Александром Стефановићем, генералним секретаром Војином Вулегићем, председником Младих четника Срђаном Гламочанином и председником Кола четничких сестара адвокатом Оливером Јелкићем. Након што су упаљене свеће за покој душе великог мученика и његових изгинулих јуначких четника, Црквом је завладао тајан. Дубока тишина. Са усана присутних могле се прочитати речи молитве и осећаји дубоког пијетета. А она се Црквом проломио глас старог Новака Станојевића, ратног свештеника Дринско-романијског корпуса. У одсуству званичних црквених представника, почео је парастос. Оцу Новаку прикључило се и неколико студената Богословског факултета. „Вјечнаја памјат” певали су сви присутни. Велики саборни храм је изгледао као на највеће православне празнике. Након тога је председник Младих четника Срђан Гламочанин почео гласно изговарати „Оче наш”, што су окупљени Срби сложено прихватили. Неколико минута тишине и узвик војводе Шешеља: „Нека је вечна слава великом српском националном јунаку и мученику, генералу Дражи Михаиловићу.” Из стотина и стотина грла Црквом се проломило: „Слава му!!!”

У потпуној тишини, као и приликом доласка, чланови Српског четничког покрета и сви окупљени српски патриоти излазили су из Саборне цркве и упутили се Улицом краља Петра I и Кнез Михаиловом ка споменику Кнезу Михаилу Обреновићу, где је био заказан комеморативни скуп. Одважног и чврстог корака, са развијеним традиционалним српским четничким барјаком, марширали су млади српски четници, настављачи великог дела војводе Војина Танкосића, војводе Војина Поповића, генерала Драже Михаиловића, др Слободана Јо-

вановића, Драгише Васића и Стевана Мољевића. Колона се све више повећавала, да би се на Тргу окупило око десет хиљада људи устрептала срца, са сузама у очима и пркосног израза лица. Четрдесет пет година после другог светског рата, после савезничке издаје генерала Михаиловића и његових храбрих бораца, у срцу Србије обновљен је четнички покрет, који се спремно и одлучно ставио у службу српском народу. У измењеним историјским околностима организован је као политичка странка која се демократским средствима бори за власт, одлучно супротставља последњим трзајима комунистичке титоистичке диктатуре, те у својим редовима окупља само најхрабрије, најодлучније и своје народу и Отаџбини најоданије Србе. Окупља оне које нико није у стању уплашити, отерати или понижавати. Првенствено окупља младиће и девојке међу којима су бројни радници, сељаци, студенти, интелектуалци. Заступљени су сви социјални слојеви, Срби из свих

српских земаља, уједињени безграничном љубављу према српству и светосављу. Понос и будућност српског народа, узданица слободе и демократије, доказ несаломљивости српског националног духа, поноса и достојанства.

Комеморативни скуп је отворио председник Централне отаџбинске управе Српског четничког покрета војвода др Војислав Шешељ следећим речима:

„Браћо Срби и сестре Српкиње, Окупили смо се данас да одамо почаст нашем великом националном јунаку и мученику генералу Дражи Михаиловићу!”

Проломио се громагласан аплауз. Скандирање: „Војо – војводо, Војо – слободо!” Снажним гласом, без икаквог озвучења, војвода Шешељ је грмео:

„Јунак још из првог светског рата, носилац Карађорђевог звезде, ондашњи генералштабни пуковник Драгољуб

Дража Михаиловић није прихватио у априлу 1941. године капитулацију Југословенске краљевске војске, него се са групом себи највернијих официра пробио до Равне Горе и тамо 13. маја 1941. развио слободарски српски барјак!”

Френетичан аплауз. Узвици: „Тако је!” Маса народа пева:

„Планино моја, планино туго,
планино моја, старино.
Доста сам пута ходио, туго,
комитске чете водио.
Српска ми труба затруби
из тога села Дренова:
спремте се, spremте, четници,
силна ће борба да буде.
Загрми Дража војвода:
бацајте бомбе четници!
Из ове наше победе,
засјаће сунце слободе!”

Често прекидан скандирањем, војвода Шешељ наставља говор:

„Дража Михаиловић је 13. маја 1941. године подигао трећи српски устанак и стао раме уз раме са јунацима српске историје – Карађорђем Петровићем и Милошем Обреновићем!

(Аплауз. Узвици: „Тако је!”?)

Подигао је Дража Михаиловић српски народ против фашистичког окупатора и усташког хрватског геноцида!

(Аплауз. Скандирање: Војо – војводо, Војо – слободо!)

У време када су јединице генерала Драже Михаиловића водиле огорчене борбе са свим нашим непријатељима, комунисти се мирно шетају широм Југославије, уживајући све привилегије засноване на пакту о ненападању између Хитлера и Стаљина.

(Узвици: „Тако је!” Аплауз.)

Так када је Хитлер напао на седиште Комунистичке интернационале, комунисти позивају на устанак, али они позивају, пре свега, на братоубилачку борбу против јуначких српских четника!

(Узвици: „Тако је!” Скандирање: „Српски четници, српски четници!”)

За цело време трајања другог светског рата генерал Михаиловић се борио да сваки српски живот буде сачуван. Њему није стало ни до каквог авантуризма. Њему је одмах било јасно да би се Черчил одлучно борио против Хитлера до последњег живог Србина, као што се Черчил борио против немачких нациста и талијанских фашиста до последњег живог Грка, Пољака или Француза!”

Аплауз. Маса одушевљено пева:

„Да ли има међ' Србима тога,
ко не жали Дражу покојнога?
Чича Дражо, да те није било,
српско би се име угасило.
Чича Дражо, нека ти је слава,
погин'о си за народна права.
Чича Дражо ми ти се кунемо,
да са твога пута не скренемо.”

Скандирање: „Србија, Србија“, „Српски Чича, српски Чича!“

Тога тренутка један милиционер са мегафоном у руци позива масу народа да се разиђе:

„Пажња, пажња! Понављам упозорење!“

(На то маса народа звижди и протестује повицима: „Уааа, Уааа! Бандо црвена, бандо црвена!“)

„Пријављени скуп је забрањен! Решење о забрањеном скупу благовремено вам је уручено.“

(Упадица из масе: „А ко је вама дозволио скуп. „Упадицом се алудира на конгрес уједињења комуниста са самим собом, на конгрес уједињења Социјалистичког савеза радног народа и Савеза комуниста Србије у Социјалистичку партију Србије, одржаном 15. и 16. јула 1990. у Београду и попраћеног великом помпом у свим режимским средствима јавног информисања.“)

„Молимо да се у миру разиђете!“, наставља милиционер.

(Повуци „уааа, уааа“ и звиждуци упућени милиционерима. Следе узвици: „Уааа, уааа Секуритатеа, уааа, уааа Секуритатеа!“)

„Понављам упозорење! Пријављени скуп је забрањен! Молим вас да се разиђете у миру.“

(Скандирање: „Краљевина Србија, Краљевина Србија!“)

Презијум погледавши у полицијца, са само њему својственом неформалношћом и праксом, војвода Војислав Шешељ наставља говор:

„Браћо Срби и сестре Српкиње, Српски четнички покрет је пријавио овај комеморативни скуп. Чули сте га да је полиција забранила. Није им пало на памет...“

(Повици „уааа, уааа“ прекидају говор.)

Није им пало на памет да јуче онај скуп забране, кад су се јуче комунисти сами са собом уједињавали.

(Узвици: „Тако је!“ Аплауз. Узвици: „Бандо црвена, бандо црвена!“ Песма:

„Бранковић је устао из гроба, сад се зове Милошевић Слоба.

Славићемо месец дана, кад скинемо Слободана.

Комуниста нема реденика, нема лепше војске од четника.“

Маса и даље сложено пева: „Шта се оно на „Динари сјаји, Ђујићева кокарда на глави.

Ој војводи шубару накриви, има твојих четника још живих.

Кроз динарске кланце и точила, свуд су чете војводе Момчила.

Са Динаре синуће слобода, доноће је Момчило војвода.

Телефонске жице брује, Момчило нам поручује:

„Вести стижу са свих страна, нема више партизана.“

Комуни, ваш је земен прош'о, Момчило је из Чикага пош'о.“

Војвода др Војислав Шешељ говори:

„Ми као Српски четнички покрет, као политичка странка, упражњавамо

искључиво мирољубиве методе политичке борбе, али нећемо се покорити

ниједној респресивној мери постојећег комунистичког режима!

(Узвици: „Тако је!“ Аплауз. Скандирање: „Српски четници, српски четници!“)

Ми, српски четници, настављамо светле традиције српских хајдука и српских ускока, српских комита и српских четника. Ми настављамо политичке традиције Слободана Јовановића, генерала Драже Михаиловића, Драгише Васића и Стевана Мољевића.

(Узвици: „Тако је!“ Аплауз.)

Генерал Дража Михаиловић, као краљевски министар, у току читавог другог светског рата води жестоке борбе са окупаторима и хрватским усташама, а за то време Јосип Броз Тито одржава везу, директну везу преко Владимира Бакарића и Андрије Хебранга, са усташким главним штабом и преговара са Немцима. Склапа пакт о ненападању са Немцима.

(Звиждање масе на сами помен Титовог имена. Негодовање упућено комунистима.) Песма:

„На планини, на Јелици,

састали се сви четници.

Састали се па говоре,

петокраку да оборе.

Петокраку јер не ваља,

она неће српског краља.

Она не да српском роду,

људска права и слободу.

Ој четници Равне Горе,

збијајмо се у редове.

Збијајмо се брат до брата,

да скинемо јарам с врата.“

Поставља војвода Шешел:
„Браћо Срби и сестре Српкиње,
Генерал Дража Михаиловић при крају другог светског рата, један за другим, ослобађа српске градове и села. Примера ради наводим да су 1944. године четници ослободили велики српски град Крушевац. Владали...
(Аплауз. Узвици: „Тако је!”)

... Владали су у њему неколико дана, организовали свечани дочек совјетске Црвене армије као савезничке војске, владали заједно са првеноармејцима даљих неколико дана, да би их совјетски официри на превару разоружали и испоручили партизанима. Четници Драже Михаиловића су издали и продана војска у другом светском рату!”

(Узвици: „Тако је!” Аплауз.) Песма:
„Од Тополе па до Равне Горе,
свуд су страже ђенарала Драже,
И патроле Калабић Николе.
А заседа Рачића одреда,
извидница Павла Ђуришића,
Претходница војводе Ђујића.”
Војвода Шешел:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,
Данас се овде окупила, пре свега,
српска омладина и показала да у српским грудима још увек куца јуначко срце, као и да то срце још увек развија љубав према генералу Дражи Михаиловићу и јуначким српским четницима!

(Узвици: „Тако је!” Аплауз. Скандирање: „Војо војводо, Војо слободо!”)

Пола века су нас у комунистичким школама васпитавали и подучавали да су четници издајници српског народа.

(Упалица: „Лагали су!”)

Они су то могли јер је све што је било најбоље у српском народу изгинуло у два балканска и два светска рата, или, пак, после другог светског рата избегло у емиграцију, односно, заглавило у Титовим казаматима, у Титовим гулазима.

(Узвици: „Тако је!” Скандирање: „Комунисти – фашисти! Комунисти лажу!”)

Требало је да прође неколико деценија, да стасају нове, млађе делегације, да се усправе, почну мислити својом главом и са себе скину комунистичке окове.”

(Узвици: „Тако је!” Аплауз. Скандирање: „Црвене усташе, црвене усташе!” Скандирање: „Српски четници, српски четници!”) Песма:

„Насред горе Романије
четнички се барјак вије.
Па нека га, нек се вије,
донет нам је из Србије.
Донео га чича Дража
и његова горска стража.
Носила га чврста рука,
мајор Дангић осмог пука.
Предао га Херцег-Босни,

да се она с њим поноси.
Херцег-Босна барјак воли,
јуначки се под њим бори.”
Затим следи:

„Кличе вила с Требевића,
није Босна Павелића,
већ је Босна сивог тића,
Доброслава Јевђевића.”
Војвода Шешел:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,
Заједно са Српским четничким по-

кретом овде су представници и других српских патриотских политичких странака.

(Скандирање масе народа са ритмичним аплаузом: „Српска опозиција, српска опозиција!“)

Овде су представници Српске народне обнове...

(Скандирање уз ритмични поздравни аплауз: „Српска обнова, српска обнова!“)

... и представници Српске светосавске странке.

(Дуг аплауз. „Живео Свети Сава!“ Одговор масе: „Живео!“)

Ми, српски четници, водимо политику националног помирења свих Срба!

(Узвици: „Тако је!“ Аплауз. Узвици: „Живео српски народ!“)

Али не по ту цену да се даље пролонгира коначни пад комунистичког режима, али не по ту цену да се и даље одржава комунистичка диктатура и над Србијом вијори црвена петокрака.

(Узвици: „Тако је!“ Аплауз.)

Нећемо ми ни за кога да се боримо под црвеном петокраком, него под светом српском заставом и под српским двоглавим белим орлом!

(Аплауз. Узвици: „Тако је!“) Песма:

„Ој лијепа српска вило,
да ли би ти тешко било,
да потражиш гроб незнани,
што су српски зли душмани,
што су тајно једне ноћи,
у крвавој својој злоћи,
убили нам српског бана,
див-јунака са Балкана.
Београде, да ли смијеш
чича Дражу да откријеш?
Откри нама ту истину
о великом српском сину.
Одговара бијела вила:
не брините, браћо мила.
Дража увек на вас гледа,
чича Пера поред њега,
мудри Милош, Карађорђе
и све часне српске вође.
Они живе међ' људима
у јуначким српским груд'ма.

Што питате, тајна није,
за витеза из Србије.

Дража је од првог дана
стао у ред великана.

Жив је Дража, умро није,
док је српства и Србије!“

Војвода Војислав Шешељ:

„Браћо и сестре,
Долазе наша браћа...

(Скупу се прикључује група припадника странке Српска народна обнова, на челу са својим председником Мирком Јовићем, носећи заставу са белим српским орлом, транспаренте са сликом Крађорђа, краља Србије Петра I Карађорђевића, увеличане фотографије генерала Драже Михаиловића и друге. Узвици одобравања. Поздравни аплауз. Скандирање „Српски четници, српски четници!“ Скандирање: „Српски Чича, српски Чича!“ Председник странке Српске народне обнове са

двојицом чланова управе прилази споменику и срдечно се поздравља са војводом Шешељем.)

Песма:

„Над Краљевом жива ватра сева,
да видимо ког четника нема.
Нема Симе, нема ни Дурока,
то су Дражи два најбоља момка.
Нашег Симу убили су Немци,
посекли га митраљески меци,
а Дурока, младог капетана,
мучки уби банда партизана.
Још ујутро око седам сати,
нашег Симе закукала мати:
тако Симо, тако мили сине,
тако Србин за слободу гине.
Спавај мирно, моје мило дете,
четници ће тебе да освете.”

Глас војводе Шешеља:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,
Обратиће вам се генерални секретар Српске народне обнове адвокат Александар Спасић.”

Адвокат Александар Спасић говори:

„Браћо и сестре,

Поздрављам вас у име Српске народне обнове. У овим историјским тренуцима потребне су Србији две ствари – да смо сложни и мудри, с обзиром на то да нас непријатељи опкољавају са свих страна. Србија је јача од смрти онда кад смо сложни. Потући ћемо их до ногу!”

(Аплауз. Скандирање: „Српски Чича, српски Чича!”) Песма:

„У Колашин, у ровове,
Похваташе соколове,
Ухватише сивог тића,
баш војводу Ђуришића.
Њемачки му мајор каже:
казуј Павле ће је Драже.
А Павле се само смије,
неће Чичу да открије.
У авион њега мећу,
за Немачку њега крећу.
Павла воде авионом,
а четнике камионом.
Кад је дош'о више Лима,
шаље поздрав четницима:
нема боја да се бије,
док не дођу јуришлије.

Јуришлије, момци млади,
све бирани у бригади,
ја остављам свога сина,
који нема шест година.”

Војвода Шешељ:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,

Начин на који се данас најбоље можемо одужити светој успомени на генерала Дражу Михаиловића је певање јуначких четничких песама.”

(У маси неописиво одушевљење. Дуготрајан аплауз). Песма:

„У шумици колибица мала,
у колиби чича Дража спава.
Пред колибом радио станица,
из Лондона говори краљица:
чича Дражо, непродана душо,
краљ је Пера твоје речи слуша,
речи слуша, у груди се бије,
шта уради Тито од Србије.”

Маса даље пева:

„Шумо мати, загрљај ми пружи,

сину твоме који Дражу служи.
Ја до тебе нигде никог немам,
из тебе се и у борбу спремам.
После борбе, уморан и гладан,
теби хитам, на груди ти палам.
Твоја трава простирач је мени,
твоје гране покривач зелени.”
Војвода др Војислав Шешељ наста-
вља говор:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,
1946. године, после режираног комунистичког суђења, на данашњи дан, 17. јула, мучки је ликвидирао велики син српског народа генерал Дража Михаиловић.”

(Узвици: „Тако је!” Аплауз. Скандирање: „Српски четници, српски четници!”) Песма: „Спремте се, спремите, четници...”

Војвода Шешељ:

„Ликвидирао је велики српски син, а ни до данас не знамо где му се гроб налази. Али Дража Михаиловић живи у свим српским срцима! Жив је Дража, умро није, док је српства и Србије!

(Аплауз. Скандирање: „Равна Гора победити мора!”)

Браћо и сестре, сада ће нам се обратити председник Српске народне обнове, господин Мирко Јовић.”

(Аплауз. Узвици: „Живео Јовић!”)

Говори Мирко Јовић:

„Браћо и сестре,

Овог тренутка вратио сам се са, за нас Србе светог места, Равне Горе. Српска народна обнова је данас формирала свој одбор на Равној Гори и тај одбор је већ, приликом свог формирања, дао помен неумрлом генералу Дражи Михаиловићу. Кажем да је за нас Равна Гора свето место јер, по овим панорама овде видимо, да је генерал Михаиловић заједно са Карађорђевићем и са Милошем Обреновићем. Равна Гора се не може одвојити нити од Такова нити од Тополе. Генерал Михаиловић је вођа трећег српског устанка, за Србе увек био и остао. Непријатељи српског имена и српског народа оптужили су генерала Михаиловића за некакво југословенство. Подваљују нам, јер то што је генерал Михаиловић бранио Југославију као командант Југословенске војске у Отабини не мора да значи

да је био Југословен, нити да је бранио било какво југословенство. Генерал Михаиловић је увек, и пре свега, био Србин!

(Аплауз. Узвици: „Тако је!“)

Јуче смо имали прилику да гледамо лакрдију од комунистичких подвала. Јуче су нам поручили да су ово историјска времена за Србију. И јесу.

И ми знамо да су историјска, али не смемо више дозволити да они вуку више било какав потез у име српског народа, без обзира како се зову. Четрдесет година су нам говорили да је социјализам прелазна етапа ка комунизму. Били смо у комунизму, сада нас опет враћају у социјализам. Они играју са нама пинг-понг: мало социјализам, мало комунизам.

(Узвици: „Враћају нас у камено доба! Доле комуњаре!“ Скандирање: „Доле комунисти!“)

Представљају се свету као некакве демократе. Молим вас, ми смо видели колике су они демократе. Ниједна од новооснованих странака у Србији нема услова да ради. У Србији нема услова за политику, нема услова за вишестраначки систем. У Србији је потребна борба за слободу. Ми се прво морамо изборити за слободу, па тек онда ићи на формирање стварно новооснованих странака.”

(Аплауз: Војвода Шешел поново говори народу:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,

У име Српске светосавске странке обратиће нам се Сениша Здравковић:

Говори Сениша Здравковић:

... Ово је тужни тренутак, када обежавамо 44 године откад је Дража Михаиловић, као велики мученик, зостављан, када му је чупана брада, шутиран и пљуван овај велики херој српског народа... Пре десетак дана, тачније, осмога јула, на Кочевју нисмо присуствовали, нисмо имали ниједног пастира нашега православног, да изврши опело над невиним српским жртвама. Тамо је тада извршено покрштавање десетина хиљада српских мученика који су бањани у јаме...”

Сениша Здравковић завршава говор узвиком: „Живела Српска православна црква!“ Маса прихвата песму: „Од Тополе, па до Равне Горе...”

Војвода Шешел:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,

Српској православној цркви је најтеже било под комунизмом, и ми, српски патриоти, родољубиви српски четници, учинићемо све што је у нашој моћи да омогућимо Српској православној цркви да се поново усправи, да се опет покаже у свој својој величанственој духовној снази. Српски народ не може без Српске православне цркве, као што ни Српска црква не може без српског народа.

(Узвици: „Тако је!“ Аплауз. Скандирање: „Ми смо хришћани, ми смо хришћани!“) Браћо Срби и сестре Српкиње,

Комунисти нам и нове подвале спремају. Комунисти су успели да мобилишу и неке најистакнутије дојучерашње опозиционаре – гледали смо их на комунистичком конгресу јуче. Осрамотили су нас ти наши дојучерашњи саборци. С њима смо се разишли, али уздигнута чела идемо даље. Кога с нама нема – без њега се може. Сви они који су спремни да служе комунистима и који су пристали да уђу у ову њихову прерушену партију, такође су отпадници од српског народа.

(Френетичан аплауз. Скандирање: „Војо војвода, Војо слободо!“)

Браћо Срби и сестре Српкиње,

Свауо је дан поноса и достојанства српског народа. По први пут, од рата наовамо, српски народ је изашао, отворено и јавно, на улицу, да ода почаст генералу Дражи Михаиловићу.”

(Узвици: „Тако је!“ Аплауз.) Песма: „Да ли има међ' Србима кога, ко не жали Дражу покојнога...” Песма:

„На Авали, покрај Београда,
окупља се краља Петра гарда:
све младићи, лепши од лепшега,
све јунаци, бољи од бољега,
све делије са свих српских страна,

жељни правде и жељни мегдана.

Моле Бога у бој да се пође

и краљ Петар у Београд дође,

да засија круна Немањића

на престолу Карађорђевића.”

Војвода др Војислав Шешел наставља:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,

Српски народ још увек трпи велику срамоту да се онај пагански храм, у који је сахрањена лешина највећег зликовца и злочинца у нашој историји, налази у нашем слободарском Београду. Српски народ неће још дуго то да трпи!”

(Маса узвикује: „Тако је!“ Повици: „Уааа, уааа, Тито напоље!“)

Упадица: „Неће га ни Загорје!“ Скандирање: „Тито србождер, Тито србождер!“ „Устала је Србија, устала је Србија!“ „Тито – Чаушеску, Тито – Чаушеску!“ „Срушићемо Цвешару, срушићемо Цвешару!“ Тргом се разлеже песма:

„Са Динаре кличе бијела вила;

не бојте се Срби, браћо мила!

Гледала сам из крвавих дана,

како Ђујић душмане прогања.

Прогања их кроз динарске кланце

и за собом он води Динарце.

Бежи душман испред славног вође,
за њим чете са српске тромеђе.
Па и данас он душмане тера,
да с' очува српска славна вера.
Никад четник кукавица није,
смрт га вреба, 'он се на њу смије."
Војвода Шешељ даље говори:

Ово је дан српског националног пркоса. Подмлађени српски четници својим одважним и јуначким мушким грудима смело пркосе комунистичком режиму. Убеђени смо да ћемо у најскорије време бити у стању да у нашем слободарском Београду подигнемо величепни споменик генералу Дражи Михаиловићу, и то, управо, поред споменика Карађорђу Петровићу, испред величанственог Храма Светог Саве на Врачару. Убеђени смо да ћемо у најскорије време широм наше отаџбине подизати споменике јуначким српским четницима, који су пали за правду и слободу.

Ми, српски четници, ни с ким ни у какве компромисе нећемо улазити по цену жртвовања појединих српских националних интереса. Ми смо се ставили у службу српском народу и до краја ћемо у тој служби истрајати. Ми се, у данашњим измењеним историјским околностима организовани као политичка странка изразито демократског карактера, залажемо за пуно национално јединство српског народа, за српску слободу. Боримо се свим средствима мирољубиве политичке акције за обнову слободне српске државе на Балкану, за Србију која се неће састојати само од данашње сужене србијанске федералне јединице, него ће обухватати и српску Македонију, српску Далмацију, српску Лику, српски Кордун, српску Банију, српску Славонију и српску Барању."

(Френетичан аплауз. Скандирање: „Војо војвода, Војо слободо!“ Узвици: „Живео војвода!“) Песма:

„Краљу Петре, ми би хтели знати,
како ће се ова земља звати.
До Мостара све Србија Стара,
од Мостара и Нова и Стара.
Поручује краљина Марија:
нек се зове Велика Србија!"
Војвода Шешељ завршава говор:

„Српски четнички покрет је поносан на овај величанствени комеморативни скуп. Поново је заблистала стара четничка слава, поново се српски народ вратио својим слободарским и јуначким традицијама. Нико нас више не може потиснути са српске политичке позорнице, нико нас не може одвратити од верног служења српском

У име Централне отаџбинске управе позивам целокупан српски народ да што масовније приступа Српском четничком покрету, политичкој странци која се најодлучније супротставља комунистима, социјалистима, како се данас зову, четничкој странци која им представља најозбиљнијег противника.

Поздрављам вас нашим традиционалним поздравима:

„За васкрс слободне Србије!"
„Србија је вечна, док су јој деца верна!"

„С вером у Бога – за краља и Отаџбину!"

„Равна Гора победити мора!"

(Френетичан аплауз. Узвици: „Живели српски четници!" „Живелинини!" „Живео војвода Шешељ!" „Живеooooooooo!") Комеморативни скуп је завршен и маса народа се почиње разилазити уз песму:

„Двоглави орао Равној Гори лети,
грб Петра Другог краси њему груди.

Поздраве носи равногорској чети
и чича Дражи, витезу том.

Нико на свету нема такве снаге,
као што је Дража, наш први горски цар.

Живео чича Дража и равногорска стража,
заклетви својој верни: „Слобода или смрт!"

Живели равногорци, јуначки првоборци,
одани краљу Петру другом и чича Дражи свом!

Цео наш народ чича Дражу воли,
великог борца, првог равногорца.
Свако за њега сад се Богу моли,
да нам поживи јунака тог.

Нико на свету нема таквог борца,
као што је Дража, највећи српски син! (следи рефрен)

Сви су уз Дражин равногорски покрет,

градови, села, Отаџбина цела.

Рамене уз рамене, храбри српски цвет,
згазиће сада душмане све.

Нико на свету нема такве снаге,
као што је Дража и његов оштар мац. (следи рефрен)"

Песма се и даље ори:

„Девојка је пошла
у гору по воду,
воде да захвати,
кући да се врати.
Сусрела јунака
сред луга зелена,
десна му је рука
цела одсечена.

Јунак тихо збори
да га жеђ умори.
Стан девојко, роде,
дај ми мало воде.
Девојка застала,
па му воде дала.
Кад му воде дала,

тихо запитала:
Рањени јуначе,
где си досад био,
где си тако тешке

ране задобио?

Ја сам, селе, војник
Дражинога пука,
десна ми је цела
одсечена рука.
Одсечена, селе,
насред Равне Горе,
где се српске чете
за слободу боре.
Ја не жалим, селе,
своју десну руку,
већ ја жалим, селе,
што нисам у пуку."

Режимски покушаји да се спречи
одржавање

комеморативног скупа поводом
годишњице смрти генерала Драже
Михаиловића

У броју шест Самосталног народног листа „Самоуправа“, који издаје Тамара Николић, а главни и одговорни уредник му је познати српски борац за грађанска права Саниша Николић, председник Српског четничког покрета војвода др Војислав Шешелј објавио је следеће саопштење:

„У уторак, 17. јула 1990. навршавају се 44 године од мученичке смрти великог српског националног јунака, неустрашивог вође Српског четничког покрета, краљевског министра и горског цара слободних српских планина, армијског генерала Драже Михаиловића.

Централна одтабинска управа Српског четничког покрета позива браћу Србе и сестре Српкиње, целокупан српски народ, васколико српство, да тога дана у православним црквама запале свеће легендарном српском Чичи."

У Београду, 2. јула 1990. године, Централна отабинска управа Српског четничког покрета издала је „Проглас српском народу“ у коме је стајало:

„Браћо Срби и сестре Српкиње,
17. јула 1990. навршавају се 44 године од како је од стране злочиначког Титовог режима погубљен велики српски национални јунак, први герилац поробљене Европе, горски цар слободних српских планина, вођа српских четника и краљевски министар ГЕНЕРАЛ ДРАЖА МИХАИЛОВИЋ!

Позивамо целокупан српски народ, васколико српство, да тога дана у свим српским православним црквама упалимо свеће за покој душе једног од највећих српских мученика, па тако целом свету покажемо да генерал Михаиловић вечито живи у српским срцима.

Чланови Централне отабинске управе Српског четничког покрета упалиће свеће и помолиће се Богу за спас душе Драже Михаиловића у Саборној цркви у Београду 17. јула у 17 часова. Истог дана од 18 до 19 часова одржаћемо велики комеморативни скуп у центру Београда, пред спомеником кнезу Михаилу Обреновићу.

Упутили смо и званичан захтев државном врху актуелног југословен-

ског комунистичког режима да се јавности одмах саопшти место где су сахрањени посмртни остаци генерала Михаиловића и учини доступним сва документација о његовој егзекуцији.

Веран делу Драгољуба Драже Михаиловића и традицијама српских борача за слободу, Српски четнички покрет исказује своју одлучност да се у измењеним историјским околностима свим средствима мирољубивог политичког деловања супротстави комунистичкој диктатури и оствари идеале свете четничке борбе."

И тим поводом делегација Српског четничког покрета, коју су сачињавали председник Централне отабинске управе војвода др Војислав Шешелј, генерални секретар Странке Војин Вулећић и председник Младих четника Срђан Гламочанин, у два наврата је посетила старешину Саборне цркве у Београду и тражила да се 17. јула одржи парастос генералу Михаиловићу. Након консултација са вишим црквеним инстанцама, старешина Храма је одговорио да Црква, за сада, нема таквих могућности, да би то могло да јој створи огромне проблеме, али да немају ништа против да ми дођемо, да упалимо свеће и помолимо се Богу. Представници Српског четничког по-

крета су изразили разумевање за изузетно тежак положај Српске православне цркве под комунистичким режимом и изјавили да немају намеру да било каквим поступцима или понашањем отежавају положај Цркве. Остали су при намери објављеној у „Прогласу српском народу“. Том приликом су старешини Храма, уз пријем прописане признанице, предали дар Српског четничког покрета Саборној цркви у Београду, у износу од 3.000.000 динара, за покој душе генерала Михаиловића.

Штампали смо тринаест хиљада летак са текстом „Прогласа“ и дистрибуисали их широм српских земаља. Највећи број је подељен становницима Београда и излепљен на јавним местима. Полицајци су врло брзо интервенисали и излепљене летке cepали. Досетили смо се да нађемо универзално лепило, које је тако ефикасно причврстило летке да су их полицајци морали ножевима стругати.

Већи број чланова наше странке је привођен у полицију због дељења летакa. Претресани су. Олузимано им је неколико стотина примерака. Међутим, обавештавање српског народа нису могли спречити никакви режимски потези. Вест се ширила од човека до човека.

Вожд трећег српског устанка, бесмртни генерал Дража

Централна отаџбинска управа Српског четничког покрета упутила је позив свим амбасадама у Београду да на комеморативни скуп поводом годишњице смрти генерала Михаиловића упуте своје дипломатске представнике. Позивнице сличне садржине уручене су свим иностраним новинским, радио и телевизијским дописницима, као и редакцијама и дописништвима свих југословенских средстава јавног информисања.

Комеморативни скуп је пријављен и Градском секретаријату за унутрашње послове Београда, да би председнику Странке војводи Шешељу 16. јула било уручено следеће решење:

„Републички секретаријат за унутрашње послове СР Србије, Секретаријат у Београду, Одељење јавне безбедности Стари Град, на основу чл. 1. ст. 4. Закона о унутрашњим пословима, чл. 9. ст. 1. тач. 3. и 5. Закона о јавним окупљањима грађана и чл. 135. ст. 1., 141. ст. 1., 202. ст. 1., 206. и 209. Закона о општем управном поступку, у управној ствари пријаве одржавања јавног скупа Централне отаџбинске управе Српског четничког покрета у Београду, доноси следеће РЕШЕЊЕ:

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ одржавање пријављеног јавног скупа од стране сазивача Централне отаџбинске управе Српског четничког покрета у Београду, заказаног 17. 7. 1990. године од 18,00 до 19,00 часова на Тргу Републике у Београду, који би био посвећен годишњици смрти генерала Драже Михаиловића.

Образложење: Др Војислав Шешељ у име српског четничког покрета поднео је пријаву јавног скупа поводом годишњице смрти генерала

Драже Михаиловића за 17. јули 1990. године од 18 до 19 часова на Тргу Републике, Предвиђа се један говор и певање српских патриотских песама и биће шест постера генерала Михаиловића. Наводи се да ће на скупу бити, поред грађана Београда и припадника њихове странке, дипломатски представници страних амбасада, домаћи и страни новинари, као и представници других опозиционих странака. Уз пријаву је приложен проглас српском народу.

Разматрајући наводе из пријаве и све околности које предвиђа Закон о јавним окупљањима грађана, које су од утицаја за доношење одлуке у овој управној ствари, овај секретаријат је нашао да је пријава одржавања наведеног јавног скупа поднета благовремено у смислу члана 4. став 1. наведеног закона.

Овај секретаријат је такође нашао, обзиром на место, време и повод одржавања наведеног јавног скупа, да би одржавање скупа довело до распиривања националне мржње или нетрпељивости, као и до ремећења јавног реда и мира и да су се из тих разлога стекли услови из члана 9. ст. 1. тач. 3. и 5. Закона о јавним окупљањима грађана о забрани одржавања истог, па је на основу тога одлучено као у изреци решења.

Против овог решења допуштена је жалба Републичком секретаријату за унутрашње послове СР Србије у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје преко овог секретаријата, Одељења јавне безбедности Стари Град или непосредно Републичком секретаријату за унутрашње послове СР Србије, таксирана са 5 ди-

нара у административним таксеним маркама.

Решено у Републичком секретаријату за унутрашње послове СР Србије, Секретаријат у Београду, Одељење јавне безбедности Стари Град, под бројем 01/1 212-154 дана 16.07. 1990. године.”

У потпису Решења је стајало: Начелник одељења Драгиша Блануша.

Истог дана, увече, заседала је Централна отаџбинска управа Српског четничког покрета. Председник Странке је обавестио чланове Управе да је комунистичка полиција забранила одржавање комеморативног скупа. Сви чланови Централне управе су, једнодушно, изразили одлучност да се скуп, и поред забране, одржи у заказано време, без обзира на могуће последице.

Полиција је сутрадан увидела колики је степен наше одлучности и колика је маса народа с нама. Велики број милиционера су распоредили по околним улицама, али нису озбиљније интервенисали јер би реперкусије насилног покушаја растурања скупа биле несагледиве.

Недељу дана пре одржавања комеморативног скупа Централна управа је упутила писани позив руководствима свих опозиционих политичких партија да нам се придруже у овој манифестацији српског националног патриотизма. Одазвали су се само представници Српске народне обнове и Српске светосавске странке. На скупу је примећено и незванично присуство неколицине чланова Демократске странке, Народне радикалне странке и Демократске странке слободе.

Приредили:
Др Велибор Стефановић
Срђан Гламочанин

ПАРАСТОС СРПСКИМ ЈУНАЦИМА У ВАЉЕВУ

У недељу 22. јула у Ваљевској цркви, после литургије одржан је парастос генералу Драгољубу Дражи Михаиловићу, генералу Милану Недићу, Димитрију Љотићу и свим жртвама палим у ратовима Србије за крст часни и слободу златну. У цркви пуној верника који су побожно и молитвено стајали, парастос су служили протојереји: Предраг Николић, Живко Тодоровић и Мирослав Поповић, јереји Владислав Рафаиловић, Тома Павловић и Милорад Средојевић и протођакон Љубомир Ранковић. Присутном народу обратио се Љубомир Ранковић, уредник „Гласа Цркве“, речима:

„У име Оца и Сина и Светога Духа,

Знам добро да је ово тренутак када ваља само побожно и молитвено ћутати, када није време ни за какве говоре,

нити за какве приче. Молитва је сама рекла све. Ипак, због важности историјског тренутка коме присуствујемо морам да кажем неколико речи.

На једној цркви Вознесења Господњег у Мачви, спомен костурници војницима из првога рата, где су мачвански сељаци Дубља, честити српски домаћини, честити српски сељаци, сакупили са бојних поља кости свих војника, и аустроугарских, и српских, и мађарских, и сахранили их у темеље своје цркве, написали су плочу изнад врата на којој отприлике овако пише: „На бојном пољу ратовали су једни против других, а смрт их је измирила“.

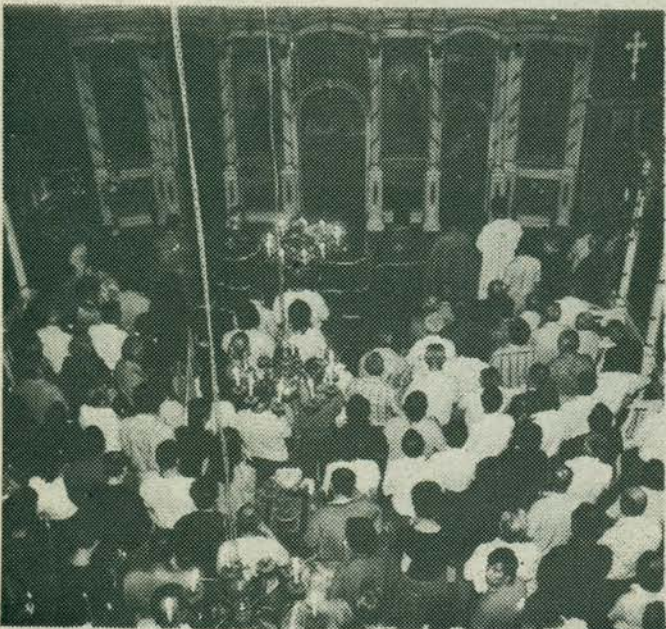
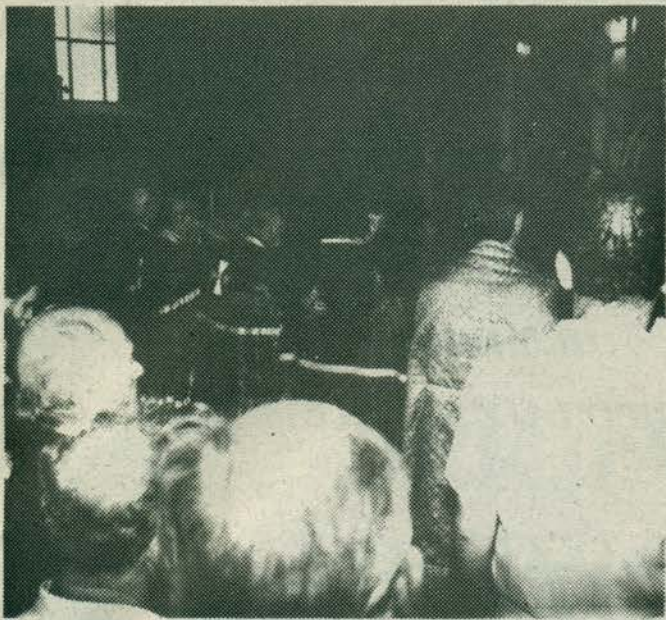
Присећам се речи великог савременог пророка Христовог рода, Енрика Јосифа, који каже да „нема помирења док нам се најпре гробови не помире“.

Толико жељено и толико неопходно потребно српско, хришћанско, национално и политичко помирење о коме се данас, на све стране наглас и са све већом чежњом говори, неће се моћи извршити све докле, док, на улазу у храм земље српске, не буде писало то, да смо војевали и ратовали свим средствима и начинима једни против других, а да нас је смрт измирила и да нам гробови у миру почивају.

Нема, браћо и сестре, тог места под овим небеским и Божјим сунцем под кога сви можемо стати, осим кубета цркве Светосавске, Божје, под које може да стане сав народ и оно се управо због тога и разапиње и надноси над овом земљом. Нема тога знамења које може осенити и благословити сва наша помирења и позвати на поми-

рење осим знамења часнога крста Христовог. Ово знамење може да осени, да благослови и измири и да поравна све наше поделе, све наше расколе, све наше јазове, који се из дана у дан негде шире, а негде се, срећом, и заравњавају. Нема тога скута под који сви можемо доћи из ових хладних и ледених простора на које смо се отиснули, осим скута материнског, бесмртне мајке српског народа, цркве Светосавске. Напустили смо очев дом, браћо и сестре, изашли смо из очевог дома и као блудни јеванђелски син проћердали сво светосавско и светонемањинско благо у земљама недођијама, у туђим земљама, на туђим пољима, и данас само један једини глас позива, и само једне једине руке раширене стоје и чекају повратак сина са њива глади овога века. То су руке мајке наше Цркве светосавске, Цркве православне.

И данас смо се овде скупили да се помолимо Богу за све оне који су крв своју пролили пољима ове крваве земље за коју је Владика Николај рекао, коригујући Чика Јову Змаја, да није на њој гроб до гроба, него гроб на гробу. Дакле, све оне гробове и пасја гробља неопојана данас смо овде опојали. И оне чија имена до скоро нисмо смели изговорити, ни тајно ни јавно, данас смо овде у молитви Богу поменули, и за њих се Богу помолили. Јер, нема мира док нам се гробови не помире, и нема мртвих непријатеља. То мора једном заувек свима постати јасно. Молећи се за све оне које смо данас овде поменули допуњујемо нашу молитву Господу Свемогућем, Светом Сави и свим светитељима српским од српског рода. Нека Бог молитвама њиховим погледа на ову српску свету земљу, нека широм ње по њеним гробовима неопојаним и опојаним изникне цвеће помирења, изникну црвени божури, свето косовско цвеће. Да на свакој стопи где је проливена крв мученика и страдалника изникну цветови мира, љубави и слоге.

Нека никада више не устане Србин на Србина, брат на брата, Вукан на Стефана, Милош на Карађорђа; нека се угасе и нестану све наше несреће, неслоге и деобе. Нека се у Христовој љубави и Цркви уједине земаљска и Небеска Србија у једну једину – Господњу Србију. Амин, Боже дај.”

У препуној Ваљевској цркви парастосу је присуствовала бројна делегација Српског четничког покрета, предвођена председником Централне отаџбинске управе војводом др Војиславом Шешељем, потпредседником Александром Стефановићем, генералним секретаром Војином Вулетићем, председником Младих четника Срђаном Гламочанином, члановима Централне управе др Ђорђем Николићем, Тодором Бошковићем, Зораном и Србољубом Милошевићем, као и представници Српске народне обнове, предвођени председником Странке Мирком Јовићем и генералним секретаром адвокатом Александром Спасићем.

ИЗДАВАЧКА КУЋА „ЗАСЛОН“ ИЗ ШАПЦА,
У ЕДИЦИЈИ ДИСКО-ПРОДУКЦИЈЕ
„ВИДОВДАН“

ОГЛАШАВА
ПРОДАЈУ КАСЕТЕ

СТАРЕ ЧЕТНИЧКЕ ПЕСМЕ

*Спремите се, спремите четници
Од Тојоле па до Равне Горе
На планини, на Јелици
Марширала краља Петра I арга
Ђуришићу, млад мајоре
Над Краљевом жива вајира сева
Дуња у фиоци
Жив је Дража, умро није*

**КАСЕТЕ ПОРУЧИВАТИ НА АДРЕСУ:
ИКП „ЗАСЛОН“, 15.000 ШАБАЦ,
ГЛАВНА УЛИЦА 14,**

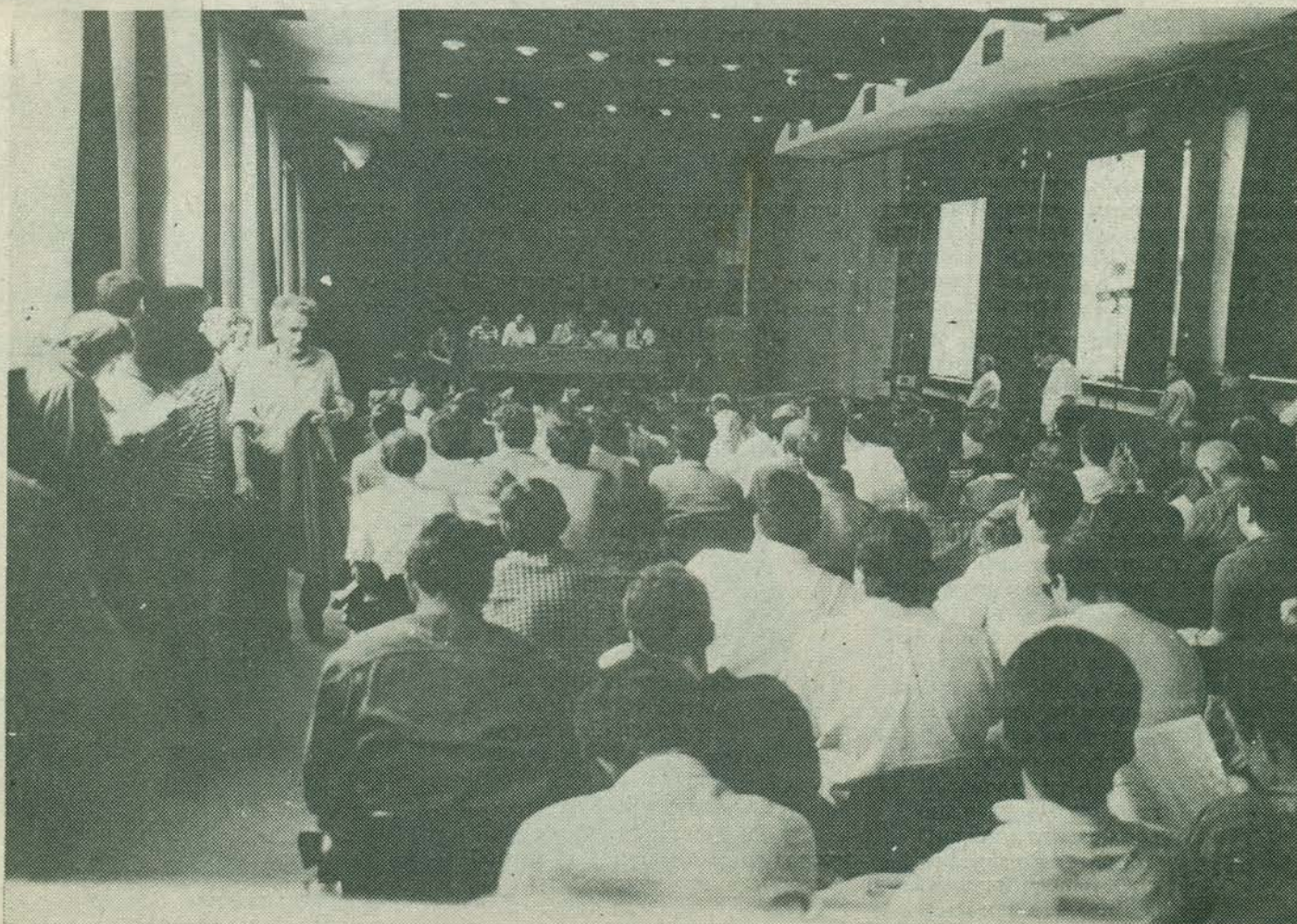
ИЛИ НА ТЕЛЕФОН 015/32-792

**ЦЕНА ЈЕДНЕ КАСЕТЕ ЈЕ 80 ДИНАРА.
СЛАЊЕ ПОУЗЕЋЕМ.**

**КАСЕТЕ ИЗЛАЗЕ ДО КРАЈА ЈУЛА ОВЕ
ГОДИНЕ**

ПОЛИТИЧКА АКТИВНОСТ
српског **ЧЕТНИЧКОГ**
ПОКРЕТА

ДЕКЛАРАЦИЈА
О ПРИПАЈАЊУ
ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ
ИЗ ВАЉЕВА СРПСКОМ
ЧЕТНИЧКОМ ПОКРЕТУ

Скупштина либералне странке у Ваљеву на којој је прокламовано приступање ове партије српском четничком покрету

Постојећи политички систем је саздан од потпуне доминације Комунистичке партије, која је недемократским путем дошла на власт. Тај систем је углавном био режим невиђене тираније, омогућајући једној мањој групи људи да неограничено влада. Због тога смо одлучили да се грађанима који деле иста политичка уверења и испољавају сличну политичку вољу оснујемо Либералну странку, како би се организовано супротставили полувековној болшевичкој тиранији.

Оснивачка скупштина Либералне странке одржана је 14.12.1989. год. у Ваљеву и била је то уједно и прва странка основана на тлу Србије.

Од самог почетка трудили смо се свим силама да пробудимо успавану националну свест и да што пре уклонимо култ Јосипа Броза Тита. На својим првим јавним наступима ми покушавамо да разобличимо недеља Јосипа Броза Тита, а што је још важније да народ ослободимо да и он почне јавно да критикује једног од највећих тирана и зликоваца кога је историја људског рода запамтила. Врхунац таквог залагања је јавно објављивање наше замисли да организујемо суђење Јосипу Брозу Титу. Већина српског становништва, како из земље, тако и из ино-

странства са симпатијама гледа на најављено суђење. Без већих дилема одлучујемо да је др Војислав Шешељ права личност коме би могли поверити улогу тужиоца. Шешељ се прихвата овог нимало лаког задатка, али и бриљантно га обавља, пише оптужницу и јавно је промовише у Ваљеву 25. марта 1990. године. Сарадња са др Војиславом Шешељем која је успостављена још у време док је он био на челу Српског слободарског покрета се проширује и за већину чланова Либералне странке постаје трајна. Тако да није ни чудо да је огромна већина чланства поздравила акт од 15 јула 1990. године, када одлуком већине чланова Председништва Странке доноси одлуку о припајању Либералне странке Српском четничком покрету на чијем челу се налази господин Шешељ. Либерална странка је организовала још једну акцију по којој је скренула пажњу јавности на своје конкретне активности. Наиме, у организацији Либералне странке Мића Параментић, сликар из Ваљева (иначе сада члан Српског четничког покрета) израђује споменик обележје Дражи Михаиловићу, које смо имали намеру да 13. маја 1990. године у част 49 година Ш

српског устанка поставимо на Равну Гору. Као што је познато, милиција је спречила само постављање споменика обележја, а плочу на којој је писало „српском Чичи - 13. V 1941. - 13. V 1990. - освешћени Срби“, је одузела.

Иначе, што се тиче самог акта припајања Либералне странке Српском четничком покрету, то је наишло на одобравање већине грађана Ваљева, Рађевине, Подгорине, Тамнаве и других регија овог краја Србије. То говори о великој популарности коју српски четници уживају у овим крајевима и чијем се покрету грађанство западне Србије увек радо одазива. Исти је случај и са свим местима где је Либерална странка основала своје месне одборе, а то су: Крагујевац, Параћин, Београд, Пећ, Осечина, Нови Сад, Мионица и друга места. Само тринаест чланова Либералне странке није прихватило одлуку о припајању Српском четничком покрету, па су после тога, предвођени Предрагом Вулетићем, одлучили да оснују нову политичку партију под именом Народна либерална странка, са седиштем у Крагујевцу.

Председник Либералне странке
Александар Стефановић с.р.

ВОЂА "ЗВЕЗДИНИХ ДЕЛИЈА" ПРИСТУПИО СРПСКОМ ЧЕТНИЧКОМ ПОКРЕТУ

Вођа „Звездиних делија“ Небојша Ђорђевић, звани „Шуца неукротиви“, као и већи број „Делија“, најбројније, најорганизованије и најјаче навијачке армије у Југославији, којих укупно, по најновијим проценама има око 400.000, приступили су Српском четничком покрету. Неки од њих су и формално уписани као оснивачи Странке, приликом подношења захтева за регистрацију, сходно новодонешеном закону о политичким партијама. Тиме су и доказали да су „Звездини“ навијачи одувек били четнички орјентисани.

И у најтежим временима робовања под комунистичком диктатуром, кад људи малтене нису смели јавно рећи да су Срби, млади српски нараштаји су одлазили на „Звездине“ утакмице и на стадиону певали српске патриотске песме, клицали своје српском клубу и мајци Србији. Припадност појединим фудбалским клубовима, у недостатку адекватнијих облика политичког организовања и деловања, представљала је и израз политичког и идеолошког

Председник и подпредседник Младих четника:

Срђан Гламочанин и Небојша Ђорђевић

Небојша Ђорђевић, вођа „Делија“

Срђан Гламочанин, Војин Вулетих,
Небојша Ђорђевић и Војислав Шешељ

опредељена. На пример, у Далмацији и не треба питати да ли си Србин или Хрват, него да ли навијаш за „Звезду“ или за „Хајдук“.

Ишли су навијачи „Звезде“ у усташки Загреб, у Сплит, са својим српским барјацима и песмама „Играле се делије...“, „Ко то каже, ко то лаже, Србија је мала...“, ишли су с комбинацијом четничких и навијачких песама, као што је:

„Од Тополе, па до Равне Горе,
„Звездине“ се заставе вијоре.“

Хрвати су се углавном склањали, а и дизала им се коса на глави од помисли на сусрет са храбрим српским навијачима. „Звездине делије“, међу којима је најистакнутију улогу имао Небојша Ђорђевић „Шуца“, још 1986. године, међу првима су демонстрирали са поносом и певали четничке песме, и тако допринели у то време још јаким

комунистичком режиму. Због тога су били похапшени, осуђивани и робијали.

Дакле, сасвим је логично и очекивано да сада, када је дошло време обнављања старе четничке славе и поноса, „Звездине делије“ масовно приступају Српском четничком покрету.

Најновија песма, коју „Звездин сервер“ већ пева, гласи:

„Писмо „Звезда“ ми,
него „Бели орлови“.

Тиме отворено траже да највећи, најбољи и најславнији српски фудбалски и уопште спортски клуб више не носи комунистичко име, него да се врати српској традицији.

Приликом потписивања Оснивачког акта Српског четничког покрета, Небојша Ђорђевић „Шуца“, посредством „Велике Србије“, упутио је следећу поруку:

„Позивам не само све „Делије“, него и целокупну српску омладину, да следе наш пример. Убеђен сам да једино Српски четнички покрет и по свом програму и по природи и методама политичког деловања нуди оптималну алтернативу постојећем комунистичком режиму. Мислим да само српски четници, организовани као демократска и слободарска политичка странка у измењеним историјским условима, могу довести до обнове српске државности, српског националног поноса и достојанства; да само они могу поново ујединити све српске земље и обновити српске демократске и слободарске традиције.

Користим ову прилику да, преко „Велике Србије“, поздравим не само „Звездине“ навијаче, него све навијаче српских клубова, као и нашу браћу, српске четнике у Отаџбини и расејању, у Европи, Канади, Америци и Аустралији, нашим традиционалним поклицима:

„Само слога Србина спасава“ и
„Равна Гора победити мора!“

ЗАКЛЕТВА ВОЈВОДЕ

ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Заклињем се као српски четнички војвода, заклињем се свемогућим Богом и Светим Савом да ћу верно служити Богу и Српству, утврђивати српско духовно и национално јединство и до победе или смрти борити се за слободу српског народа и обнову српске државе на Балкану. Како ја то радио тако ми Бог помогао и Свети Сава Немањић! Амин! Амин! Амин!

ИЗ СРПСКЕ ЕМИГРАНТСКЕ ШТАМПЕ

СРБИЈА

SERBIA
VOICE OF SERBIAN FIGHTERS FOR FREEDOM

ГЛАС СРПСКИХ БОРАЦА

ГОДИНА XXX — БРОЈ 315

ЈУЛИ 1990

FRUITLAND — ONTARIO, CANADA

СА 39. КОНГРЕСА И ПРОСЛАВЕ ПОКРЕТА СРПСКИХ ЧЕТНИКА РАВНЕГОРЕ

Овогодишњи Тридесет и девети по реду конгрес Покрета српских четника Равне Горе био је најзначајнији, најрадоснији и најпосећенији од свих четничких конгреса одржаних у послератним годинама изван граница наше отаџбине. Најзначајнији зато што је одржан у данима крупних промена у свету, најрадоснији јер су Дражини преживели борци доживели пропаст преосталог највећег свог непријатеља из тешких дана Другог светског рата — пропаст Стаљиновог и Титовог безбожног комунизма, па је због свега тога овај конгрес био и најпосећенији.

Конгрес је одржан у суботу 19. маја 1990. године у Спомен-дому — генерала Драже у америчком граду Шервилу, држава Индиана, а конгресна прослава у недељу 20. маја у црквеном дому св. Ђорђа у истом граду. Конгрес је почео са радом тачно у 10 часова пре подне у присуству 158 делегата и делегатица и већег броја угледних гостију и посматрача. Рад конгреса је отпочео молитвом и америчком и српском химном, као и одавањем поште преминулим члановима у протеклој радној години. Молитву су читали и скуп на конгресу поздравила и благословила два

угледна српска свештеника-протојереј-ставрофор о. Милан Савић и протојереј о. Лазар Костур, а затим је све присутне поздравио председник Покрета војвода Момчило Р. Ђујић и

најмлађи српски четнички војвода др Војислав Шешељ, што су сви присутни поздравили бурним и дугим аплаузом.

Потом се прешло на избор Председништва конгреса, у које су изабрана

Председник Покрета Војвода Момчило Ђујић отвара Конгрес и поздравља све присутне на овом значајном скупу

Делегати и делегатике слушају извештаје на Конгресу

У парохијском дому, с лева на десно: Драго Асановић, Милош Ковач, Војвода Ђујић, генерал Смит, Војвода Шешел и г. Ђорђе Кнежевић, п. председник СКК »Свети Сава«

Војвода Ђујић прикачиће четничку значку на ревер одела америчког генерала Смита

следећа браћа: Стево-Бато Рађеновић за председника, Марко Вученовић и Милош Ковач за потпредседнике, а за секретаре Јован Манојловић и Петар Радан. После избора одбора за преглед пуномоћја, одбора за поздраве и резолуцију и одбора за избор централне управе, присутне на конгресу су поздравили млади четнички војвода др Војислав Шешел, председник Главне управе за Енглеску брат Драго Асановић, председник СНО за Канаду брат Бора Драгашевић, чији су поздраве награђени бурним аплаузом. Даље су следили извештаји о раду у протеклој радној години, које су делегати пажљиво слушали и топло поздрављали. Са посебном пажњом су саслушани извештаји председника Главне управе за Енглеску – брата Драге Асановића и брата Петра Радана, који је провео три месеца међу члановима и чланицама нашег Покрета у далекој Аустралији, упознао се са њиховим приликама, животом и радом и замољен од председника тамошњег Одбора брата Ђуке Радана да нашу браћу и наше сестре из Аустралије представља на конгресу у Америци. У један сат поподне дат је кратак одмор и пола сата за ручак, који су Одбор и Четничко коло из Гере и Мервила уредно припремили. У

међувремену су оба војводе отишли на унапред заказано место ради давања интервјуа америчким новинарима за лист „Пост Трибјун“. Интервју је припремио млади српски судија Петар Катих, а преводиоци су били госпођа Драга Драгашевић и брат Ђорђе Будимир. Интервју се у сажетом и знатно скраћеном облику појавио у горе поменутом листу већ сутрадан, у недељу 20. маја.

После одбора и ручка прешло се на дискусије по поднетим извештајима и давање сугестија и предлога за још успешнији рад у наредној години, при чему се братски и сестрински о свему разговарало и договарало. На крају је разрешена стара и изабрана нова Централна управа Покрета српских четника Равне Горе и прочитана РЕЗОЛУЦИЈА са овог значајног Тридесет и деветог конгреса, која је једнодушно усвојена и топло поздрављена. После заклетве новоизабраних управника, коју је обавио протојереј о. Милан Савић, сервирана је богата вечера за све учеснике на конгресу и пристигле госте, који су лепу дворану у Спомен-дому генерала Драге испунили до последњег места. И вечеру су уредно и укусно припремили вредни чланови и чланице Одбора и Четничког кола се-

стара из Гере и Мервила. На крају је старији војвода Момчило Ђујић дао реч млађем српском војводи др Војиславу Шешелу, који је војводски беседио и слушаоце упознавао са приликама и врло интересантним догађајима у нашој отаџбини, што су присутни са посебном пажњом слушали и честим аплаузом поздрављали. У поодмаклим вечерњим сатима, гости и домаћини су се, расположени и весели, разишли по Шервилу и Мервилу, да би се по унапред резервисаним хотелима и motelima и код гостољубивих домаћина одморили за сутрашњи дан, дан захвалности Богу за сва добра у протеклој години и сећања на српске родољубе који не доживеше ове радосне дане.

У недељу 20. маја конгресна прослава је почела Светом архијерејском литургијом у храму св. Ђорђа у Шервилу. Велелепни храм св. Ђорђа био је мали да прими све оне који су тога јутра дошли да узму учешћа на светом богослужењу. Толики број побожних Срба и Српкиња виђа се у цркви само о Божићу и Ускрсу. Његово преосвештенство владика др Фирмилијан седео је у својој столици, а служили су месни парох протојереј-ставрофор о. Милан Савић и јеромонах о. Филотеј, који води бригу о болесном владичи 25

Миланом Савићем. Свечани чин полагања војводске заклетве пред Светим олтаром и поред српске и четничке заставе био је заиста величанствен и пун пријатног узбуђења, тако да су се у очима присутних Срба и Српкиња виделе и многе сузе-радоснице. Тај радосни и сигурно јединствен догађај у животу српске родољубиве и слободољубиве емиграције тек донекле дочаравају слике са заклетве најмлађег српског четничког војводе др Војислава Шешеља, чији звонки глас при изговарању текста заклетве снажно одједивао у храму св. Ђорђа и остављао незабораван утисак на све присутне.

Затим је одржан помен-парастос на јистакнутијим српским синовима из тешких дана Другог светског рата и највећим мученицима и страдалницима у послератним годинама – ђенералу Драгољубу-Дражи Михаиловићу и ђенералу Милану Недићу, као и свим Србима и Српкињама који од Косова до данашњих дана падоше у борби за Крет часни и Слободу златну. После службе Божје, заклетве најмлађег српског војводе и помен-парастоса, родољубиви Срби и Српкиње су се у још већем броју окупили на свечаном банкету у дворани црквеног дома. Ни у пространој дворани није било места за све пристигле, па је свечани ручак сервиран у два наврата. Храну и пиће на конгресној прослави припремили су вредни чланови и чланице из Четничког одбора и Четничког кола се-стара из Шервила.

Поред владике др Фирмилијана и двојице српских војвода-старијег Момчила Ђујића и млађег др Војислава Шешеља, за почасним столом су седели протојереји-ставрофорн о. Милан Савић и о. Милан Марковина, америчка конгрескиња и најистакнутији борац за људска права српског народа на царском српском Косову и у осталим крајевима данашње Југославије Јелена Делић-Бентли, затим аме-

Фирмилијану. Њима је помагао млади и вредни студент теологије из Либертивила Добривоје Милуновић, а на јектенија је одговарао увек радо слушани хор „Стефан Ластавица”. У првим редовима су се налазили српске четничке војводе Момчило Ђујић и Војислав Шешељ, затим амерички ратни ветеран ђенерал Доналд Смит и остали угледни гости и домаћини.

Врло снажно и пријатно узбуђење захватило је све присутне када је млади интелектуалац и најистакнутији борац у данашњој Југославији за слободу и људска права српског народа – др Војислав Шешељ, који је на Видовдан у величанственој косовској 1989. године добио звање четничког Војводе од данас најстаријег и јединог живог четничког војводе Момчила Р. Ђујића, полагао заклетву пред врло заслужним српским Владиком Фирмилијаном и протојерејем-ставрофром о.

Војвода Шешељ целива четничку заставу коју држи Паја Стојсављевић

рички ђернал Доналд Смит, кога су са стотинама америчких авијатичара у Другом светском рату спасли Дражину четници, па у знак признања и захвалности ти амерички хероји плавог неба већ годинама упорно траже од америчке владе да свом ратном савезнику и великом пријатељу ђенералу Дражи Михаиловићу подигне достојан споменик у престоном граду Вашингтону. За почасним столом седели су и многи други угледни гости, међу којима и председник СНО за Канаду г. Бора Драгашевић са супругом Драгом, п. председник СНС г. Славко Јазић, п. председник СКК Свети Сава г. Ђорђе Кнежевић, председник Српског певачког савеза брат Милорад Самарџија и многи други.

Свечани програм на банкету водио је лепо и успешно секретар Покрета српских четника Равне Горе брат Марко Вученовић, који је прво поздравио све присутне у дворани, а онда представљао угледне госте за почасним столом и најављивао одабране говорнике. Сигурно да присутни Срби и

служују часно и високо војводско звање, нагласивши да се оно само тамо, на отаџбинском тлу, може да заслужи и добије.

После свечаног прешло се на забавни програм за младе, којих је била пуна дворана. Свирао је популарни оркестар „Уједињени Срби“ и наступило неколико фолклорних група, међу којима су најинтересантнији били гости из Канаде „Косово“ и „Краљ Петар“, јер су заиста успешно изводили припремљене и лепо увежбане игре и песме.

И старији и млађи су у веселом расположењу остали до касних вечерњих сати, а онда су гости из Канаде аутобусима враћали се својим кућама а остали одлазили на одмор. Сигурно да ће овогодишњи конгрес и конгресна прослава Покрета српских четника Равне Горе остати у пријатном и дугом сећању код свих учесника, јер се на истима имало шта и чути и видети.

Српкиње одавно нису гледали и слушали тако снажне и значајне беседнике као на овогодишњој конгресној прослави Дражиних бораца и следбеника у америчком граду Шервилу, при чему су својим беседама посебно снажан утисак оставили прото Милан Марковина, брат Драго Асановић, млади војвода др Војислав Шешељ и конгрескиња Јелена Делић – Бентли. И, као и увек, војвода Момчило Ђујић, који је задовољно нагласио да му је у Косовској 1989. години свакако Господ просветлио ум и навео га на одлуку да у овим бурнима судбоносним данима по свеколико Српство прогласи за српског четничког војводу др Војислава Шешеља, кога многи називају ледоломцем зато што је, такорећи, први почео снажно и одлучно да удара по измишљеном култу личности србомрсаца и злочинца Јосипа Броза Тита, по свим Титовим полтронима и по комунистичком режиму у читавој Југославији, одважно бранећи испепкано

Српство у послератној комунистичкој државној творевини. Војвода Ђујић је казао да данас има још младих и одважних српских синова који за-

РЕЗОЛУЦИЈА 39. КОНГРЕСА ПОКРЕТА СРПСКИХ ЧЕТНИКА РАВНЕ ГОРЕ У СЛОБОДНОМ СВЕТУ

Српски борци и следбеници бесмртног ђенерала Драже Михаиловића, сврстани у Покрет српских четника Равне Горе у слободном свету, сабрани на свом Тридесет деветом конгресу у Спомен-лону ђенерала Драже у америчком граду Шервилу, држава Индиана, 19. маја 1990. године, пошто су упознати са садашњим стањем и догађајима у свету и у нашој родној отаџбини, у којој комунистички тирански режим прогони Српску цркву и српски народ, донели су једнодушно и једногласно следећу

РЕЗОЛУЦИЈУ:

1. Остајемо верни Богу и Српству и по принципима слободе и демократије настављамо борбу за слободу српског народа и обнову српске државе на Балкану, у којој ће бити уједињено све Српство и све српске земље у монархији са свим српским државним и народним обележјем једне уставне државе у којој народ слободним изборима одлучује сам о својој судбини.

2. Стојимо одлучно уз нашу саборну и јединствену Српску православну цркву, која је у прошлом рату тешко страдала од усташа, окупатора и комунистичких тирана, који је још и данас гоне и прогоне газдећи по њеним светињама, као и по части, образу и поносу нашег српског народа. Осећамо све тегобе на њеном голготском путу и изјављујемо да ћемо свестрано, у границама наших могућности, помоћи да сачува душу српског народа, да се одржи на путу српства и православља и да заврши величанствени храм Светог Саве на Врачару у Београду као израз вечне захвалности целокупног Српства нашем светитељу и просветитељу Сави Немањићу.

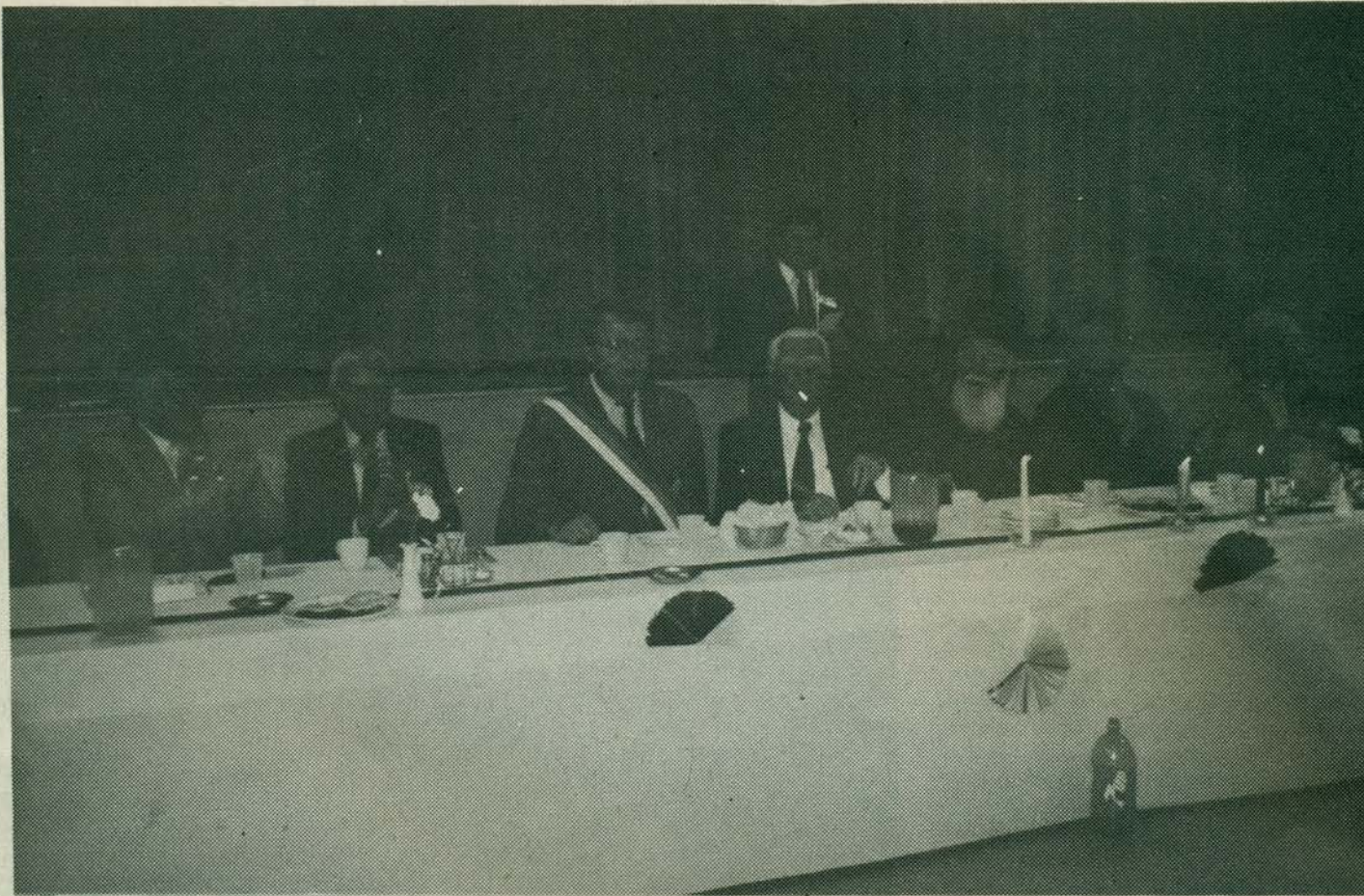
3. Изражавамо пуну братску солидарност прогоњеним Србима Косова и Метохије и одлучност да свим средствима помогнемо њихово супротстављање шиптарским сепаратистичким терористима. Позивамо их да издрже у свом отпору и остану на родним огњиштима, а истовремено изјављујемо да ћемо свету косовско-метохијску земљу бранити својом чашћу и својом крвљу, да ћемо свим расположивим

Војвода Шешел приступа целивању српске заставе коју држи Милан Грубнић

Његово Преосвештенство владика др Фирмилијан врши миропомазање младог српског Војводе др Војислава Шешела

Драго Асановић, генерал Смит, војвода Шешељ, Војвода Ђујић, владика Фирмилијан, свештеник, Хелен Делић Бентли

материјалним средствима потпомагати повратак прогнаних Срба у њихове домове, као и протеривање илегално насељених Албанаца са Косова и Метохије.

4. Србима српске Далмације, српског Дубровника, српске Лике, српског Кордуна, српске Баније, српске Славоније и Барање поручујемо да наша братска помоћ неће изостати у њиховом одлучном супротстављању новом усташком поглавнику Туђману. Уверени смо да овога пута повампиреном хрватском фашистичком режиму неће бити могуће да српски народ затекне на спавању као 1941. године. Угрожавање макар једне српске породице, српског села или српске цркве биће знак за мобилизацију васколиког српства за одлучну одбрану браће у свим српским крајевима. Покрет српских четника Равне Горе у Отабини и у земљама слободног света такав поступак хрватског узурпаторског режима сматраће објавом рата српском народу и српској држави и томе ће прилагодити целокупну своју делатност.

5. Поздрављамо јуначке Србе наше витешке Црне Горе и очекујемо да ће успети у својим настојањима да обнове пуно јединство са Србијом, врате старо име нашој дичној Подгорици, поруше пагански маузолеј на Ловћену и обнове свети храм на гробу највећег српског мислиоца и бесмртног Владике Петра II Петровића Његоша.

6. Наша поносна српска Босна и дична светосавска Херцеговина данас су поново угрожене усташко-комунистичким настојањима да и над тим просторима обнове злочиначку НДХ. Позивамо Србе православце и Србе муслимане у тим древним српским покрајинама да обнове српску слогу и је-

динство, јер само тако могу одолети повампиреној Павелићевој идеологији.

7. Српском народу напаћене Македоније данас прети опасност од потпуног затирања српског имена и српске свести, духовних, културних и политичких традиција. Србе те наше јужне

После Војводе Ђујића говори Војвода
Војислав Шешељ

покрајине уверавамо да ће целокупно српство стајати уз њих у свим историјским искушењима, да ћемо свесрдно помоћи њихово одупирање албанским шовинистичким настојањима и плаћеничкој сепаратистичкој завери шачице српских изрода, који данас држе политичку власт у Скопљу и који су се ставили у службу антисрпских центара у Загребу и Љубљани. Очекујемо да ће народ Јужне Србије стати крај грубом комунистичком мешању у црквени живот и да ће остати у чврстом јединству са својом мајком Црквом.

8. Радујемо се успесима српског народа у рушењима комунистичке диктатуре, обарању култа личности зликовца Јосипа Броза Тита, обнови слободе и демократије, успостављању вишестраначког система и позивамо све српске родољубиве снаге у Отаџбини и у земљама слободног света на слогу и јединство као пресудни услов за обнову српске државе на Балкану.

9. Остајемо верни тврђави слободе и демократије – Сједињеним Државама Америке, и верујемо да ће оне наставити борбу за уништење комунизма у свету и указивати помоћ поробљеним

народима да дођу до слободе, мира и напретка. Сматрамо да на том путу Америка има највернијег пријатеља у слободарском српском народу на Балкану, што су Срби убедљиво доказали и у оба светска рата као савезници Америке.

Увек остајемо верни Богу и Српству, верујемо у победу и слободу и са том вером свим Србима и српкињама шаљемо наш борбени поздрав:

СЛОБОДА ИЛИ СМРТ – РАВИА ГОРА ПОБЕДИТИ МОРА!

Херој плавог неба у Другом светском рату, амерички ђенерал Доналд Смит говори на свечаном банкету бораца и следбеника ђенерала Драже, спасиоца преко 500 савезничких авијатичара

Бата Рађеновић, Војислав Шешељ, Марко Вученовић
и Давид Дамјановић

РЕЗОЛУЦУЈА XXXIX КОНГРЕСА С.К.К.” СВЕТИ САВА”

одржаног у дане 9. и 10. јуна 1990. године у Дому С. К. К. „Св. Сава” у Чикагу

На општем светском плану, у току прошле године, дошло је до спектакуларних догађаја и промена нарочито у комунистичким државама Источне Европе. У неколико од тих држава народи су успели да се ослободе од комунистичког тоталитаризма, а у осталим, укључујући и српску отаџбину процес отрежњења и ослобођења од комунистичке стеге је у току. И мада је комунизам као систем свуда у свету у пуном расулу и повлачењу, околности и последице скоре прошлости и садашњости ставиле су српски народ пред огромне националне проблеме и пред сулбоносне одлуке. Уверени смо да ће српски народ наћи снаге да одговори потребама тешких изазова нашег доба и да ће као историјски и царски народ обезбедити свој национални опстанак у духу својих слободарских и демократских традиција.

Ове године обележава се 300 годишњица велике сеобе Срба из 1690. године. Насиље и тежак зулум Турака и њихових најамника Арнаута натерали су Србе да траже друго уточиште где су под друкчије тешким условима очували своју веру, језик и обичаје и никад нису изгубили наду да ће њихов стари завичај, Косово и Метохија, опет бити српски. То је остварено 1912. г. када су Турци потиснути у Азију. Али, на несрећу, остали су Арнаути да под фашистичким охрабрењем из Италије и комунистичким из Југославије наставе зулум и прогон српског живља са тих простора.

И у западним српским крајевима, у Босни и Херцеговини и у областима под хрватском управом, српски народ преживљава тешке дане под притиском усташко-комунистичке спреге. Међутим, Срби се збијају у српске редове, дају отпор и настоје да очувају своје српско културно и историјско наслеђе и тако очувају и остваре своје

Г. Александар Д. Обрадовић, председник С.К.К. „Св. Сава”

српско јединство са осталим српским деловима земље.

Српски народ Црне Горе остаје у присном јединству са народом Србије и осталих српских области.

Српски културни клуб „Св. Сава”, данас само потврђује свој став који заступа од када је основан пре четири деценије. Срби морају само српску бригу да воде. Страдали су страховито што то нису чинили ни у првој ни у другој Југославији.

I

Захтевамо јавно одбацивање тоталитарних марксистичких заблуда и опредељења за суверену, слободну и вишестраначку српску државу у којој ће бити загарантоване тековине слободног и цивилизованог друштва.

Бесмислено је тражити слободу а држати се „Титовог пута” и комунистичког система који је узрок садашње српске трагедије. Време је да се српски народ врати на своју слободарску традицију, да слободно изабере своје претставнике који ће договорно учинити све да своју државну заједницу организују на начин који најбоље обезбеђује српске националне интересе.

II

Не признајемо и захтевамо укидање комунистичких творевина – новостворених нација на рачун српске (црногорску, македонску и муслиманску).

Не признајемо и захтевамо укидање авнојевско-брионских граница и подела на републике и покрајине. Захтевамо да се на Косову и Метохији успостави управна и судска власт која ће бити у рукама квалификованог особља српске националности.

III

Захтевамо да се ове године, поводом 300 годишњице Сеобе Срба, укину сви закони и одредбе којима се спречава повратак прогнаних Срба са Косова и Метохије као и Јужне и Старе Србије (Македоније), да се одлучно спроведе повратак Срба на своја огњишта и да се изврши иселјавање Албанаца који су ту илегално насељени за време и после рата и на тај начин изменили демографску карту становништва у своју корист.

IV

Најодлучније осуђујемо подвалу и превару спроведену на изборима у Словенији и Хрватској, где су бивши комунисти и усташе преузели власт под другом фирмом.

Г. Борђе Кнежевић, председник 39 Конгреса

У Југославији, Словенци су давали врло мало општег доприноса земљи и народу, а сада под комунистичким плаштом раде отворено против српског народа и његових виталних интереса.

Хрватима нипошто не смемо дати одрешене руке да својим гнусним злочинима над голоруким српским становништвом решавају своје проблеме. Српски гробови, масовне гробнице и забетониране јаме још нису прекађени, а будућност Срба Српске Крајине (Далмације, Лике, Баније, Кордуна, Барање, Славоније), Босне и Херцеговине мора да буде обезбеђена у заједници са својом српском матицом.

Данашња и будућа Хрватска, као наследница злогласне НДХ мора бити одговорна за геноцид спроведен над српским народом и за моралну и материјалну штету нанету српском народу и Српској православној цркви за време страховладе Анте Павелића.

V

Поздрављамо наш намучени српски народ и позивамо га да се окупи, организује и уједини у јединственој српској држави која ће бити у стању да му обезбеди слободу као и духовни и материјални напредак. Апелујемо на српске интелектуалце који су повели борбу за одбацивање комунизма и спровођење слободних вишестраначких избора, да, без жртвовања сопственог политичког идентитета, који ће бити драгоцен допринос разноликости политичког живота у обновљеној демократској Србији, подреде своје страначке интересе општем циљу успостављања суверене српске државе, унутар или изван шире државне заједнице, али обавезно подударне са етничком распрострањеношћу српског народа. Препоручујемо повезивање са радништвом и сељаштвом које је увек било извор снаге и најдубљих корена нашег народа.

VI

Српски културни клуб „Св. Сава” се залаже за основну платформу, за коју сматра да изражава минимум најопштијег интереса српског народа:

- Суверена, слободна и демократска држава српског народа;
- Привредно уређење чија би основа била приватна својина и слободно предузетништво са довољним мерама друштвене и личне заштите да би се обезбедили слабији чланови друштва, и са извесним основним социјалним услугама као што су школско образовање и здравствена заштита;
- Слободно формирање и независни раднички синдикати, слобода удруживања у привредном сектору;
- Правна држава, независно судство, слобода штампе и јавно вођење друштвених послова ради онемогућавања самовоље и неодговорности;
- Заштита и чување српских кул-

Александар Обрадовић отвара конгрес Српског културног клуба

Радно председништво конгреса

Главни уредник „Српске борбе“ Будимир Срећковић

Госпођа Љиљана Кнежевић, члан управе

Ана Поповић, подпредседник Српског културног клуба

Поздравни говор др Рајка Томовића, председника Српске народне одбране за Америку

Милета Солујић, члан управе

турних тековина, споменика и осталих вредности;

VII

Привредно благостање и слобода српског народа уродиће плодом само ако се народ, а нарочито омладина, врати моралним вредностима које су одржале српски дух и светлу историју кроз векове. На Српској православној цркви и њеним пастирима је да нането зло комунизмом уклоне и поврате оне светиње које су нас сачувале од Косова до ослобођења 1918. године. На Западу има много конструктивних ствари али има и неприхватљивих. Позајмљени пример скандалозног случаја представе у Југословенском драмском позоришту у Београду је доказ беспримерног светогрђа које служи страни која камом решава српско питање.

VIII

Сматрамо да је у интересу Срба и Србије да се успостављају пријатељске и културне везе са православним народима Грчке, Бугарске и Румуније, независно од развоја западне и централне Европе, као и са свим оним народима који непосредно не угрожавају српско територијално јединство.

IX

Срби су били први народ у Европи који се истовремено супротставио и борио и против нацизма и против комунизма. Светао пример Драже Михаиловића и његових четника, њихова јуначка борба против тада најснажније војне машине на свету, Хитлерове Немачке, а у исто време против Стаљиновог агента Јосипа Броза и његових послушника, било је и остало надањуће за све родољубиве људе и народе. Српски борци у отаџбини настављају Дражиним путем па су недавно и званично основали Српски четнички покрет.

X

Остајући верни јединственој Српској православној цркви у духу одлука Х Црквено-народног сабора од 1963. године не признајемо никакво издвајање из крила јединства Српске светосавске цркве и осуђујемо свако разбијање народног јединства. У томе смислу и доследно поменути одлукама остајемо на бранику слободног верског живота, лишеног сваког утицаја комунистичке власти. Поздрављамо све оне појединце и установе који добронамерно раде на обједињавању верских и националних тежњи родољубивих Срба у Отаџбини и у иностранству.

Подржавамо напоре српских свештеника и хијерарха који раде на буђењу и снажењу Светосавља у српском народу и који се залажу за обнову оштећених и порушених српских светиња као и подизање нових.

XI

Поздрављамо пад гвоздене завесе и ослобођење народа Источне Европе сопственим снагама свог убеђења да је комунизам био творевина наметнута силом. Такође поздрављамо успостављање политичких слобода у тим земљама са слободним изборима који воде успостављању демократског парламентаризма.

Поздрављамо покрет руског народа ка успостављању своје државе засноване на старим коренима своје културе и православне вере, и која одбацује наметнуту идеологију Маркса, Енгелса и Лењина, потпуно страну и наметнуту споља.

Осуђујемо начин на који су спроведени избори у Румунији и у Бугарској где је очигледно спроведена превара преконоћном променом имена партије у „демократски социјализам“ и када је народу онемогућено да чује мишљење и ставове некомунистичких политичких странака и да се без притиска слободно одлучи за кога да гласа.

Свечани банкет након Конгреса ССК

XII

Срби су показали да у одсудним тренутцима своје историје могу да оставе по страни личне и страначке несугласице и да се усредсреде на главни циљ: српско јединство у слободи и достојанству. У томе сазнању, Управа, чланство и пријатељи С. К. К. „Свети Сава” и Уредништво и сарадници „Српске Борбе”, уз подршку родољубивог српског народа у иностранству и Отаџбини, улагаће и даље све своје моћи у циљу одбране српског народа и Српске православне цркве, од свих унутрашњих и спољних непријатеља –

Да се српске све земље скоро уједине

Сунце правде, слободе да нам опет сине!

XXXIX Конгрес С. К. К. „Свети Сава”

ОСНОВАН ПОКРЕТ ЗА УЈЕДИЊЕЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ И СРБИЈЕ

Дугогодишње систематско уништавање српства, српског имена, духа, порекла и традиције, од стране комунистичке идеологије и режима, дало је, на њихово задовољство, а на општу жалост свих правих Срба, неочекиване резултате. Захваљујући Брозовој геноцидној политици немилосрдног уништавања српства по сваку цену, многи Срби су заборавили на своје порекло и духовни идентитет.

Стварањем црногорске „нације” и стављањем петокраке на целу ову кашу, српство се претопило у комунистичку новокомпоновану творевину и сопственог највећег непријатеља.

Оно мало угарка православног духа и дивних обичаја за које се гинуло и у које се заклињало из генерације у генерацију, тињало је и одолевало, у малом броју преосталих богомоља, „црвеној” поплави, званој „идеолошко преваспитавање”. Оно се састојало у одбацивању крста и Бога, светитеља српских, уместо чега су се стављале петокраке, скрнавиле светиње, што се може илустровати и следећим слушајем:

– Непосредно после рата, у Никшићу, настала је права хајка на све

што је свето и духовно. Православног пароха Василија, „идеолошки сазрео” скојевац, вукао је за браду и понижавао, да би био, (о, срамоте!), похваљен као „напредан омладинац”.

У целој овој ситуацији, а захваљујући покорним Брозовим слугама, створена је, практично, „независна држава Црна Гора”, а на оне који су се изјаснили као Срби, гледало се као на „беле вроне”, с мржњом и чуђењем.

Међутим, као што се ни морска струја не може зауставити, није се могла ни зауставити унутрашња свест о истом пореклу, заједничкој цркви и имену.

Чудно је то колико неки људи могу да задрже свест о свом пореклу, а неки да је избришу, као да је никада нису ни имали. О кризи идентитета, психијатри и социолози су написали гомиле студија и есеја. Међутим, све је то безвредно, ако човек сам у својој крви, генима и свести не осећа припадност свом народу.

Да ли су се икада црногорски „зеленаши” запитали зашто премудри владика Његош кука и вапи над „кукавника СРПСТВОМ угашеним”, а не за, рецимо, „црногорством”? Зашто ли се

Марко Миљанов својевремено обраћао своме читаоцу са: „Драги брате СРБИНЕ”...? Зашто је др Гаврило Дожић у једном од писама краљу Николи рекао:

„... Срећан сам... што идем да служим онамо, гдје се, по узвишеним пјесничким изразима, пуним жарког родољубља Вашег великог српског срца и генијалног духа, дижу Дечани свети, молитва и њих присваја рај. Онамо, гдје је славна Српска Патријаршија, тај свештени Јерусалим српски и други историјски споменици, који ките срце некадашње Душанове Царевине...” Митрополит Дожић је сретан што ће „... у тим сретним споменицима српске величине доприносити молитве Богу,” за срећу и напредак Црне Горе, коју су краљ Никола и његови преци, „... као најславнију жижу за ослобођење српства, испод ове свете Акрополе, са крвавим али свагда побједоносним и бесмртним дјелима – створили, увеличали, проширили и тријумфално прославили...”

Зашто ли је др Секула Дрљевић пљунуо на сопствене речи?

„... Давати изјаву о солидарности са Србијом, значило би врећати јединство српских краљевина, јединство одбране српских интереса. Монархија не напада само Србију, већ преко ње напада уједињење српских земаља у једну српску државу... Жалим само, што право још није створило такву одредбу, да објава рата Србији одмах повлачи са собом и објаву рата Црној Гори. Али, обје су српске краљевине сада једно, и црногорски народ извршиће своју дужност, жртвујући све за отаџбину српства...”

Зашто је омладина Црне Горе оглухнула на ове, истина, давно изречене речи у „Цетињском вјеснику” од 5. децембра 1909.?

„... Каква би то омладина била која би само гријешила? ... На коме бисмо оставили Српство, кад би омладина огрезнула у гријесима...”

Не остаје ништа друго, него да се та младеж сама спасава. Њу могу спасити само идеали, а куд је већих и узвишенијих идеала од српских и српске лепше будућности?...

Заглајуј раздор у Српству, а не сиј га, нити копај дубље провале које га дијеле. Дођи, омладино српска, дођи и

види твоју Црну Гору. Она је твоја толико исто, колико и наша, који је с мачем у руци чувамо од Косова... Омладино, будуће Српство наше, не дај се канџама из гробова својих старих, које један по један у њих силазе...”

Оваквог духа у Црној Гори, Богу хвала, ипак још увек има. Ево шта каже један од младих правоверних Срба из Црне Горе, Вукан Дреџун: „Црногорац сам, ал’ сам ипак Србин. Ово прво, јер живим у Црној Гори, тако да је појам Црногорац – географски, исто као, рецимо, Шумадинац или Јагодинац. Али у души, по имену, крсној слави, вери, богу, цркви и по оном простом, људском осјећају, ја сам Србин и нико то не може избрисати или поништити...”

Шта рећи после свега овога? Ништа. Можда још једном поменути онај Његошев јецај о угашеном српству:

„... зла надживјех твоја сваколика, а с најгорим хоћу да се борим...”

А то „најгоре зло”, могу победити само људи у самима себи. И нико више.

Још нешто. Постављамо отворено питање свим „Црногорцима”: шта ли значе она четири „С” на њиховим капама?

Протеклих неколико година, си-

туација се, ипак, радикално мења. Срушени су с власти црногорски комунистички зеленаши и Титове улизице. Учестале су идеје о поновном уједињењу Црне Горе и данашње Србије. 29. јуна ове године у Хотелу „Југославија” одржана је и оснивачка скупштина Покрета за уједињење Црне Горе и Србије. На скупштини је активно узела учешће и делегација Српског четничког покрета, коју су предводили председник војвода др Војислав Шешељ, генерални секретар Војин Вулећић, председник Младих четника Срђан Гламочанин и чланови Централне управе Влатко Мркајић и Братислав Станковић.

На оснивачком скупу изабран је Управни одбор покрета у чијем су чланству Божидар Влаховић, Владимир Срдановић, Светозар Вукић, Батрић Рондонић, Иван Прекајски, Момчило Петровић, Небојша Дјелошевић, Јован Ириван, др Војислав Шешељ, др Жарко Гавриловић, Градимир Николић и Миленко Рибич. За председника Покрета изабран је Миленко Рибич.

Винета Н. Мариновић

Зоран Цикнић

СРПСКИ ЦРКВЕНИ СПОМЕНИЦИ

У МАКЕДОНИЈИ (1282-1690)

Све до српског продора у слив Вардара и заузимања Скопља, Штипа и Полога под водством новог краља Стефана Уроша II Милутина 1282. године, ови крајеви били су под византијском влашћу, са војним и политичким седиштем у Скопљу и Охридском архиепископијом као средиштем духовног живота. Зауостављање српске војске северно од Струмице, Велеса, Прилепа и Охрида окончава не само борбу за превласт над Македонијом између Бугара и владара Епирске Деспотовине, већ и византијског цара Андроника II Палеолога приморава на политичке уступке и успостављање мира са српским краљем: 1299. г. Милутин за жену добија Андроникову ћерку Симониду, а као мираз прима освојене византијске области. Нова византијско-српска граница простира се јужније но икад, али је све до Милутинове смрти (1321) између ове две државе углавном владао мир. Византинизација српске државе управе и неких видова друштвеног живота на двору „зета грчког цара кир Андроника“ најбоље потврђује писмо истакнутог византијског књижевника и дипломате, Теодора Метохита, који је као царев изасланик 1298. г. боравио у Србији: „Сам краљ беше веома лепо украшен накитом. Око тела имао је више накита од скупогеног камена и бисера, колико је год могло да стане, и сав је трептао у злату. Цео дом (вероватно Милутинов двор у Скопљу – прим. Љ. С.) блисташе свиленим и златом украшеним намештајем... Служили су разна јела и слаткише на златним и сребрним тањирима и посућу... Укратко речено, све беше удешено по ромејском укусу и по церемонијалу царског двора.”

Померањем граница рашке државе на југ, Србија се нашла, у црквеном погледу, у областима под јурисдикцијом Охридске грчке архиепископије с којом је Српска црква била у завади због одвајања које је изазвао Сава Немањић остваривањем аутокефалности Српске цркве. Будући да је у богомољама на овом подручју служена литургија на грчком језику, натписи на фрескама су претежно грчки све до Милутинових освајања када се уведе и словенски. Нови уметнички подстицаји и даље стижу из Византије: у архитектури се постепено напушта облик рашког храма са врло много елемената романичких и готичких стилских обе-

лежја, а у сликарству се запажа удаљавање од дотада владајућег монументалног, комнинског стила, и прихватање нових уметничких схватања тзв. ренесансе палеолога.

Најстарији споменик из времена краља Милутина са прелазним стилским обележјима изгледа да је мала црква св. Богородице у селу Сушици крај Скопља (1282-1299). Оно што наводи на овакво датовање су словенски натпи-

си на фрескама као и помена попа у Сушици у једној повељи краља Милутина из 1299-1300). Остаци живописа указују на присуство рашких традиција које се мењају под утицајем новог сликарског схватања из Цариграда.

Из исте хрисовуље (повеље) дароване манастиру св. Ђорђа сазнаје се да је српски краљ негде код Скопља 1283. г. овај храм затекао до темља разрушен и запустео, а потом га обновио и издао

Цар Душан, детаљ владарског портрета из цркве св. Арханђели у Леснову, 1349. 37

повељу. У документу се наводи да је Милутин обновио или сазидао цркве: св. Богородице Тројеручице, св. Јована Претече (пре 1308) и св. Константина унутар самог града. Краљев биограф, књижевник и архиепископ Данило II, не крије да је Милутиново подизање и даривање цркава ишло упоредо са њиховим војним освајањима. Данилову тврдњу да је краљ био „ненасити зидатељ божанствених цркава, и не само зидатељ но и палих поновитељ” потврђује и каснија црквена традиција по којој је Милутин владао „четрдесет година и подигао четрдесет цркава.

Од великог броја храмова које је краљ Милутин у Скопљу и његовој околини обновио или сазидао и украсио, сачувана је једино манастирска црква св. Никите код села Чучера у Скопској Црној Гори која је, након што је подигнута на старим темељима 1307. године, дарована као метох манастиру Хиландару. Ову Црквицу скромних али хармоничних димензија, пре 1316. г. живописала су двојица најобдаренијих мајстора тога доба, зографи Михаило и Евтихије.

После победе над Турцима 1313. г., Милутин приступа обнови цркве св. Ђорђа у Старом Нагоричину код Куманова. Исликавање овог велелепног петокуполног храма поново је поверено сада већ истакнутим мајсторима Милутинове краљевске сликарске радионице, Михаилу и Евтихију /1316-1318/ који овде остварују своје највеће и најзначајније дело.

Десетогодишња владавима Милутиновог сина Стефана Уроша III Дечанског /1321-1331/ далеко је скромније забележена у историји српске средњовековне уметности. Изгледа да је живопис цркве св. Богородице /дана св. Спаса/ у селу Кучевишту крај Скопља /око 1330/ најстарији споменик који наставља традиције сликарства Милутиновог доба. Како се сазнаје према натпису на ктиторском портрету, цркву је подигла властеоска породица коју су чинили Радослав, војводица Владислава и Марена. Хрисовуљу о имањима излаје Стефан Дечански, а црква касније, уз одобрење жупана Радослава, постаје метох Душановог манастира св. Арханђела код Призрена. Живопис анонимног провинцијског мајстора у потпуности је очуван. Од изузетне историјско-уметничке вредности су владарски портрети краља Душана, краљице Јелене, војводе Дејана и војводице Владиславе у јужном делу припрате.

Након смрти Стефана Дечанског и доласка његовог сина, Стефана Душана на власт /1331/, долази до новог периода у византијско-српским односима који ће трајати све до цареве смрти, 1355. године. На уметнички живот тих година утицаће нагло ширење српске државе према југу и убрзано јачање феудалаца у унутрашњој управи земље. То потврђује већ црква св. Арханђела у Штипу коју је

1334. г. подигао протосеаст Хрелја /у народним песмама познат као Реља Крилатица/, а неколико година касније /1348/ цар Душан је једном повељом приложио манастиру Хиландару. Како изгледа, храм никад није био живописан.

Преузевши 1334. г. од Византије низ градова међу којима су били најважнији Охрид и Прилеп испутивши се у непосредну близину Солуна, Душан обнавља манастир Трескавац код Прилепа око 1340., дарује му три повеље, а исликавање црквених зидова поверава грчким зографима. Мада су од овог живописа данас очувани још само фрагменти, јужно од прата која из припрате воде у наос сачуван је Душанов лик са грчким натписом који га обележава као „Стефана краља целе Србије и Приморја”.

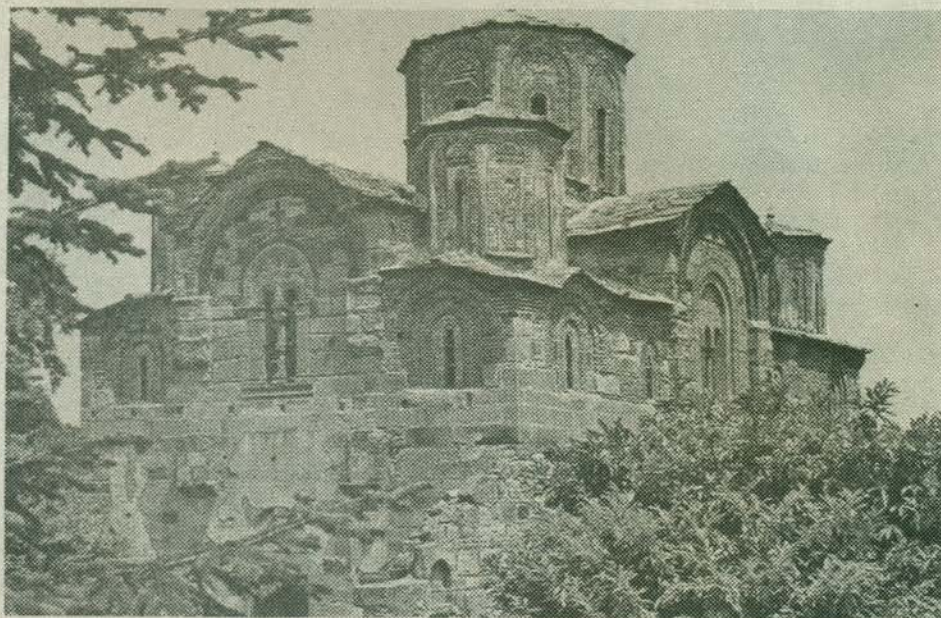
Истих година /око 1340/ нека непозната властеоска породица zaloжила се око живописања храма св. Ђорђа у Горњем Козјаку код Штипа. Од фресака које су морале бити дело више сликара, делимично су очувани и ктиторски портрети.

Подигнута десетак година касније, црквица св. Николе у Љуботену у Скопској Црној Гори живописана је око 1348. г. као залужбина властелинке госпође Данице и њених синова. Стилски и иконографски ове фреске се вео-

уметничка споменика са својим фрескама на којима су испољена монашка сликарска схватања, припадају групи тзв. владичанских цркава у области данашње северне Македоније.

На месту старије цркве са грбом пустиножителя св. Гаврила Лесновског, Душанов велики војвода Јован Оливер 1341. г. подиже храм лесновског манастира, а 1347/48. се стара о његовом живописању. Када је овај угледни властелин од цара добио титулу деспота /1349/, уз цркву дозирају припрату коју живописује нова група мајстора. Док фреске у лесновском наосу представљају изразити пример наивног монашког експресионизма, оне, нешто млађе, у припрати, класични су израз црквеног дворског сликарства у нашој уметности прве половине XIV века. Посебну вредност у живопису припрате Леснова имају портрети историјских личности /чланови царске и ктиторске породице и епископи злетовски/ Црква св. Атанасија у Лешку залужбина је јеромонаха Антонија, потоњег епископа доњополошког Јоаникија, из око 1350. године. Цркву је живописао један од лесновских зографа чији се стил везује за слободније старијих сликара Марковог манастира.

Доласком Охрида под српску власт 1334. године званични језик архиепи-

Црква св. Ђорђа у Старом Нагоричину, XIV век

ма разликују од осталог нашег живописа из Душановог доба и наговештавају теме каснијег моравског сликарства. Пошто је Србија Душановим крунисањем за цара у Скопљу /1346/ уздигнута на царство, а српска архиепископија на патријаршију, 1347. г. одржан је државни сабор на којем је скопска епископија претворена у митрополију, а манастири св. Арханђела у Леснову /област Кратова/ и св. Атанасије у Лешку /код Тетова/ проглашени средиштима двеју епископија – Злетовске и Доњополошке. Ова два историјско-

скопије и даље остаје грчки, али се литургије служе и на словенском језику. Душан преузима улогу византијских цара у наименовању охридских архиепископа; уместо Грка Антима Метохита архиепископ охридски постаје Никола, „први из Србије” коју Охриду ускоро постаје највећи градитељ, обновитељ и поручилац црквених грађевина и сликарских дела. Његов лик наћи ће се на зидовима наоса приворне цркве св. Николе Болничког /1335/36/ и њеној јужној фасали заједно са ликовима св. Саве и и св. Симеона

Немање /1345/, као и у малој капели на спрату нартекса у св. Софији охридској уз портрете породице ктитора Јована Оливера /1346-50/. Живописање дотад неосликаних зидова охридске катедрале архиепископ Никола поверава једном изузетном византијском сликару, даровитом ђаку солунских сликарских радионица, Јовану Теоријаносу. Реч је о уметнику који ће, сликавајући још и малу црквицу св. Кузмана и Дамјана, познатију под називом Мали свети врач, око 1350. г., дати печат охридском сликарству у доба цара Душана и архиепископа Николе, а уједно означити и почетак нове епохе у сликарству Византије.

Године 1350. властеличић Иванко Пробиштитовић сазидао је цркву св. Јована Крститеља у Штипу, а исте године цар Душан јој једном повељом све прилоге и потврђује. Црква је доста страдала, а од живописа су данас преостали само фрагменти.

Негде око 1350. г. у пећини близу села Драдња /област Кавалара/ца/ подигнуто је монашко насеље и капела св. Николе, позната као Маркова црква. Реч је о задужбини групе монаха на челу са неким Данилом под чијим је старањем овај скромни пећински храм и живописан.

Богородична црква у селу Дренову недалеко од Кавалара/ца/ изграђена је и живописана за време цара Душана, 1356. године. Око 1378-80. у свом поседу је држе велможе Константин Драгаш Јаковац и Драгослав који је потом прилажу као метох манастиру св. Пантелејмона на Атосу. Фреске је насликао зограф Димитрије. Претпоставља се да је реч о истом сликару који је 1368/69. г. живописао западни део цркве св. Преображења у манастиру Зрзе.

Смрт је 1355. г. спречила цара Душана да оконча грађење велике Богородичне цркве у манастиру Матеичу /Матејча/ у Скопској Црној Гори. О довршењу и живописању храма старали су се Душанова удовица, царица Јелена са младим сином Стефаном Урошем, који су, заједно са постхумним ликом цара Душана, и овековечени на ктиторском портрету насталом у периоду између 1356-60. године. Благост и поетичност целине матеичког сликарства подсећају на охридске фреске Јована Теоријаноса.

Из времена цара Уроша /после Душанове смрти влада уз помоћ своје мајке, царице Јелене, затим краће време сам, а од 1365. заједно са савладарем, краљем Вукашином Мрњавчевићем/ потиче и низ споменика с обале Охридског језера насталих у седмој деценији XIV века. Њихово живописање поверено је групи охридских сликара, непосредних следбеника и настављача уметности Јована Теоријаноса. Најангажованија личност у уметничком животу овог периода је епископ деволски /из околине града Корче, Албанија/, Григорије, којег је још цар Душан овластио да се стара о пословима у ве-

зи црквених посуда. У сарадњи са охридским прелатима и српском властелом, епископ Григорије учествује у подизању, обнављању или живописању десетак охридско-преспанских храмова. Међу њима су најзначајнији манастир Богородице Захумске /Заум/, задужбина ћесара Гргура Голубића /брата Вука Бранковића/ из 1361. г. и епископска капела Богородице Перивленте из 1364/65. Судећи по живописаним ликовима уз портрете цара Уроша и епископа деволског, Григорија, ктитори живописа на западној фасади капеле и северној фасади цркве могли би бити сам градски намесник /управник града/ севастократор Бранко Младеновић са синовима Гргуром и Вуком Бранковићем.

Оснажене још за време Душана, српске велможе се у доба цара Уроша осамостаљују, но упоредо са децентрализацијом власти и претварањем мањих феудалних области у готово не-

зависне државице, расту и значај и вредност њихове властеоске уметности. Једно од најранијих и најлепших властеоских дела је црква св. Николе у селу Псачи недалеко од Криве Паланке, задужбина севастократора Влатка /око 1354/. Црква је била неосликана више од десет година све до 1366. или 1371. када су је, судећи по савладарским портретима цара Уроша и краља Вукашина, живописали прворазредни светогорски мајстори. Овде је сачувана изузетно ретка галерија ктиторског групног портрета какав се у византијској уметности једва јавља. На целом јужном зиду припрате насликана је седмочлана ктиторска породица: стари кнез Паскач и његова жена, кнегиња Озра са унуком, севастократор Влатко са женом, севастократорком Владиславом и два сина.

Живопису у Псачи сродне су фреске по мањим племићким задужбинама из приближно истих година: зидне

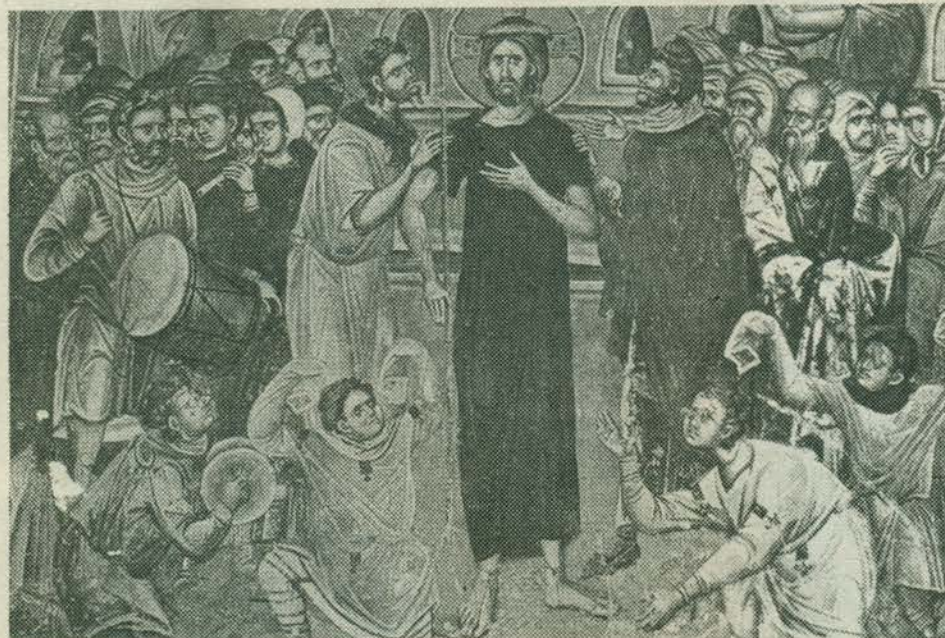

Св. Никита, детаљ фреске из цркве св. Никите код Скопља, пре 1316.

слике на западној фасади јужне капеле цркве манастира Трескавац, задужбини непознатог тепчије са женом, из шесте деценије XIV века и живопис у цркви св. Стефана у Кончи код Радовиш(т)а, на путу између Струмице и Штипа, задужбини Душановог великог војводе Николе Стањевића из 1366-71. г.

Слом Серске државе почиње после катастрофалног пораза од Турака на

прошлом веку) портрети краљевске династије Мрњавчевића: краљ Вукашин са супругом, краљицом Јеленом, и њихов син, краљ Марко. Натписи на фрескама су грчки и словенски. Старијим грчким сликарима који нису знали словенски језик, натписе је исписивао угледни преписивач из манастирског скрипторијума, Маниша, који се на једном месту и потписао.

Ругање Христу, детаљ фреске из цркве св. Ђорђа у Ст. Нагоричину, 1316—1318.

реци Марици 1371. године у којем гину оба српске војсковође, краљ Вукашин и његов брат, деспот Јован Угљеша. Убрзо после боја умире и цар Урош. Међу преосталим српским велможама једино је најстарији Вукашин син, Марко, са краљевском титулом и тако, номинално, владар државе која се још простире од Охрида и Јадранског мора до Дрине, Дунава, Саве и Тимока. Краљ Марко (1371—1395) ускоро постаје турски вазал с обавезом да Турцима плаћа данак и даје помоћну војску, али остаје самосталан у обављању унутрашњих државних послова. Заједно са својом браћом, Андреашом и Дмитријем, краљ безмало још четврт века организује подизање и украшавање црквених грађевина високих уметничких вредности.

Већ у првој години своје владавине (1372) краљ Марко у цркви св. Арханђела у својој престоници, Прилепу, даје да се живопису његов и очев лик са владарским жезлима и повељама у рукама. Фреска, свакако, представља и Марков обол успомени оца, али и знак чврсте решености да примени легално стечено право на српски престо.

Изградњу храма св. Димитрија у селу Сушици крај Скопља (далеко познатијег као Марков манастир) започиње још цар Душан (1346—47), обнавља га краљ Вукашин, а осликавање фрескама предузима краљ Марко између 1376. и 1381. године. На северном зиду црквене припрате сачувани су јако оштећени (од стране Бугара у

Изгледа да је краљ Марко помогао подизање и живописање манастирске цркве св. Николе у Нири (тзв. св. Никола Шишевски) изнад реке Треске код Скопља, око 1380. г., на шта указује његово име у млађем препису манастирског Поменика забележено на првом месту. Сачуване фреске рађене су у духу Марковог манастира, али су сви натписи, без изузетка - грчки.

Црква св. Ђорђа у Полошком код Кавалара(ца) помиње се још у повељи краља Душана из 1340. г. као место сачуване његовог полубрата Драгушина (Драгутина), а уједно и као Душанов поклон манастиру Хиландару. Заслуга за живописање храма око 1370. г. припада хиландарским монасима који су овај посао поверили врло вештим и ученим грчким мајсторима. Првобитне фреске ретуширане су у XVII и XIX веку.

Истој групи монашких задужбина по свој прилици припада и црква св. Преображења у манастиру Зрзе поред истоименог села код Прилепа. Манастир је основао монах Герман за време владавине цара Душана. У доба краља Вукашина и његовог сина Марка, бригу око манастира преузимају два Германова унука, обојица угледни црквени људи и сликари: митрополит Јован зограф и његов брат јеромонах Макарије зограф. Пошто су Турци заузели ове крајеве (1371—1395), а сам храм запао у беду, браћа манастир предају на управљање свом кмету Константину Ђурђићевом и његовим синовима, Ја-

кову, Калојану и Дмитру, који су га затим и обновили. Живописање храма поручили су 1368/69. г. Хајкови синови, Прибил и Пријезда, и њихова мајка. Иза имена поручилаца крије се не само рашко порекло ове значајне породице, већ, вероватно, и имена будућих сликара Јована митрополита и Макарија јеромонаха пре замонашења. Део наоса цркве поново је живописан у XVI веку (1535—1540).

Исте године када се била косовска битка (1389), трудом и подвигом Андреаша, другог сина краља Вукашина, а млађег брата краљевића Марка, довршава се манастир св. Андреје (према имену оснивача познатији као Андреаш) на реци Трески код Скопља. Унутрашњост цркве живописали су поменути митрополит Јован зограф (из Зрза) и његов помоћник, монах Григорије. Мада се стил ових фресака везује за старију уметност из друге половине XIII века, иконографски ово сликарство припада стилу тзв. зреле ренесансе Палеолога. Сви натписи су српски и грчки што сведочи о језицима литургија у држави краља Марка, као и широј културној појави којој припада и спој култова у овој области (поред локалних балканских светитеља, на зидовима су насликани и св. Сава Српски и св. Симеон Немања). Будући да се после доласка Турака нови центар српске средњовековне уметности премешта из Јужне Србије у долину Мораве, фреске из Андреаша постају претече нешто млађег сликарства тзв. моравске школе.

У круг дела из радионице митрополита Јована зографа уврштају се обнове фреске из око 1380. г. у цркви св. Димитрија и попресе патрона храма св. Николе у Прилепу с краја XIV века, све сликано по налогу ктитора Дмитра, можда трећег и најмлађег брата краљевића Марка.

Једна друга сликарска радионица са мајсторима пореклом из Костура (грч. Касторија) заслужна је за израду другог слоја фресака у пећинској црквици св. Богородице на острву Мали Град на Преспанском језеру. Храм је подигнут и живописан још 1345. као задужбина неког Бојка, његове жене Јевдоксије и њихових синова, а 1368/69. г. црква се надзиђује и поново осликава по наруџбини ћесара Новака, његове жене и деце, са намером да постане породични мазулеј.

После пада Душановог царства не граде се више велике цркве нити се предузимају обнове знатнијих размера. Охридски архиепископи и епископи препуштају бригу о уметности нижем свештеничком staleжу који, мање богат и мање образован, наступа као превасходни проучилац изградње мањих храмова и осликавања скромније зидне декорације. Једна од таквих црквица је св. Климент Стари у Охриду, задужбина јереја (свештеника) Стефана, сазидана и живописана 1378. г., у време када градом управља велики

жупан Андреја Гропа. Ове фреске, без обзира на извесне стилске недостатке и релативно слабу очуваност, још увек спадају међу најлепша дела у Охриду из времена краља Марка.

Овој групи споменика припадају и црквица св. Димитрија у Охриду, полупећинска црквица св. Атанасија у Калишту близу Струге и мала пећинска црква св. Стефана у близини Охрида из приближно истог раздобља.

Границе провинцијалног и занатског охридског сликарства не надмашује ни портрет Остоје Рајковића, зета великог жупана Гропе и рођака краља Марка, насликан 1379. г. изнад његовог гроба у припрати цркве Богородице Перивленте.

Тек пред крај Маркове владавине, у последњој деценији XIV века, цркву св. Константина и Јелене у Охриду осликавају даровитији грчки сликари. Крититор цркве и живописа био је јеромонах Партеније чији је лик, заједно са ликовима његовог оца Јована, мајке Марије и сина Михаила, насликан на јужном зиду уз бочни улаз.

Утицај ове охридске сликарске радионице осећа се и у два прилепска споменика настала у последњим годинама слободе, на самом крају XIV века – црквама св. Петра и Богородице пречисте.

И манастир са црквом св. Димитрија и црквица св. Николеу Велесу, судећи по начину зидања, потичу с краја XIV века. То потврђују и остаци живописа у малом храму св. Николе који би могао бити још старији од суседног манастира.

На уметничко стварање после турских освајања крајем XIV и почетком XV века у највећој мери утиче став нове османске власти о забрани подизања нових, као и спречавању проширивања старих цркава. Осим у градитељству, у осталим областима уметничког деловања није било препрека јер Турци нису били заинтересовани за унутрашњи изглед црквених здања. Упоредо с ишчеђавањем независних хришћанских држава, нестаје богатих ктитора и мецена (владари, властела) уместо којих се јављају нови – манастири братства и сестринства, високи црквени великодостојници, удружени сеоски верници, па чак и имућније занатлије и спахије-хришћани.

У Охриду се крајем прве половине XV века почињу опажати знаци обнове који ће изнедрити нову охридску сликарску школу са заједничким изворима, хронолошком целовитошћу, стилском кохерентношћу и идејном доследношћу. Као и у послењим деценијама XIV века, први познати ктитори под турском влашћу потичу из редова клира, и то углавном нижег свештенства. Раздобљу нове власти на охридском подручју припадају пећинске цркве св. арханђела Михаила изнад села Радожде и св. Спас крај села Вишни близу Струге. Њихов зидни украс представља традицију ранијих охридских

сликарских радионица и вероватно припада самом крају XIV и почетку XV века. За цркву св. Илије у Елшанима на обали Охридског језера зна се да ју је обновио и фрескама украсио 1407/8. г. свештеник Стане на темељима ранијег храма који је још цар Душан поклонио као метох манастиру Трескавцу код Прилепа.

Након ових споменика више од три деценије није саграђена нити обновљена ни једна црква. Тек је негде око средине столетја сазидан и осликан храм св. Ђорђа у Годивју (на путу од Охрида ка Кичеву) са натписима и текстовима на словенском и грчком језику. Будући да су охридски свештеници били традиционално грчки образовани, коришћење словенског језика на фрескама постало је карактеристично за охридску област тек у периоду турократије, када се њиме у већој мери почео да служи клир. Натписи у Годивју, као и други словенски текстови у овим подручјима у XIV веку, припадају српској редакцији писма.

Године 1409/10. на обали Преспанског језера добила је фреске и пећинска црква Богородице Елеусе (Милостиве). Из натписа у унутрашњости цркве сазнаје се да је храм имао више ктитора: јеромонахе Саву, Јакова и Варлаама и господара Вукашина. Без обзира на истоветност имена краља-савладара из последњих година српског царства, нема сумње да у господару Вукашину треба видети значајног велможу који је и под Турцима задржао власт над овим крајем. У једном, нешто познијем турском дефтеру, предео јужно од Преспе још увек се назива Вукашиновом облашћу (слично, неколико векова после пада под турску власт, земља господина Константина Дејановића још увек носи његово име). Сасвим неочекивано, један натпис у цркви открива и име зографа – сликара Јоаникија.

Између 1420. и 1430. г. у манастиру Зрзе, Прилепу и Трескавцу долази до мање обнове фресака које сигурношћу и финоћом обраде упућују на могућност да су била у питању дела већ помињаног јеромонаха Макарија зографа по његовом повратку из деспотовине Србије где је 1402-5. живописао цркву манастира Љубостиње.

Мала црква св. Илије у Долгацу недалеко од манастира Зрза у Пелагонији, сазидана 1451., а осликана 1454/55. г. оличава један од највећих уметничких падова у овим крајевима после преласка под турску власт. Фреске за чију су израду били заслужни сви житељи села као колективни ктитори и, вероватно, самоуки сеоски сликари као зографи, немају ничег заједничког са старијим локалним културним наслеђем, али ни са вредностима савремених градских охридских радионица.

Према запису у Богородичиној цркви у Велестову повише Охридског језера, део фресака је настао 1444. године залагањем имућнијих сељана – попа

Георгија, затим Станца (или Станча), његовог брата Миха, Рајка Добрилова, Дабца и Петка. Живописање другог дела храма окончано је 1450/51. старањем новог круга ктитора – Вукоте, Славка, Грубана, Михе Јанкова и Николе. Сигнатуре представа и друге белешке исписане су словенски.

Далеко племенитије остварење, уз то и непосредно надахуто најбољим традицијама охридског сликарства из последње трећине XIV века, препознаје се на оштећеном живопису надгробне цркве манастира Свих светих у близини села Лешана северно од Охрида. Фреске потичу из средине XV столећа, а као крититор се појављује властелин Никола Божићев, први познати наручилац из световних кругова у овом периоду.

Да би пећинска црква св. Стефана Панцира изнад Охридског језера добила зидни украс 1451/52.г., своје новчане прилоге дали су верници из четири околна насеља. Храм, иначе, својом величином, спада у најмање споменике из овог доба.

Средином века већ помињана охридска црква св. Константина и Јелене, подигнута непосредно пред долазак Турака, добија нове површине зидног сликарства. Током XV столећа, у условима османске власти, у самом граду нису настајали нови црквени објекти, већ се сликана декорација замењивала само на фасадама где су фреске, због окренутости језеру, у већој мери биле угрожене. Млађем живопису насталом око 1460. г. припада и киторски портрет архимандрита Никандра и чланова племићке породице. Словенски натписи крај ликова и присуство старог племства говоре да је фреска настала пре протеривања архиепископа Доротеја и дела домаћег племства из Охрида и доласка бившег цариградског патријарха Марка Ксилокарависа на његово место.

Највећа целина зидног сликарства XV века у овим крајевима настала је 1461/62. г. у цркви Вознесења у селу Лесковцу. Храм је подигнут и украшен трудом преко двадесет приложника, а посебно место међу њима имали су Тоде и његова жена Вулка који су добили и киторски портрет. Лесковачки зографи као да су иконографске узор имали у Дечанима, док се по експресивности израза ослањају на резултате сликара Марковог манастира, Полошког и Зрза.

Неколико година касније исти мајстори живопису и св. Николу Болничког (1467). Тада су преко портрета Душанове породице, па чак и преко ликових архиепископа Саве и Стефана Немање као монаха Симеона, чији је култ у XV и XVI веку негован чак и надомак Охрида, сликане нове фреске што је имало сасвим одређено црквено-политичко значење. Прекривање ликових српског владарског дома у другој половини XV века свакако није случајно јер је учињено када је на челу Охридске архиепископије био бивши цар-

градски патријарх Марко Ксилокаравис који је себи управо овде припремао гробну капелу. Пошто је црква св. Николе Болничког убрзо добила назив Гробница или Гробничка црква, могуће је да је примила тела и потоњих црквених поглавара. Године 1480/81. овај мали маузолеј добија још нешто млађе фреске на западној фасади са нешто исписаним грчким натписима на видљивим местима и словенским текстом у српској редакцији писма уз једну заклоњенију сцену (Христос се јавља апостолима).

У последњој четвртини XV века иста група мајстора која је живописала зидове припрате охридског св. Николе Болничког, изгледа да рали у још барем два споменика у Јужној Србији: цркви св. Никите у Скопској Црној Гори и цркви Успења Богородице у Трескавцу код Прилепа. Будући да је делатност

оне заштитне текстове исписане са веровањем да ће осигурати храм од могућих рушења и турског насиља.

На самом измаку XV столећа, 1496/97. г., једна друга група анонимних сликара фрескама украшава зидове Богородичне цркве манастира Матке на реци Трески недалеко од Скопља. Цркву је још у претходном веку, а сигурно пре 1371. сазидао Бојко, син властелинке госпође Данице, ктиторке Љуботена. Натпис над улазом с краја XV века наводи да је цркву обновила, украсила зидним сликама, доградила уз њу припрату и манастиру купила виноград Милица са сином Николом и митрополитом Атанасијем који је тада управљао скопском епархијом. Због својих заслуга, на ктиторском портрету, представљени су дародавци Милица са Николом у традицији владарских и племићких портрета XIV века. Од

Црква св. Николе у селу Трнову недалеко од Криве Паланке и бугарске границе сазидаана је и „пописана“ 1505. г. трудом попа Пеје. Остаци живописа садрже све одлике нашег сликарства из турског периода.

И стилске карактеристике фресака гробљанске црквице св. Ђорђе /код мештана познатија као св. Никола/ близу села Коњух између Куманова и Кратова, указују да је изграђена и живописана у XVI веку.

Црква св. Николе Топличког код села Жван (на путу између Битоља и Кичева) саграђена је крајем XIV или почетком XV века, а 1537. године дао ју је живописати неки господин (кир) Димитрије. Позната су и имена зографа: Димитрија и Јован. У непосредној близини села налази се и црква св. Димитрија која је саграђена и живописана 1624. г. Судећи по сачуваним остацима зидног сликарства, њихови аутори припадају групи надаренијих зографа свога времена.

Једини храм који је сазидаан и украшен фрескама после губитка самосталности на скопском подручју пре обнове Пећке патријаршије, је сеоска црква св. Ђорђе у Бањанима. Храм је грађен и живописан три године, а довршен 1548/49. У ктиторском натпису ни један се приложник не помиње поименично што упућује на могућност да је у подизању цркве учешће узело цело село. Вероватно у име ктитора, сликар фресака се у унутрашњости храма пожалио на „године силне, време тешко и напрасно од безакоња“ што значи да су Бањани имали тешкоћа око добијања сагласности од турских власти за подизање, односно обнављање цркве. Што се непознатог зографа тиче, он, сигурно, припада најталентованијим мајсторима свога времена.

За време византијске власти Злетово је, као седиште Морозвиждске епархије имало више цркава и манастира. Године 1380. Константин Дејановић прилаже храмове св. Димитрија и св. Николе манастиру св. Пантелејмона на Атосу. Као метосу других српских манастира касније се помињу још и цркве св. Арханђела и св. Илија. Током XVI века Злетово је средиште Злетовске епископије. Данас је сачувана само црква св. Богородице чији се остаци живописа у олтарском простору, судећи по стилу, датују у прву половину XVI века.

Црква св. Пантелејмона у Перезима крај Скопља, задужбина византијског цара Алексеја Комнина из 1164. године, обновљена је и делимично поново осликана после земљотреса 1555. Фреске непознатог зографа не одликују се посебним квалитетом.

Уз главну цркву манастира св. Андреје (Андрејаша) на Трески, 1559. г. дограђена је и живописана припрата. Због тежње да се нови сликарски украс усагласи са старијим с краја XIV века, непознати мајстори-зографи су успе-

Рахилин плач, детаљ фреске из Марковог манастира, 1376—1381.

ових уметника забележена још и у Меторима, Костуру и околини Пирота (Поганово), очигледно је да је њихова активност везана за крајеве у којима се осећала заштитничка делатност Маре Бранковић, ћерке деспота Ђурђа Бранковића и жене султана Мурата II. Хронолошка, територијална и стилска компактност указују да се ради о особинама једне сликарске школе чија је необичност и то да се фреске израђују углавном у оправљеним црквама Немањина: св. Никита је задужбина краља Милутина, а у Трескавцу су највећи ктитори били краљ Милутин, цар Душан и његов син Урош. Млађи живопис у св. Никити настаје 1483/84. г. пошто су и црква и првобитне фреске тешко оштећене од Турака током XIV или прве половине XV века. Живопис из раног XIV столећа сигниран је српски, а млађе фреске српски и грчки. За разлику од сигнатура у св. Никити, у Трескавцу (1480-90) су сви натписи на фрескама на српском рачунајући и

српских светитеља насликани су св. Сава и св. Симеон Немања.

Крајем првог столећа турске владавине још два споменика на јужним обронцима Скопске Црне Горе добијају нове целине зидног сликарства: у јесен 1500. г. фреске добија црква св. Петке у селу Побужју, а наредне, 1501., капела посвећена св. Николи Богородичине цркве (сада св. Спаса) у селу Кучевишту. Аутор овог живописа очито спада у слабије локалне мајсторе, а фреске слика углавном се на старији зидни украс у цркви.

Живопис у цркви св. Николе у селу Борилевцу у Овчем Пољу (Штип) радили су далеко талентованији мајстори на прелазу из XV у XVI век. Као типичан представник црквене архитектуре из тзв. турског периода, овај храм има прозоре у облику пушгарница величине оних које су се налазиле у средњовековним одбрамбеним зградама.

ли, угледајући се на фреске митрополита Јована и монаха Григорија, да остваре фреске с извесном монументалношћу која, иначе, није одлика сликарства XVI века.

Црква св. Николе у селу Шишеву код Скопља (данас позната под именом св. Атанасије) изграђена је и живописана на старијем култном месту 1565. године. Осим прозора у облику пушкарница са одбрамбених кула, црква има занимљив живопис којем недостаје префињености, али не и намере да опонаша најбоља сликарска достигнућа из XIV века.

После обнове Пећке патријаршије (1557), и на тлу старе полошко-тетовске епархије долази до обнове старих и подизања нових црквених споменика. Тако су 1567/68. г. малу цркву св. Арханђела у селу Пепроугтени код Тетова подигли „из основа” браћа Никола и Раден уз помоћ свих православних хришћана из села. У цркви су очуване и веће површине оригиналног живописа из 1569. године.

Малу цркву св. Николе у селу Повици код Тетова за време полошког Митрополита Никанора 1576/77. г. дала је исликати већа група приложника међу којима је на прво место истакнут неки Стамат. Зидне слике са ове цркве, данас у рушевинама, скинуте су и до земљотреса 1963. налазиле су се у Археолошком музеју (Куршумли хану) у Скопљу.

Храм св. Арханђела код Кучевишта добио је зидне слике трошком презвитера (свештеника) кир Никола, у време игумана Стефана, 1591. године. Непознати сликар, свакако по жељи наручиоца, исписао је ктиторски текст словенски којим су обележене и све представе у наосу. Међу портретима српских владара и светитеља истичу се они краља Стефана Дечанског и св. Симеона Српског. Судећи по стилским одликама и по тврђама старијих истраживача, фреске у припрати изведене су 1631. г., али је данас над улазом, из непознатих разлога, површина са натписом који говори о времену градње и живописања, превучена цементним малтером.

Мала црква посвећена Богородици у селу Побужју код Скопља, саграђена је и живописана 1593. г. у време игумана Јеремије, а о трошку веће групе ктитора на челу са неким Димитријем.

Малу цркву посвећену св. Николи унутар манастира Моклишта у истоименом селу јужно од Кавадара(ца) подигли су и живописали 1595. г. кир Никола и његови синови из старе властелинске породице пореклом из села Тамњаника код Неготина. Уметнички квалитети сачуваних фресака су мали. Свод цркве осликан је у прошлом веку.

Крај села Орах недалеко од пута Куманово – Крива Паланка налази се манастир Карпино са црквом посвећеном Вавдењу Богородице, подигнутој и живописаној крајем XVI и почетком XVII века. Крајем прошлог века првобитни слој живописа је преликан.

Цркву св. Спаса у Штипу подигао је 1369. неки војвода Дмитар, рођак српског велможе Константина Дејановића. Сачувани живопис, међутим, из турског је периода и потиче из 1601. године. Фреске су дело зографа Јована који се на грчком потписао на крају натписа у којем саопштава и име ктитора – Павла Мутаџије.

1604. године гради се и зидним сликама украшава црква Успења Богородичиног у селу Дивље (Дивље) недалеко од Скопља. Анонимни зограф је овде оставио ктиторски портрет непознатог властелинског брачног пара неуобичајених уметничких квалитета за овај период.

Црква манастира св. Атанасија Александријског у селу Журче на путу Битољ – Кичево подигнута је крајем XVI и почетком XVII века, а живописана је у два наврата, 1617. и 1622. године. У трему су, поред српских светитеља-пустиножитеља (Прохор Пчињски, Јоаким Осоговски, Гаврило Лесновски и Јован Рилски) приказани и српски светитељи из рода Немањића, св. Симеон Немања и св. Сава Српски.

У непосредној близини села Правдника, у области Тиквеша, налази се црква св. Спаса, подигнута и живописана 1625. године. Као ктитори се помињу „избеглице”: поп Михаило, Павле, Пеја, Јован, Крета, поп Кузман, Марко, Стојко и Цветко. Непознати сликар ових, данас, врло општењених фресака, спада у ред слабијих.

Недалеко од села Жван и Журче, налази се манастир Слепче код истоименог села са црквом посвећеном св. Јовану Претечи. Претпоставља се да је основан крајем XIV века, мада се први пут помиње тек 1543. г. када је манастир богато даровао кратовски кнез, Димитрије Пепић. Манастирском комплексу припада и мала црква св. Николе, саграђена 1617., а живописана 1627. године. Манастир Слепче је у XVI веку познат као центар преписивачке делатности, током XVI и XVII у њему сликају многи монаси – иконописци, а у XVIII столећу овде ради српска школа.

И црква св. Петке у Младом Нагоричицу код Куманова вероватно потиче из XVII века када је завршено исликавање зидова /1628/. На фрескама јужно од врата представљени су св. Сава Српски, св. Симеон Српски и св. Сава Освећени.

1630. године поново се, преко старијих фресака из XIV века, исликавају и зидови цркве св. Николе Шишевског на реци Трески код Скопља.

У пределу Мариова, близу Кавадара/ца/, крајем XVII века изграђене су и живописане још две цркве: св. Арханђел у селу Клинову и св. Атанасије у селу Галишту. Судећи по делимично откривеним фрагментима живописа, реч је о групи слабијих зоографа овог периода.

На падинама Осоговских планина, недалеко од Криве Паланке, налази се

манастир посвећен св. Јоакиму Осоговском који је живео у XI веку. По месту где је саграђен, зове се и Сараидапор. Манастир је основан за време византијског цара Манојла Комнена /XII век/, спомиње се први пут за време бугарског цара Калојана /крај XII – почетак XIII века/, а у Карловачком летопису из 1503. г. каже се да је цркву подигао/вероватно обновио/ краљ Милутин. За једног од обновитеља манастира сматра се и Константин Дејановић Драгаш. Архиепископ Данило у Животима краљева и архиепископа српских наводи да је 1330. г. пред битку код Велбужда /данашњег Ђустендила/ са бугарским царем Манојлом Шишманом, краљ Стефан Дечански овде свраћао, поконио се свечаким моштима и помолио се Богу за помоћ. Помени храма у XV и XVI веку везују се за осоговске монахе који су тражили милостињу у Дубровнику и Русији. У два наврата, 1683. и 1686. г. манастир је посетио и српски патријарх, Арсеније III Чарнојевић. Унутрашњост манастирске цркве живописана је тек у XIX веку. У оквиру манастирског постројења је и мала црква посвећена Богородичном рођењу, подигнута вероватно у XIV веку. Њене фреске су из турског периода.

•••

Године 1878. српски народ из свих крајева Јужне Србије упућује Берлинском конгресу молбе у којима тражи да се присаједини Србији, а као доказ за своју народност наводи бројне цркве које су у XIV веку у Јужној Србији подигли српски краљеви и властела. Тако су 20. јуна 1878. са збора у Скопљу послали молбу Берлинском конгресу и потписали је представници округа Тетовског, Дебарског, Кичевског, Прилепског, Штипског, Велеског, Кратовског, Кочанског, Кумановског, Паланачког и Ђустендилског, тражећи да се присаједини Србији, а позивајући се за доказ своје народности на старе српске цркве као што су: св. Арханђели и св. Богородица /код Скопља/, задужбине нејаког Уроша; св. Никита у Чучеру, задужбина краља Милутина; св. Богородица у Љубанцима, задужбина Јелене, сестре Душанове; св. Димитрије у Сушици /Марков манастир/ где су сахрањени краљ Вукашин и краљ Марко, итд.

На Козјаку је 2. јуна 1878. одржан збор са којег су сви Срби из нахија Кумановске, Скопске, Ђустендилске, Радомирске, Мелничке, Неврокопске, Кратовске, Штипске, Кочанске, Струмичке, Велеске и др. послали Берлинском конгресу молбу да се присаједини Србији, наводећи за доказ своје народности своје старе цркве: Матејић /Матеич, Матејча/ са црквом св. Богородице у којој се крунисао краљ Милутин; Богородица Забелска /код Ст. Нагоричина, Куманово/, задужбина Стефа-

на Немање; Богородица Карпинска /између Куманова и Криве Паланке/, задужбина краљева Радослава и Драгутина; Прохор Пчињски, задужбина краља Милутина /по легенди кнеза Лазара/; св. Јоаким Осоговски /крај Криве Паланке/, задужбина краља Драгутина; св. Гаврило Лесновски /Лесново/, задужбина деспота Јована Оливера, итд.

Исто је тако са збора у манастиру Пречисте Богородице у селу Доленци више Кичева, одржаном 15. јуна 1878.г. послата истом конгресу молба за присаједињење Србији од представника из нахије Кичевске, Дебарске, Охридске и Елбасанске. Међу многобројним црквама које се наводе као доказ њихове српске народности, у молби се спо-

мињу и десетине црква у данашњој Грчкој и Албанији, све задужбине Немањића.

Нису ово једини примери народне свести становништва Јужне Србије које се својим молбама обраћа великим силама Европе и српском кнезу Милану да се присаједине мајци Србији.

Мр Љиљана СТОШИЋ

КОМУНИСТИЧКО МАНИПУЛИСАЊЕ СТАТИСТИКОМ

Процес незауостављеног распада идеологије чији су епигони претили измишљеним мандатом историје да ће срушити и темеље наше цивилизације, дошао је у фазу у којој су се тим именом поносили још од обзнане Комунистичког манифеста средином прошлог века па до скорашњих дана, тога имена и његових знамена одричу и одбацују га.

Околности под којим се овај у историји људских заједница незабележени обрат одвија укључио је у ликвидационе идеолошке процесе мноштво оних који су до јуче од срца, импулсима произведеним у њиховој „класној свести“ нераскидиво спрегнутој са неутољивим мржњама „класне“ и других провенијенција, прогнали нас у „светлу будућност“. У обећано царство благостања и среће у коме ће „ослобођени“ човек овладати и биолошким и економским законима али уз неизбежне жртве и обавезу да се „предводницима“ за њихове услуге, њихово ангажовање учини уносним послом.

Многи из тога мноштва са свешћу формираном у условима лагодног живота, које се може наћи само у маштовитим источњачким бајкама, биће склони да нам из те кужне идеолошке заоставштине посуде као вредне, многе од „тековина“ којима би једино место за смештај биле депоније за радиоактивни отпад.

Један од домена највероватније могућности за поновљене подвале је фонд статистичких „података“ уз помоћ којих се доказивала „научно“ ваљаност свеукупног марксистичког погледа на свет и да су решења која су доносили жреци велике завере увек била бриљантно осмишљена и научно фундирана. Овако презентирани фалсификати стварних статистичких података палили су револуционарне ватре код радника широм земљиног шара са позивом да се сврставају уз „пролетерску авангарду“ како би кроз победоносну светску револуцију и они уживали благодети радника који

Адвокат Милорад Вукосављевић председник Српског четничког покрета

живе у предворју комунизма, у земљама социјалистичких друштвених уређења.

У односу на деловање комуниста у српском народу, статистици од стране Треће интернационале (КОМИТЕРН-е) чија је секција била КП Југославије одређени посебни задаци у сагласности са оптиком КОМИТЕРН-е којим је она видела Србе у Југославији. Они су по усвојеним ставовима КОМИТЕРН-е „поробљивачки“ народ, а профил организације српског друштва и његова нераскидива историјска веза са Српском православном црквом оцењен је као баријера продору комунистичке идеологије на просторе Балкана, па су и подаци за статистику и њихова обрада морали да се учине таквим да би испали поразни за све историјске интересе српског нација.

На овоме послу нису се нашли само „научни кадрови“ које је изнедрила

победоносна комунистичка револуција него и „марксистички“ распоређени на пољима науке предратне Југославије којима су се придруживали и посленици псеудо-марксистичких стремљења као економиста др. Рудолф Бичанић. На основама оваквих „зnanствених радова“ је и фамозни творац (уз Кидрича и друге!) Пестогодишњег плана Андрија Хебранг обелоданио, ликујући, да је план израђен на штету српског народа, јер се њиме ишло на исправку привилегија које је наводно „водећа“ нација имала у првој Југославији. А та Југославија названа „версајском“ оглашена је за „тамницу народа“ коју је поред комуниста рушио и Ватикан, преко своје црквене организације и помагањем усташког покрета.

Ваш сваке је сумње да резултати добијени посредством овакве употребе статистике уколико се односе на виталне интересе српског народа немају ни научну нити употребну вредност. Ни подаци о броју Срба, нити њихова територијална распоређеност заједно са бројем жртава у Јасеновцу, у јамама и стратиштима у Другом светском рату, као ни разни финансијски и економски показатељи којима су приграбљивана материјална добра која је стекао српски народ или приказивана причинена му штета у рату и у „изградњи социјализма“ не могу се користити за било које сврхе, јер су исконструисани за употебу онима који своје неспирителство према Србима нису никада тајили.

У овако ужасавајућим околностима у које је доведен српски народ нема другог избора него да одбацујући ову псеудо-научну макулатуру прионе на мобилисање својих картузијанских духова и сопствених снага којих је увек имао (Тесла, Пупин, Руђер Бошковић и други), презентира научној јавности истине о себи и својој вредности коју је привремено успела да затамни идеологија која одлази у мрак историје.

Милорад Ј. Вукосављевић

МОЛИТВА ЗА СВЕ СРПСКЕ РАТНИКЕ

На Видовдан 1990. године свечаном литургијом под ведрим небом у селу Горње Лесковице код Лелића, у завичају владике Николаја Велимировића, почела обнова четничке цркве коју су комунисти после рата порушили

На Краљевом брду под планином Повлен недалеко од Ваљева, у легендарном и историјском крају Србије у коме су почињале многе битке за слободу, десило се лета Господњег 1990. године на Видовдан још једно обраћање народа српског Царству небескоме. Под ведрим небом на рушевинама цркве св. Георгија у планинском селу Горње Лесковице, (поред историјског Лелића у завичају владике Нико-

лаја) цркве коју су вандалски разорили комунистички властодршци после рата само зато што је њу подигао народ под четничком влашћу у слободним српским планинама, дванаест свештеника ваљевско шабачке епархије призивало је тога дана Духа светога за опроштај грехова браћи који су грдно завађени око царства земаљскога и разум били изгубили. Сиљан народ се тога дана окупио око порушених зидина тог тужног споменика комунистичке владавине у Србији, а летња жега која је пекла за време службе божје била је мала жртва онима који су тај зулум трпели и гледали својим очима пуне четири деценије. Та четничка црква у Горњим Лесковицама (а таквих је неколико у овом крају поди-

гнуто од стране четника) ни спомињати се није смела, а камоли обнављати, јер су њеним рушењем комунисти у овом крају доказивали своју нову веру. Кад цркву разушише, онда су камен из њеног темеља носили да подижу школу и тако да рушећи цркву „просвећују“ народ. Али опет се десило чудо: та иста школа у селу, са својим наставницима и ђацима главни је сада сарадник часопису „Глас цркве“ у обнови разрушеног храма, који уз помоћ народа овога краја и прилога многих верника из земље и иностранства треба завршити до идућег Видовдана.

Држећи службу Божју, дванаест свештеника је, са рукама издигнутим према небу, са места где је био олтар ове цркве без свода, тога дана молило

за опроштај грехова за све, помињу све српске ратнике и витезове рода српског од Косова до дана данашњег, са надом у измирење и престанак грађанског рата који траје скоро пола века. Том приликом народ је са одушевљењем и одобравањем поздравео Митра Миловановића, свештеника са Уба, који је одржао следећу беседу:

Видованска беседа приликом почетка обнове цркве Светог Великомученика Георгија Победоносца на Краљевом брду, у Г. Лесковицама код Ваљева:

Помози Вам Бог, браћо и сестре!

Поздрављам Вас све данас, на Видовдан, овим прастарим, српским и хришћанским поздравом, окупљене на служби божјој и народном сабору, на рушевинама мученичке цркве Светог Ђорђа, на краљевом брду у Г. Лесковицама.

Поздрављам Вас освештаним и молитвеним поздравом: Помози бог – којим су наши цареви и краљеви поздрављали свој народ, којим су наше војсковође поздрављале своје јунаке, којим су наши духовници поздрављали своју паству...

Видовдан је сведок да је Бог одувек био са нама и да нам је увек помагао. Чак и онда када је изгледало да више нема наде, као што је било, оног Првог Видовдана, пре 601. годину. И помогао нам је Он, и помагаће нам, јер је наш Бог, Бог правде и наша српска химна почиње речима молитве: „Боже правде...”

Испуњење те вечне божје правде је и све оно што се данас догађа у целој Источној Европи. Руши се ево, као кула од карата, безбожна болшевичка творевина којом је Луцифер као црни паук везао православне народе у челичну мрежу своје власти. Кидају се окови којим су нас хтели усрећити комунисти.

Испуњење правде је коначно и овај наш Видовдански сабор, данас и овде.

Мислили су безбожници да ће паљењем и рушењем ове цркве Св. Ђорђа Мученика 1948. године срушити све што је свето и честито у народу овога краја. Веровали су чврсто да ће отићи у заборав они који су мислили друкчије од њих, и који су градили ову свету кућу. Безбожницима цркве нису требале, јер су их стално опомињале на њихов грех градоубиства и на њихове злочине. А они су хтели да се све, што пре, заборави. И то за сва времена. Неопроштено и неокајано. Ипак истина је избила на видело. Свети Ђорђе јесте мученик али је и победник. То су безбожници изгубили из вида.

Српски народ је Божји народ. То је он потврђивао у свим, па и у најтежим ратним условима. Када је помахнута хришћанска Европа постала кланица и тамница за многе народе у прошлом рату и када су фашисти оку-

пирали нашу Отаџбину, Срби су још једном остали верни основном хришћанском начелу своје борбе: „За крст часни и слободу златну”, исписану крвљу и страдањима кроз векове. У знаку крста и у идеји слободе изражен је читав национални програм и непрекинута демократско опредељење овог народа.

Српска црква је била најбољи учитељ народа и творац таквог програма и таквих стремљења. Српске земље окићене су црквама и манастирима као што је небо окићено звездама. Зато су иза српских владара: царева, краљева, кнежева – остале сачуване, до наших дана, прекрасне цркве као главне задужбине. Јер они нису потрошили благо „на нацаке и на буздоване”, на замкове, виле и викендице.

Јединствен је ваљда пример у читавом свету, да је један народ зидао цркве у својим најтежим и најцрњим, ратним данима. У временима зла и робовања мислили су Срби о својој будућности и о својим црквама. Знали су јамачно и засигурно – да је у Цркви и њеном окриљу спас и прибежиште, као што рече песник: „Бјеж’ у цркву, Краљевићу Марко...”

Зато је и Врховна команда Југословенске краљевске војске у Отаџбини, на челу са Драгољубом – Дражом Михаиловићем донела одлуку о изградњи цркава у оним крајевима и местима, где би то могло служити на духовну корист српском народу. Тако је, уз учешће и помоћ народа саграђено у Србији десетак богомоља. Само у нашој Епархији, на овим просторима, подигнуто их је неколико.

Ове цркве требало је да буду цркве наде, цркве покајнице, цркве помирења и опроштаја, јер се наш народ закрвио и први пут тешко поделио. Заведен и обманут, он је своје оружје, уместо на завојевача, окренуо према себи и у себе. Брат је пуцао у брата. Син је пуцао у оца. То је највећи српски грех од када постојимо и тешко ће нам и бог и историја опростити овај злочин. И да наша несрећа буде потпуна победници су Ивањданске пушње, 7. јула 1941. године када је Србин пуцао у Србина прогласили за народни празник, за дан устанка против окупатора. Тиме су свакако хтели овековачити нашу националну трагедију и ратне деобе.

Нажалост, и на нашу велику несрећу и срамоту, ретко је која црква подигнута у ово „најгоре време по Србина” остала сачувана и после рата, да сведочи о нашем опредељењу за царство небеско. Заједно са српским именом, српским споменицима и културом, српском ћирилицом рушене су и српске цркве.

Србију је поново прекрила тама и мрак: стрељање, хапшења, логори, откупи, конфискације, национализације, отимачине... Завладао је страховит терор нове власти: Озне, Удбе, Коса,

СДБ, Супа – или како су их све звали и називали.

Болшевизам је заменио фашизам. Једна диктатура заменила је другу.

Када су побеђени и од савезника издани и преварени Краљевску Југословенску војску у Отаџбини комунисти прогласили издајничком и злочиначком, када су њеног врховног команданта осудили на смрт и прогласили га за ратног злочинца, нови властодршци са Брозом на челу донели су још једну стравичну и нечувену одлуку. За злочинце су прогласили и све подигнуте цркве. Осудили су на смрт: дрво, камен, креч и малтер. Тако су православне цркве, по ко зна који пут, поделиле судбину својих градитеља и свога народа. Тако је 1948. страдала и ова црква, када јој је запаљен кров и све што је могло у ватри сагорети, а злочин је довршен рушењем њених зидова и темеља за потребе школе у Д. Лесковицама. Заборавили су изроди нашег соја и племена, да су наше цркве одувек биле најбоље и најуспешније школе.

Народ овога краја сигурно добро памти то тешко и наопако време. Он зна како је и зашто ова црква грађена. Старији људи се и сада свега присећају. Градња цркве почела је 1943. године. Радила се својски и са одушевљењем. Онако како су Срби одувек градили своје задужбине. На градилишту је радио народ читавог овог краја. Радовима је руководио Нешко Недић, мајор старе војске и легенда овога краја. Сваке недеље редовно су слати извештаји Врховној команди на Равној Гори о току градње. Благослов за градњу цркве у свом завичају, послао је по богомољцима Свети владика Николај из заточеништва у Војловици. Парохијски свештеник ћелијски и лелићки био је тада отац Ђорђе Колшић, који је и данас овде са нама.

Неко је хтео да све то нестане. Да се једноставно избрише гумицом из славне историје овога краја.

Бог правде је хтео друкчије. Он је пробудио успавани светосавски дух и морал нашега народа и он се полако освешћује. Доказ тога смо и сви ми, сабрани данас на овом светом месту. Доказ тога је спонтано прихваћана велика акција овдашње месне заједнице и директора школе, да се обнови овај свети храм. За само неколико дана прикупљено је преко хиљаду потписа као подршка овом светом и часном послу.

Доказ тога је и оних 50. људи на првој моби 19. маја и оних преко 100 на другој 7. јуна ове године, када се радило са одушевљењем на расчишћавању рушевина.

Зато нека Бог награди својим небеским даровима (нако како само Бог награђује) све прегаоце и све неимаре. Нека благослови све ваше домове и све ваше миле и драге у њима, ваша стада, ваше воћњаке, ваше њиве и ливаде.

Нека Свемилостиви господ опрости и онима који оскрнавише ово свето

есто и окаљаше образ српском роду, пр заведени и обманути „нису знали шта чине“. Ми смо Црква мира, раштања и покајања. Ми смо Црква љубави. Али нисмо Црква заборава.

Браћо и сестре, драги мештани, Обраћам се данас посебно Вама, који овде живите и радите, који ћете дозидати у овај свети храм. Ми ћемо бити отићи. Ви остајете овде. На Вама је велика обавеза. Ви морате поднети најтежи терет око ове светиње. И на материјалном и на моралном плану. Ова црква остаје Вама и Вашим поколењима. Зато будите достојни великог задатка. Будите достојни следбеници великих косовских витезова и предака. Ова црква је посвећена Ономе којег кона приказује како крстоносним ко-

пљем убија аждају. Аждаја је симбол ђавола и зла. Свети Георгије ће непрекидно молити Господа славе да се зло никада више не понови на овим просторима.

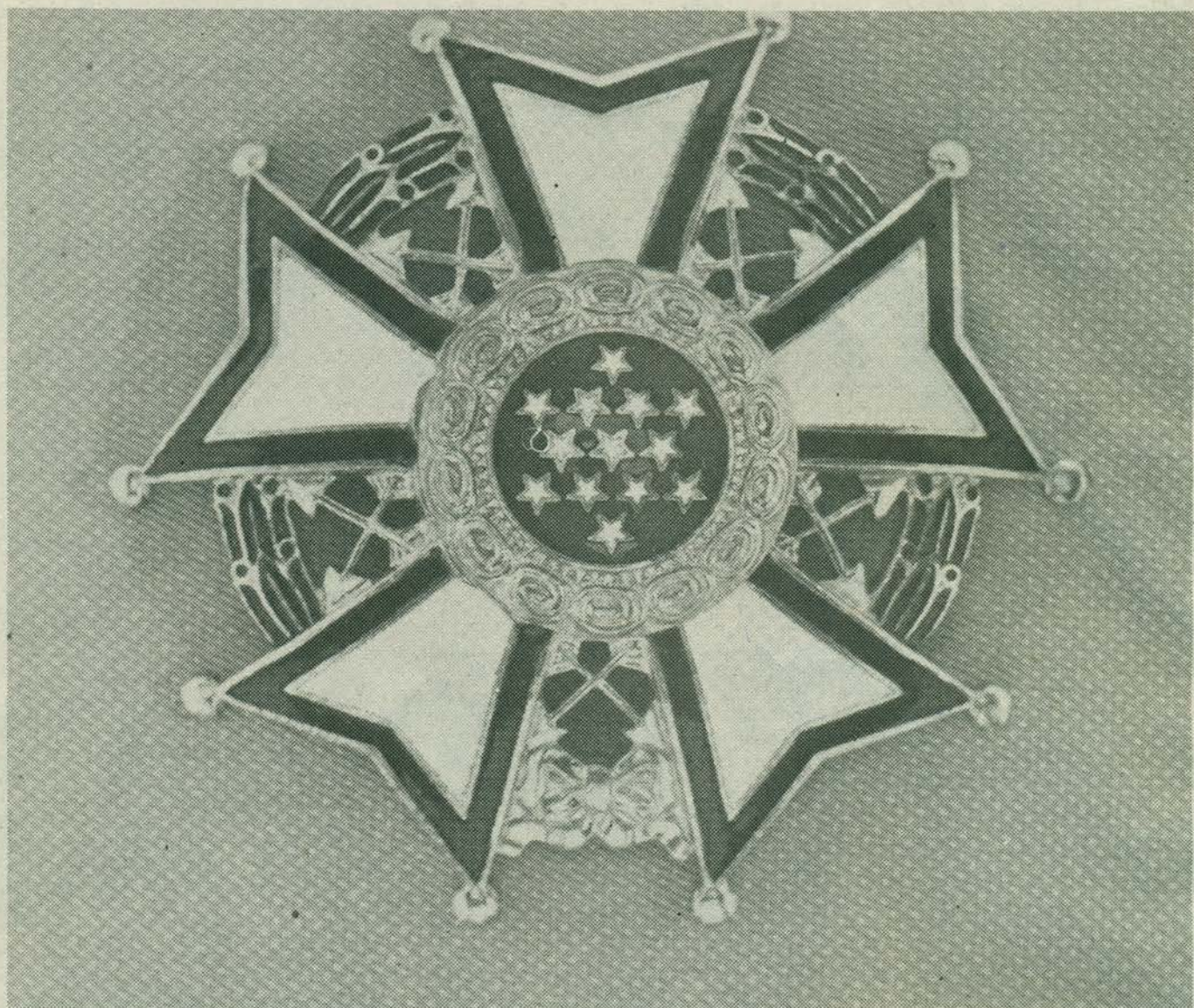
У овим тешким и оскудним временима Ви ћете сигурно одвајати од својих уста, да заслужите Божји благослов за себе и за свој крај, да саградите ову богомољу. Али знајте: да ништа велико не бива без жртве и одрицања, јер „без муке се сабља не искова, без муке се песма не испева“.

Ви ћете сигурно имати драгоцену помоћ са свих страна. Поготову из Ваљева и околине. „Глас Цркве“ у чије име Вам се и обраћам, водиће и даље код својих читалаца и пријатеља акцију да Вам се пружи свака помоћ. Са сво-

је стране ми ћемо покренути велику акцију обнове свих цркава изграђених у рату, а порушених после рата. Биће то још један наш прилог духовној обнови српског народа, наш допирнос националном помирењу и праштању. Да се више никада не завадимо и не поделимо. Да се више никада и нигде не догоди: Крагујевац, Краљево, Јасеновац, Зеленагора, Кочевски Рог, Понор... јаме безданке и вртаче.

Нека нам Бог буде „помоћник и покровитељ“ у овим светим стремљењима.

У тој молитвеној нади, све Вас сабране на обнови ове светиње поздрављам, спасоносним, светосавским и видовданским поздравом: Само слога Србина спасава.

ЛЕНТА ОРДЕНА
Похвална наредба уз орден Legion of Merit

Генерал Драгољуб Михаиловић изванредно се истакао као Главни заповедник југословенских оружаних снага и доцније као Министар војни организујући и водећи крупне снаге отпора против непријатеља који је окупирао Југославију, од децембра 1941 до децембра 1944 године. Захваљујући неустрашивим напорима његових група, многи амерички авијатичари били су спасени и безбедно враћени на савезничку страну. Генерал Михаиловић и његове снаге, упркос недовољном снабдевању и борећи се под изузетним тешкоћама, материјално су допринели савезничкој ствари и били судеоници у извојевању коначне савезничке победе.

29 марта 1948 године.

Хари С. Труман, с.р.

ИЗВЕШТАЈ

МАРГИНАЛИЈЕ О НОВОЈ СТРАНЦИ

ВУКА ДРАШКОВИЋА

1. ЗАШТО СУ СИНАН ПАШИНА ДЕЦА ПО ДРУГИ ПУТ СПАЛИЛИ МОШТИ СВЕТОГ САВЕ. КАКВА ЈЕ УЛОГА СИНАН ПАШЕ ДРАШКОВИЋА

Одавно се у културној и политичкој јавности Београда није дигла толика галама као после „прекида“ срамне представе „Свети Сава“ аутора Симише Ковачевића

Не улазећи у ранији ток збивања који су определили нека позоришта, међу којима су Југословенско драмско, Театар Звездара и Народно позориште, да не стављају на репертоар „Светог Саву“, поставља се питање шта се то у политичкој и културној свести тих (не)одлучника променило те „Светог Саву“, Југословенско драмско позориште и Јован Ђирилов уврстише у репертоар за 1990. годину.

Ако су за тако кратко време доживели културни и цивилизацијски скок (досад непознат развоју људске врсте) да ли ћемо као резултат тог њиховог напретка добити и уметничке представе у којима је Његош представљен као хомосексуалац јер се није женио, Карађорђе злочинац јер је обесио свог брата, а што се тиче Аписа њега је Љубиша Ристић већ удесио за врбицу.

Сад се поставља друго питање. Да ли смо за пола века бивствовања у комунистичкој Србији у којој су одлуке доносили па и тачке стављали три католика (Јосип Броз, Едвард Кардељ и Борис Кидрич) и улоге још активне разгранате обавештајне службе Стеве Крајачића, изгубили и свест о сопственом и културном наслеђу па и достојанство. Биће да је тако. Губитак свести о сопственом идентитету или отиска свести (види Карл Густав Јунг) је резултат рада Министарства за брисање историјске свести (види Орвел

48), чије су посебне муштерије били Срби. Сама чињеница да је Православље, чији је утемељитељ Свети Сава, основна културна и историјска садржина свести Срба, и офанзивни наступ Српске православне цркве, подстакла је то још живуће министарство, да народу Србије понуди НАРУЧЕНУ представу „Свети Сава“, у којој је он представљен и као блудник и као развратник, као псовач, о Бог те пита шта још, и да оконча давно започет посао чији је циљ брисање Православља – Светосавља из свести Срба. А то што том Министарству није пало на памет да коришћењем исте методе разкатоличе Словенце и Хрвате само је доказ о надлежности гореноменутих католика.

Политичку јавност и љубитеље позоришта понајвише занима каква је улога и реакција (не)културних посленика Београда и политичке штете коју је, поводом представе „Свети Сава“, својој странки (СПО) начинио књижевник Вук Драшковић.

Наши културњаци попут Милене Дравић, Жарка Лаушевића, Драгана Николића, Александра Берчека, Јована Ђирилова и многих других знаних и незнаних који нису имали храбрости да стану у одбрану Светог Саве, спадају у категорију размажених културних посленика које је режим мазио дуги низ година, па је њихова (не)културна реакција сасвим схватљива, јер би у супротном изгубила позиције које су стекли мукотрпним радом играјући „Прекобројну“, „Прлета“, скојевске илегалце, и разне друге улоге које глумци у нормалним земљама одбијају. Просто ме чуди, а можда ни сад није касно, како им не понудише улоге Мирка и Славка. У свој својој нарцистичкој заблуди, што је и разумљиво, они од позоришта начинише своју

пррију као да им је то деловина. Наравно, сходно том неуротичном заносу нису ни способни да схвате да Талијин храм није искључиво резервисан само за смех радост бол и тугу, већ и за пљескање, које као уобичајена реакција спада у прекид представе око које се не диже прашина, већ и за протесте који као вид учешћа гледалаца, тамо где позориште има дужу традицију, изгледа сасвим природно. По ишчашеним мерилима наших културњака потребно је само да платимо улазнице да одгледамо и на крају да запљескамо. И све то зарад заштите њиховог нарцистичког интегритета, и њиховог самољубља.

Србима предстоји мукотрпна борба против, на силу, наметнутог модела размишљања (кетман). Кад схватимо да нам је Србија Отаубина чије је темеље поставио Свети Сава, наставили Кнез Лазар, Карађорђе, Његош, Кнез Милош, Краљ Петар, српске војводе (нека ми опросте они које не поменух), и развијемо заблуду да Србија као држава не почиње од 1941 године, ослободиће се простор за буђење националне српске свести која, надајмо се, неће мимоићи ни београдске (не)културне раднике.

Што се тиче Вука Драшковића и његовог става према представи „Свети Сава“, ваља рећи да је, због жестине напада на сопствену странку (СПО), чији су чланови певањем светосавске химне наводно прекинули представу, о с чим је он био упознат и дао одобрење, смењен са положаја председника странке. Ново име – Синан паша Драшковић добио је због (по други пут) спаљивања моштију Светог Саве. Синан пашу Драшковића не помињем случајно већ просто зато што је, због комплекса непризнатог београдског писца, представља добар медијум за пренос туђих налога, које он својски и

извршава. А идентитет налогодаваца за нас је у овом тренутку мало важан. Откриће се они сами или ће то урадити историја, а нама Србима остаје нада да ће друго спаљивање Светог Саве бити и последње. Остаје нам, такође, нада да ће дрмаски писац Синиша Ковачевић, баталити уметничку обраду Марка Краљевића (коју је најавио) јер смо после уметничке обраде Светог Саве сити његових демистификација.

2. ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ – „ДОБРА ЛЕДИ МАКБЕТ” ИЛИ „АРХИВЕШТИЦА”

У Шекспировој драми „Макбет” постоје само два главна лика: он и његова супруга. Сви остали су споредни. Слична подела улога постоји и у нашој драми која носи горњи наслов.

Прича о брачном пару Драшковић, гледана кроз призму прошлих и садашњих политичких збивања а која се тичу формирања и расформирања странака СНО и СПО, је у ствари прича о Даници Драшковић, тој леди Макбет српског округа коју је Гете, својевремено, назвао архивештицом.

Ако је похлепна жеља за влашћу (нека ми Шекспир опрости на упрошћавању) „макијавелисте” у женском облику подстакла Шекспира да напише драму, ни на крај памети му није да, поред стрељане Елене Чаушеску, умировљене Јованке Броз и одстрањене Мирјане Марковић драматизујем живот и дело леди Данице, која и поред поодмаклих година изгледа сасвим солидно, али ипак не толико да бих због њеног изгледа морао да се латим пера. То препуштам њеном биографу и скутоноши Милану Комненићу који је перу вичнији. А и брате лепо се крсти. Прави Светосавац, нема шта. Додуше са два лица, као Јанус. Уосталом ко те пита данас за лица ако су ко ђонови. А што се Миланове слупане „мечке” тиче купиће му тата Вук другу. Од украдених марака и долара из касе СНО и СПО, разуме се. Но, оставимо тог епизодисту, коме смо, узгред речено, били обавезни да на промоцијам обезбедујемо најмање 5000 СПО-ваца јер, молим вас, његове исфиксане ципеле то и заслужују. А кад тури лептир машину и свилену кошуљу, без 10.000 му не излази на очи, и као да га леди Даница саветује:

Ко невин изгледајте цвет, албудите ко гуја под њим.

Намера овог текста је да члановима странака СНО и СПО и свој политичкој јавности, свим будућим члановима новоформираних и расформираних странака, које ће да формира и расформира друг Вук Драшковић, саопшти истину КО ЈЕ НАШЕМ ШЕФУ ШЕФ, и да то буде опомена колико ће их бити до краја године. Нашем шефу је леди Даница ШЕФ, а друг Вук

Драшковић је пуки извршилац њене болесне жеље за влашћу.

И кад би леди Даница и друг Вук Драшковић били искључиви актери ове драме она не би привукла толику пажњу политичке јавности да у њој не учествују и неки, засад мистериозни, разуме се и неименовани, и који, мора се признати, вешто вуку потезе чији је циљ цепање и контрола српске деснице, у чему им брачни пар Макбет пардон, Драшковић, обилато помаже. Знајући за леди Даницину жељу за влашћу и њен утицај на друга Вука и поготово знајући да је друг Вук везан нераскидивом симбиотском везом за своју леди, мистериозном налогодавцу је посао био у многоме олакшан. А није га много коштао. Са доста публицитета, шаком долара, ослобађањем „Српске речи”, могућношћу да буде прва дама Србије, налогодавац је завршио посао.

Разуме се, да би се посао темељно обавио, Вук Драшковић је око себе окупио гомилу послушника, лабилних ауторитарних личности, што му и није било тешко пошто је и сам био део те гомиле послушника, зарађујући хлеб насушни као шеф кабинета обућара Мике Шпиљака. Због тога има све референце да наследи своје претходнике Игнација Лајолу, Макијавелија и, разуме се, Јосипа Броза. А што се тиче женскобањастог дела, горепоменуте гомиле послушника, ваља рећи да њихово постојање и улога коју играју треба приписати вештој игри мистериозног налогодавца, коме је позната чињеница да је најслабија тачка мушког рода његова латентна склоност.

Но, предмет овог текста није марионета Вук Драшковић већ леди Даница, па се задржимо на њој. За леди Даницу, „врлина је остварити своје жеље не презајући од тога да се изврши пакост и подвала”, па и нешто морбидно. И дан данас ми је у сећању слика њених ужарених очију које као да су желеле да, на антикомунистичком митингу који се збио 31. јануара, падне крв и као да је чујем да призива:

„Дођите, ви дуси

Што убилачке помажете мисли,

Одузмите ми пол мој па ме сву

Од главе до пете, препуните

Свирепостима грозним! Крв ми згусните,

Прилаз и пролаз жаљењу затворте,

Да никаква ми самилосна ћуд

Не уздрма мој наум окрутни

Нит мир унесе међ наум и чин.”

(Макбет, I, 5)

А јуначина Вук је сав приказ тог истог дана, када нисмо знали шта ће бити с нама, посматрао кроз прозор Међународног прес центра, који је у непосредној близини, испијајући хладне шприцере и вероватно рецидивао:

„Ја на коњу, они доле,

Бог те мазо што ме воле.”

Већина чланова СНО и СПО били

су у прилици да на својој кожи осете наказности леди Даничиног језика. Давала је себи често за право да даје коначне судове о политичким збивањима, позивала чланове на кућна рибанја, и тешко оном ко би јој се успоротивио. Имала је обичај, а прилика је било на претек, да пред познатим и непознатим људима, компромитује чланове управе, изричући гомилу лажи и измишљотиа, све зарад своје неуротичне жеље за просперитетом. Таквих њених будалаштина је било на претек и нека је Бог на помоћи оној гомили послушника.

Леди Макбет је могла да врши недеља јер је живела у једанаестом веку. Ово је ипак двадесети век што и није Бог зна каква гаранција. Треба на крају поставити питање: ако се Ричард Трећи одлучио да врши недеља због своје наказности; шта је нашу леди Даницу навело не знамо. „Али је немогуће отети се утиску да је НЕЧОВЕШТВО постало њен свестан састав, вероватно и њена природа” и која ће, ако постане прва дама Србије (не до Бог), „себе да уздигне на један врхунац чистог зла с којег је ниједна трагична хероина неће свгнути.”

3. НАЦИОНАЛНО ПОМИРЕЊЕ

После смрти Јосипа Броза преплављени смо литературом и часописима који доводе у сумњу званичан став режимских историчара по којима је четнички покрет Драгољуба Михаиловића био квислиншки. Смрћу Великог брата попуштају режимске стеге, а ослобађа се простор за различите углове гледања на историјски период 1941 – 1945. год. и улоге првог српског герилца у поробљеној Европи, Драже Михаиловића.

Треба, свакако, поздравити напоре историчара који се труде да осветле улогу четника Драже Михаиловића у отаџбинском рату и да, коначно, после скоро пола века ставе тачку јер је историја тог периода, коју су нам сервирали, била потурање рога за свећу.

Појава двотомног историјског дела „Савезници и југословенска ратна драма”, аутора Веселина Ђуретића, у коме аутор износи неке, нама досад, непознате историјске истине и документа, и његов напор да научно и документовано осветли тај период, и судска забрана која је уследила, изазвала је недоумицу у јавности, али не и чуђење. Разумљиво, поставља се питање коме то и зашто смета научно утемељена истина. Одговор препустимо блиској будућности која се, бар кад је научна истина у питању, не мери више вековима ни деценијама, већ годинама.

Популарно историјско дело „Мартовски преговори” и документа из ратног периода које у последње време об-

јављују, пре свих часопис „Погледи“, „Дуга“, „Старт“, чине пионирски подухват да се осветле догађаји који итекако привлаче пажњу читалачке јавности. Тај подухват је утолико значајнији кад се зна да је истина о периоду 1941–1945. била табу тема и била закључана иза седам брва.

Осим озбиљних историчара и озбиљних часописа, појављује се у последње време и некакав писац, неоспорно, солидних геноцидних књига, Вук Драшковић, који иначе у београдској чаршији слови као заштитник четника и Драже Михаиловића, а кога истина о њима интересује колико и лањски снег: Ако ме питате зашто, ево одговора. Право лице Вука Драшковића је оно што наш народ назива „пица са два лица“, од којих је једно лажно, као он воли Дражу, а друго право лице, лице левичара комунисте, које се ни за длаку није померило из кабинета свог бившег газде, обућара Мике Шпиљака. Да би обмануо београдску и српску чаршију он вешто навлачи маску „дугокосог брата четника“, почиње да пише „афирмативне“ текстове о Дражи Михаиловићу и, разуме се, почесно обиђе свој банкарски конто да би се уверио колики је коначан збир те своје јанусовске обмане. Искрено се надам да ће политичка јавност врло брзо сазнати истину српском богу Јанусу али сам убеђен да Вук Драшковић неће доживети стрес јер су му образи дебели као ђонови.

Нас, пре свега занима, пошто је наслов овог текста „Национално помирење“, с обзиром на истину да су учесници отаџбинског рата били и четници и партизани (додуше први по налогу сопствене отаџбине којој се и заклеше, а други по налогу Стаљина и Бог те пита кога) и истине да је тај рат био, осим отаџбински, и братоубијачки-грађански, и да још увек траје (без оружја, разуме се) да ли има смисла, пошто прође скоро пола века, и даље одржавати стање ни рата ни мира.

Искуство неких европских земаља и начин на који су извршили национално помирење, поука је и за нас. Национални, културни и економски просперитет тих земаља не може се, разуме се, приписати искључиво националном помирењу. Али је, свакако, чин политичке мудрости који је, ако ништа друго, довео до слабљења анимозитета (озлојеђености, огорчености, срдитости, раздражености, непријатељства) у усмерио ослобођену енергију у правом смеру. Може се са сигурношћу тврдити да за слободу, демократију и висок стандард које уживају грађани тих земаља, могу добрим делом да захвале и чину националног помирења. А расправе о томе да ли је балкански анимозитет дубљи па и трагичнији може да нас скрене са циља који је, треба у то бити сигуран, жеља и једне и друге зарађене стране тог, за нас, трагичног братоубијачког грађанског рата.

Шта је потребно урадити да бисмо и ми учинили тај чин политичке мудрости. Потребно је, пре свега, обезбедити неке предуслове:

- Озваничити научну истину
- Доделити пензије свим учесницима отаџбинског рата
- Ускратити право Комунистичкој, извините, социјалистичкој партији да, заједно са СУБНОР-ом одржава стање специјалног рата
- Да СУБНОР бар мало заћути, лакше ће да се лише

Ако сам нешто пропустио да наведем као предуслов ка националном помирењу ваља веровати да то неће учинити наша будућа правна држава. Дакле, демократска вишеумна држава СВИХ СРБА која неће бити у свету позната по томе што ни после педесет година није успела да помири БРАЋУ СРБЕ.

Војин Вулетих

4. ДРАГИ НАШ ЛАЖЉИВЧЕ

осврт на мелодрамски апел под насловом „Поштовани представници месних одбора“, аутора „СПО“ парадера Милана Комненића, упућено „СПО-вацама“.

Одвајкада сам се ужасавао накинђурених, нашминканих и напирлитаних људи. Ако уз све то носе дептир машину а носе изгланчане ципеле у које можете да се огледате, онда је одијум према тим људима још и вши. А ако се један од њих зове још и Милан Комненић, по струци лектор јал коректор, по занимању поста, онда се сав тај ужас и одијум према горе наведеним људима и њему као изразитом представнику тих људи, претвара у нешто што није ни туга ни смех.

Напор који, новопечени или новокомпоновани, политичар Милан Комненић, звани Миланче, улаже да СПО-вацама објасни сву сложеност и деликатност српске политичке ситуације, ваља поздравити па и подржати јер служе за увесељавање СПО-ваца, па и шире. Можда би маркетинг служба СПО била далеко успешнија када би Миланчету отворили варијетеу у коме би, уз пристојну накнаду, приказао сву бујност свог талента. За комплетни уметнички дојам препоручујем Миланчету и такве таленте као што су Илија Живковић – прва тацна Баната, и Сашу Глишића – потрчка брачног пара Драшковић. Ансамбл варијетеа би био некомплетан без др Јована Марјановића, иначе министра унутрашњих спољних и свих осталих послова, и без Богољуба Пејчића, који би се касније прикључио варијетеу, само док преброји оних двадесет старих милијарди што му их ономад даде тата Вук. За женски део ансамбла, обзиром на мањак који се код њих осећа, препоручујем као замену, небријајуће чланове централне управе Српског покрета обнове, којих има, фала Богу, приличан број. Пошто се у варијетеу свира

и пева па и диригује, за диригента препоручујемо Страхињу Илића, иначе сестрића познатог српског флаутисте, који је надам се, у паузи шверца свиња, кокошака и јаја, разуме се, научио и да диригује. А за прву сопранистину певачког хора препоручујем Нину Табаковић. И она ће мало да сачека јер је и она заузета бројањем ко зна које транше марака што јој их даде тата Вук. А што се првог небријајућег члана СПО Александра Чотрића тиче он би у том варијетеу успешно играо егнуха, уколико се Миланче прихвати драматизације оријенталних прича.

Но, кренимо у анализу апела под називом: Поштовани представници Месних одбора:

У трећем пасусу прве стране љубавног писма што га својој настави упути поста Миланче, пише: „На систематске напоре власти да се разбије Опозиција, СПО је најбоље ололо. Волело бих да томе није разлог само велико чланство него исто тако и Програм, организација и СВЕСТ да радимо на КОРИСТ СВОГ ПОТОМСТВА“. Ололети, значи бити способан да се издрже притисци а да се притом не промене политички ставови. А што се тиче притиска власти на СПО, ја као секретар те странке изјављујем да је иако је било притиска на које су они како каже Миланче ололели, тај притисак чињен уз сагласност Вука Драшковића. А привођење чланова и одузимање разних летака била је само фарса да се Власи не сете, чији је основни циљ био публицитет, коме Вук тешко ололева. Наравно, ни Вук није остао дужан властима. Одужио се он њима вишеструко. Што се тиче „свести да СПО ради и корист свог потомства“, сачувај нас Боже те свести која би нас понизила са чашом воде.

У четвртном пасусу се „СПО-вацама“ препоручује:... „Трудимо се да буде што више стручњака (у „СПО“) који ће сутра покренути све видове живота из садашњег мртвила.“

Свакој странки су, неоспорно, потребни стручњаци из разних области, али ако је један од тих стручњака и др Јован Марјановић, предавач на Факултету политичких наука, стручњак који је докторирао на Карлељу и био апологета комунизма, а уз пут био жешћи креатор оног срамног Устава из 1974. год, па ако он треба да буде тај који ће да „покрене све видове живота“, онда ће потомство за које СПО изгара, имати онакву будућност какву им је и Јосип Броз обећавао.

На страни два, Миланче посвећује посебну бригу за отежане услове рада месних одбора, па каже:... „Ипак, једино нас САМООДРЖИЦАЊЕ и вера у правичност наших хтења могу помоћи... стога апелујем да се клонимо ЛИДЕРСТВА и да у одборе непрекидно уводимо нове људе, стручне и спремне да раде“.

Да ли је Миланче фасциниран личношћу и делом Јосипа Броза, па им

и он, баш као и Броз, зарад сопственог комфодитета, препоручује самоодрицање. Да ли им Милан баш као и Броз нуди нову авангарду коју би устолочио тако што би претходно очистио чланство од лидерских амбиција.

На страни три, Миланче општи и даље: „... слободан сам да замолим све АКТИВИСТЕ у Месним одборима да буду ОТМЕНИ и трпељиви, а посебно се ваља клонити ма какве КОРИСТОЉУБИВОСТИ или ПРЕТЕНЗИЈЕ на сутрашње ПОЗИЦИЈЕ у обновљеној Србији.

Ова ме реч АКТИВИСТИ много подсећају на раније активисте које се нису могли похвалити ОТМЕНИОШЋУ и ТРПЕЉИВОШЋУ. Да ли им Милан препоручује нов модел облачења у коме би били заступљени и машна попречке и свилена кошуља па и жирадо шешири. Уз обавезан рукољуб ламама. А што се КОРИСТОЉУБИВОСТИ и ПРЕТЕНЗИЈА тиче оне су искључиво резервисане за ПОЛИТБИРО Српског покрета обнове.

На страни четири Миланчета напада: С друге стране наша странка, а посебно њен председник, били су ружно клеветани од дојучерашњих наших чланова, Шешеља и дружине. Служи нам на част што нисмо узвратили на ниске ударце. Ипак, упозоравамо да у свету и у Србији има људи којима морате рећи истину о разлазу са В. Шешељом. Отпадник је одвео седам људи, међу којима је и благајник. Свеједно, ћутали смо када су колале

ружне приче о новцу. Данас је нама (а тек нама) од велике користи што је Шешељ повукао са собом онај сој људи с чијом анахроничном политичком мишљу немамо ништа заједничко”.

Ау, бре, Миланче, уместо да будеш паметнији што више стариш, ти си све ћупиљи, па и покваренији. Србима нису више потребне наочаре нити Бог зна каква памет да разликује жито од кокоље. Синан-пашу Драшковића није потребно клеветати. Он је довољно политички неписмен (а о теби и да не говорим) и толика кукавица да би сад дао и оних 35.000 америчких долара и пишљивих 12.000 марака које нам путем другог благајника (питај га можда постоји и трећи) узаптио и које сад праве друштво (у Даничној торби) оним девизама које је узаптио Српској народној обнови, само да изађе из кола. Би он ал му Даница не да. А то, што кажеш, да вам служи на част што нисте узвратили на ниске ударце, много вам захваљујемо. Би би да нас назовете криминалцима и пијаницама, а Шешеља психијатријским случајем, па би сад на миру да уживате плодове своје ОТМЕНОСТИ. Ви би да нам лупите шамар, а ми да потуримо и други образ. Алал вера. Кажеш даље да сте ћутали када су колале ружне приче о новцу. Најзад мало памети и од тебе. Нико није толико шашав (па ни ви) да краде новце, па да о томе још и распреда.

Даље велиш да су „вође нашег покрета” примили, не „само самртно

причешће на Видовдан код Самодрже, него су показали како имамо снагу да Косово решимо у нашу корист”.

Ако ти оно „самртно причешће”, које су ваше вође примиле, значи да ћете се, ако буде потребно, и жртвовати за спас Косова и Метохије, морам да ти кажем да ти ни барон Минхаузен није равац. Он је, бре, приправник за тебе. Више ти волиш своју машну попречке, лички кромпир са јањетином, него, прљајући ципеле, да базаш по Косову и Метохији. Спавај ти нама Миланче мирно до неђе око подне, а Косово и Метохију препусти мало политички мудријим и писменијим људима. Они ће то да реше и без самртног причешћа, некористећи лицемерје и митолошки речник, разуме се.

За крај текста Миланче, свака ти част. Велиш: „На крају, чувајмо част СПО, јер је она мукотрпно стицама и много је ружног на њену адресу упућено”.

Па да те приупитам: да ли сте ви част сачували јер сте се за њу борили и изборили, или сте је сачували јер је много ружнога на њену адресу упућено.

А што се тиче реченице у којој апелујеш: „Будимо пробуђени део српства” не бих је коментарисао, као ни реченицу у којој позиваш: „Делујмо са рефлексом људи којима је на срцу Србија”. Оволико мелодраме и патетике превише је и за Мирјам, која је иначе волела салонске и отмене људе попут тебе.

Војин Вулетић

УСПОН И ПАД СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА

Последњи болшевик у Европи заогрнуо се новим перјем, намеран да нас обучен у одору социјалистичког првака доведе до пакла. Којим нас је путевима водио Слободан Милошевић, специјално за наш лист пише новинар Милован Бркић. Милован Бркић је, иначе, крајем септембра 1987. године, одмах наком чувене Осме седнице ЦК СК Србије, због текста „Играју се делије, напред земље Србије“, објављеног у јуну те године у једном студенском листу, у којем је критиковао политички курс комунистичког лидера Србије, од судије за прекршаје добио 50 дана затвора због „увреле друштвено-политичких организација Србије“. Од тада је новинар Милован Бркић објавио стотинак текстова у којима је критиковао Милошевића и његову жену Мирјану Марковић за злоупотребе, малверзације, оптуђујући их да раде о глави српском народу. Објављујемо његово виђење Милошевићевог пута којим води српски народ. Бркићевим текстом отварамо нашу сталну рубрику полемички полигон и позивамо све заинтересоване ауторе на сарадњу.

После смрти Великог Диктатора Јосипа Броза званог Тито, у Југославији су његови следбеници почели битку за упражњени престо. У свету је још болшевизам, привидно, имао плодно тло, људи су већ били изгубили наду да ће комунистичка неман икада отићи с политичке сцене.

Неколико година након Брозове смрти, двојица његових верних сарадника г. Стане Доланц и пензионисани генерал Никола Љубичић узели су сву власт у своје руке. Обојица су имали исти циљ: по сваку цену сачувати култ покојног Великог диктатора, а владати у његово име, као што је то, мора се признати, врло успешно, са нашим душама владао и покојни Јосип Броз.

Г. Доланц и г. Никола Љубичић су почетком 1984. године одлучили да ствар узму у своје руке и „притегну рају“, која је почела већ да схвата да Јосип Броз није само „привремено одсутан“, како је његов одлазак званична политика представљала, већ да је Броз отишао за вјеки вјеков.

У 1984. години почели су политички процеси, са циљем да се заплаше слободно мислећи људи, предходно је забрањена песничка збирка Гојка Ђога, а песник осуђен на годину дана робије. Организатори суђења су били г. Доланц и г. Љубичић, у то време највиши државни функционери у Југославији.

Акцијом хапшења 28 интелектуалаца на Велики петак започео је и процес пред београдским Окружним судом, пред којим је, због „удруживања ради вршења непријатељске пропаганде“ одговарало шесторо људи, махом раније од власти прогањаних интелектуалаца. Пре хапшења шесторице, након Доланчеве рапије на Велики петак, убијен је један од учесника на трибини Слободног универзитета, београдски службеник Радомир Радовић, чије уморство је наредио лично г. Стане Доланц, у то време министар унутрашњих послова у Југославији.

Тадашње српско руководство напало се на нишану г. Доланца и г. Николе Љубичића. Они су, по опробаном Брозовом рецепту, хтели да почну са ликвидацијом републичких руководства, а српско руководство им се, тада, чинило исувише либералним: у Београду су, несметано, одржаване трибине Слободног универзитета, књижевни часописи су објављивали неподобне песме, збирке, неколико културних институција организовале су трибине, на којима је јавно критикована политика тадашњег, а већ покојног Савеза комуниста Југославије, прозивани су и оптуживани највиши појединци, међу њима је био г. Стане Доланц, за кога је покојни Радомир Радовић тврдио да је припадао Хитлер-југенду...

Српско руководство се чврсто држало, па је требало наћи издајника међу српским политичарима, да буде припремљен да сруши руководство Србије.

Генерал Никола Љубичић од Моме Марковића, брата Драже Марковића, добија препоруку да се може ослонити на његовог зета Слободана Милошевића, у то време председника Градског комитета Савеза комуниста Београда. Милошевићева жена Мирјана Марковић била је већ окупирала београдски универзитетски комитет СК Београда, а обоје су били у одличним пријатељским везама са г. Иваном Стамболићем, тадашњим првим човеком српских комуниста.

Док се српско руководство на челу са Иваном Стамболићем, Душаном Чкребићем и Бранком Пешићем трудило из петних жила да започети процес шесторици интелектуалаца буде завршен на штету његових организатора, у чему су, напакон и успели, јер је једино Миодраг Милић добио 18 ме-

сеци затвора, а остали су ослобођени од кривичне одговорности, што је у то време било велико изненађење, београдски Градски комитет СК Београда упутио је децембра месеца 1984. године писмо свим партијским организацијама у главном граду, којим је захтевано да се београдски комунисти изјасне, и да осуде „шесточлану банду“ која се удружила да подрије друштвено-политичко уређење СФРЈ. У потпису ове информације стајало је име г. Слободана Милошевића.

Генерал Никола Љубичић и г. Стане Доланц узели су Милошевића као своју ударну песницу у обрачуну са либералним кретањима у Србији.

Чим је изабран за председника ЦК СК Србије, г. Слободан Милошевић је добио задатак да скине српско руководство, и створи услове да Љубичић и Доланц суверено завладају Југославијом.

На, како то господа бивши комунисти напомињу, историјској Осмој седници ЦК СК Србије, генерал Никола Љубичић је, уз свесрдну помоћ г. Станета Доланца, и г. Стипе Шувара, срушио српско руководство, и чврста рука Слободана Милошевића је стегла Србију и српски народ.

У својим сведочењима легендарни Мирослав Шолевић тврди у загребачком „Старту“ да је косовској групи Срба генерал Никола Љубичић пружио пуну подршку да на Косову организују митинге: добили су прецизне инструкције како да са Косова дају пуну подршку Слободану Милошевићу, како да крену са митинзима, а Љубичић је Шолевићевој дружини омогућио несметано деловање и обилату финансијску помоћ.

Намера је била г. Николе Љубичића и г. Станета Доланца, да уз свесрдну помоћ г. Стипе Шувара, поскидају стару комунистичку гарду, и да са новим комунистичким јуришницима узму сву власт. Сметали су им Веселин Ђурановић, Видоје Жарковић, Марко Орландић, сметали су им сви стари комунисти који су имали било какав утицај.

Слободан Милошевић је са својим „догађањем народа“ требало да одигра улогу скидача старог комунистичког апарата у Југославији, и да Љубичић и Доланц постану наши господари.

Пад руководства у Војводини и Косову, а потом и Црној Гори, није Милошевићево дело. Он је имао само уло-

гу егзекутора, док су пресуду други донели.

Политичари и учесници многобројних комунистичких седница у то време памте да је Слободан Милошевић устајао и одлазио са седница, и да је телефонирао Љубичићу, строго радећи по његовим упутствима. О томе да је Милошевић мислио својом главом, нема ни говора.

Када је оборено покрајинско руководство у Новом Саду, а потом и у Приштини, Слободан Милошевић је почео да се одриче услуга г. Љубичића, а и Доланцу је, у међувремену, измакла столица, јер се руководство Словеније измигољило из његових руку, па је и Доланчева власт у неповрат отишла.

Перестројка Михаила Горбачова увелико је збунила г. Љубичића и г. Станета Доланца, јер се њихова болшевичка свест уплашила сибирских ветрова, па су почели на време да се повлаче, а понесен страстима власти, Милошевић је почео да се понаша као прави Велики Диктатор.

Болшевичка природа Слободана Милошевића доносила је Србији шамар за шамаром. У париском „Монду“, док се у Европи болшевизам рушио као кула од карата, Милошевић изјављује да је болшевик од своје 17. године, и да ће такав остати до краја живота.

Шта је све хтео, куда нас је повео, и

докле смо стигли под (руко)водством комунисте, па социјалисте Слободана Милошевића?

Када је из Словеније дошла вест да омладинци из ове републике више не желе да носе штафету покојном Великом Диктатору, Слободан Милошевић је, преко својих билтена „Политике“ и њених издања, и Телевизије Душана Митевића, данима претио ратним стањем словеначкој омладини, која се дрзнула да доведе у сумњу „личност и дело највећег сина наших народа и народности“.

Комплети издања „Политике“ могу посведочити да је Слободан Милошевић бесомучно нападао заговорнике укидања штафете младости, а да је и Републичка конференција ССО Србије тада изјављивала да ће српска омладина сама носити штафету вољеном маршалу. Словеначки предлог је, касније, победио, и штафета је, срећом, укинута, па свету више нисмо били толико луди, да мртвом Великом Диктатору носимо почаст, што у цивилизацији још није забележено.

Обећавајући окупљеном народу у Косову Пољу да нико не сме да га бије, Слободан Милошевић је кренуо као слуга чврсторукашке дружине Љубичић-Доланц. Јер, према подацима Савезног СУП-а, инцидент на Косову Пољу је био инсцениран да Милошевић може да наступи са патетичним речима: нико не сме да вас бије

(осим када ја будем одлучио да вас бијем). Све је то био део великог сценарија, а Косово и тешка међунационална трвења у покрајини само су Милошевићу послужила да Косово држи као таоца, уцењујући српски народ да му, због националног поноса и љубави према Косову, безгранично служи.

Милошевић је обећао још на тој „историјској“ Осмој седници ЦК СК Србије да ће стање на Косову бити брзо решено, скоро преко ноћи, јер српски комунисти знају, под његовим руководством, што им је чинити.

Обећање, лудом радовање.

Данас је на Косову горе него икад Срби, а и припадници полиције, у пакленој су атмосфери. Сви живе у психози ванредног стања.

Српски народ никада више није одвајао од својих уста за Косово, а на Косову никада више није било неправде, и грађанске несигурности.

Због наводно изречене сумње да се на Косову стање не може лако променити, Милошевић је сменио, и умало није линчовао талашњег председника Градског комитета СК Београда Драгишу Павловића. Нажалост, Павловићеве речи су добиле потврду, али Милошевић не одступа. Иде даље. До пакла, а ми са њим.

Шта је од својих обећања да ће се у Србији живети боље, са већом зарадом, са више правне сигурности и грађанских слобода, Слободан Милошевић испунио.

Карактеристични детаљи са оснивачког конгреса нове партије Слободана Милошевића

Променљивост политичких ставова Слободана Милошевића често је збуњивала и његове верне следбенике.

Са Стипом Шуваром је често склапао и расклапао савезе и пријатељства. Шуваров избор за председника Председништва ЦК СК Југославије „Политика“ и Милошевићева гласила поздравила су као историјски догађај, као победу прогресивног комунизма. Два три месеца касније Шувара су те исте новине проглашавале као стаљинисту, издајника српског народа, набадане су му на нос шуварице. Политика издања и Телевизија Београд су, као послушни пси, следили свога вођу. Све је зависило од личног расположења комунистичког лидера. Јуче хвалоспев, сутра безочни напад на човека, само ако вођа Милошевић промени расположење.

Западни ветрови на коначном уништењу Савеза комуниста, или губљење монопола комунистичке партије, Милошевићева свита је дочекала на нож, проглашавајући то издајом земље. Српски комунисти су чинили чуда да се одржи ванредни 14 конгрес СКЈ Југославије. Опет су нам сведоци комплети „Политике“, из којих је видљиво да нас је Милошевић све терао да чекамо тај 14. ванредни конгрес СКЈ, који је, наводно, требало њега да устоличи и да нас он спаси. Док су у Европи комунистички режими падали као снопља, Милошевић нас је држао месецима у нади да ће нас спасити ванредни конгрес комуниста!

Када су на 14. ванредном конгресу СК Југославије истакнути захтеви за деполитизацијом правосуђа, Југословенске народне армије и за амнестијом свих политичких затвореника и укидање кривичног закона о вербалном деликту, било је тужно како српски комунисти, међу којима су били и сенилни академици, као Душан Каназир, гласају против деполитизације правосуђа, против политичких процеса...

Одлазак Словенаца са комунистичког конгреса, уз најаву да остају комунистичка странка, а касније „престројавање“ комуниста Хрватске и Македоније, који су називу своје партије додали и називе – странка демократске обнове, Милошевићева штампа је оценила као издају, као разбијање Југославије. После је, када је потрошено много речи, и српски партијски централни комитет, одлучио и без стида казао да је и он странка за демократску промену.

Милошевићев трабанти, попут професора Михаила Марковића, данима су нас уверавали да нам није потребан вишестраначки систем, да је за нас најприхватљивији нестраначки плурализам. Милошевић је, са својим људима, свакодневно мењао мишљење. Трајност Милошевићевих политичких ставова је толико варијабилна, да би се тиме и психијатар могао позабавити.

Када је свима у Југославији било јасно да Савезу комуниста више нема места као јединој партији, Милошевић

је терао српске комунисте да истрају у поновном организовању и наставку рада 14. ванредног конгреса, у чему су и делимично успели, конгрес је одржан, али без резултата, па је заказан нови!

И опет шокантна вест: дојучерашњи заговорник јединственог Савеза комуниста Југославије Слободан Милошевић, који је српски народ месецима уверавао да је то једино решење за Југославију, преко ноћи одлучује да Србија, болшевички бастион, напречац, изгуби комунистичку партију, и да се уједине Савез комуниста Србије и Социјалистички савез радног народа Србије у социјалистичку странку! Одмах је предложено да Милошевић буде и председник те странке.

Милошевићевим марифетлукцима нема краја.

Уједињују се комунисти и комунисти у социјалисте. Јер, у форумима Социјалистичког савеза радног народа Србије било је у том тренутку 97 одсто комуниста!

Изборна скупштина је показала беду Милошевићеве политичке мисли и понашања. У руководство Социјалистичке партије Србије поново су изабране најомраженије личности, које су у јавности оптуживане за невиђене злоупотребе, то су људи без интегритета. Али, Милошевићу је важно да око себе има послушне, јер су они, углавном, неспособни, и морају уз вођу.

Шта све неће Милошевић измислити, ком новом маневру неће прибећи, само да сачува власт?

Обећавајући српском народу на Осмој седници ЦК СК Србије више слободе, бољи живот, бољу будућност, Милошевић од тога није испунио ништа. Ама баш ништа.

Када му је понестало пара, за финансирање своје власти, одлучио се, напречац, да распише Зајам за препород Србије, одмах зацртавајући да ће том акцијом сакупити милијарду долара и још толико динара, у доларској вредности. „Политика“ је на сва звона рекламирала зајам, измишљајући големе лажи.

Какав је резултат уписа зајма: 25 милиона долара, и нешто више динара. Потпуно је пропала идеја око Зајма, а прикупљене паре су брзо потрошене. Појела их је кућа „Политике“, којој је Милошевић немилици давао паре, само да добије одане слуге, да га безгранично величају.

Где су паре од Зајма?

За сада су од прикупљених пара, тек сада, наводно, неку црквицу добили неки колективи! Срећа је што је народ на време схватио, па није дао паре Милошевићу, да их потроши, а онда да их враћа осиротела Србија. Јер Зајам је расписан уз обавезу да ће се паре вратити, али од којих пара?

Има ли некаква акција, коју је започео Слободан Милошевић, а да је она дала резултате?

Нажалост, и њему најоданији слуга, не може је навести. Сви Милошевићев подухвати су пропали, остали су без резултата, а Србија је изгубила сваки углед.

Варке Слободана Милошевића су јадне и провидне, али он ипак нама влада.

Србија је ове године прославила 28. март као Дан државности, јер је прошле године Скупштина Србије донела амандмане на републички Устав Србије. Милошевићева политика је и доношење уставних амандмана прогласила историјским догађајем. Историјска Осма седница ЦК СК Србије, историјски Милошевићев говори, историјске одлуке, историјска промена Устава, све је историјско.

Суочен са чињеницом да Србија је дина у Европи отворено избегава вишестраначке изборе, Милошевић је још једном одлучио да народу плуе у лице: опет нас је натерао да гласамо на референдуму, претећи нам да ако прво не донесемо Устав Србије, већ распишемо слободне изборе, онда ћемо изгубити Косово. А зашто славимо Дан уставности Србије, тај 28. март? Када је добио на референдуму, што је и очекивано, јер га спроводи комунистичка партија на власти, Милошевић је на основу постојећег Устава Србије распустио Скупштину Косова. Значи, и садашњи устав Србије својим одредбама штити територијални интегритет. Милошевић наставља да нас vara, и vara.

Србија је данас у колапсу. Њена привреда је разорена.

Својевремено, када је био у љубави са руководством Црне Горе, и када му је требао глас из ове републике, у намери да се устоличи као Нови Тито, паре из трстеничке „Прве петолетке“, Ваљаонице бакра у Севојну, крагујевачке „Заставе“ и других српских колектива у камнионима су одношене у подгорички „Радоје Дакић“, у барску луку, никшићку жељезару, цетињски „Обод“, да се покрију губици ових колектива. Али, све је то било буре без дна. Србија је остала без пара, а Црној Гори није помогнуто. Њени гиганти су и даље на коленима, а не може их покрити ни амерички буџет.

Болнице у Србији личе на кланице, несташица је лекова, болесни умиру ко снопље, лекари у Србији немају редовне, мизерне плате...

Да би нас држао у покорности, репресивном апарату је Милошевић посветио пуну пажњу. Српско правосуђе никада није било корумпирано. Већ годину дана Србија нема председника Врховног суда Србије, а ову дужност, мимо Устава и Закона о судовима опште надлежности, обавља Часлав Игњатовић, иначе председник Изборне комисије скупштине Србије. Милошевић га држи на леду, јер је преко њега наместио и превремене изборе, а и резултате садашњег референдума о наводној промени Устава Србије.

Београдски Окружни суд је више од годину дана био без председника. За републичког јавног тужиоца Србије постављен је човек који је био правобранилац у Доњем Милановцу, а два пута је осуђиван због кривичног дела угрожавања безбедности саобраћаја!

Стотинак правосудних афера је остало заташкано, искључиво залагањем Слободана Милошевића. Јер, правосуђе, овакво какво је, одговара Милошевићу, јер не прогања његове људе. Многи Милошевићеве сарадници у свакој правној држави отишли би у затвор због малверзација и лоповлука, али су уз Милошевића безбедни.

Данас више нема заблуда око моралног чистунства Слободана Милошевића. Његова пропагандна машинерија представљала га је као веома скромног човека, који са супругом Мирјаном, кћерком Маријом и сином Малишом, живи у двоипособном стану. Наравно, све је то лаж.

За Слободана Милошевића је у елитном кварту, на Дедињу, у Толстојевој улици, реновирана вила од преко 600 квадрата (еј, бре, то је 6 ари). Утрошено је за њено опремање неколико милиона динара, а платила је Скупштина Србије, односно српски државни буџет.

Милошевићева кћерка Марија, уз очеву помоћ, добила је диплому о завршеној гимназији, а потом посао у „Политици“. Отац јој је купио трособан стан на Дорћолу. Од којих пара?

Београдски БИГЗ је Милошевићеву књигу „Година расплета“ унапред исплатио Слободану Милошевићу. Реч је о кич говорима српског комунистичког лидера, који, данас, срећом, могу бити сведочанство о превртљивости комунистичког лидера, а БИГЗ је морао унапред да исплати големи хонорар, који је далеко већи од хонора ра који је добио, рецимо, г. Добрица Ђосић за своја сабрана дела. И тако је млађана Марија Милошевић добила трособан стан у власништву и плаћени посао у „Илустрованој политици“. Пре тога је враћена из Токија, јер се после гимназије удала за једног нашег дипломату, али је на интервенцију тадашњег савезног секретара, њен муж хитно враћен у Београд.

Тешко да на земаљској кугли постоји човек који је на високој партијској функцији, и који се на њој одржао, упркос у јавности објављеним политичким аферама своје, још увек законите жене.

Професорка Мирјана Марковић, кћерка Моме Марковића из ванбрачне везе са Вером Милетић, предратном СКОЈЕВКОМ и истовремено агентом ГЕСТАПО-а, стрељана је 1947. године одлуком Војног суда у Београду као агент ГЕСТАПО-а, јер је за време рата провалила партијску организацију, а та провала је однела преко стотину живота – побијен је крем комунистичких руководиоца у Београду и Србији.

Свом пулену Зорану Тодоровићу – Кундаку, бившем председнику Градске конференције ССРН-а Београда, Мирјана је обезбедила два пута да добије станове, а када је смењен са функције, њеном интервенцијом, Кундак је добио посао у привреди, постао је заменик директора једног нафтног концерна! И то без дана искуства у привреди. Превагнуло је неко његово друго искуство.

Мирјанини пулени много су коштали Србију. У тексту објављеним у „Нашим данима“, под насловом „Милошевић је опкољен“, навео сам да Мирјана има толико пулена да их ни компјутер не може набројати, и да, ко год је требао Мири, могао је да рачуна да ће добити стан, бити постављен на директорско место, са великом платом. Није важно што ће наша привреда изгубити углед, предузећа послове. Афере са београдским директорима, који су смењивани протеклих годину дана по обрасцу „догађања народа“, Мирјанино су дело.

У „Нашим данима“ сам објавио да је Мирјана значајну своту пара пребацила у САД, јер се прибојава судбине Елене Чаушеску, па жели да се обезбеди, да збрише на време, али са доста пара.

Прозивање по новинама његове супруге због политичких афера и малверзација о друштвеном трошку не погађа Слободана Милошевића. Брачни пар се не оглашава, не јављају се да су живи. А морали би, јер је то питање

Стипе Шувар и Слободан Милошевић

части, коју, нема сумње, мора имати сваки човек на тако одговорној функцији.

У свом кабинету Слободан Милошевић још држи две слике - исте величине - једна је слика покојног Јосипа Броза, до ње слика његове жене Мирјане!

Ових дана и minulих недеља српска јавност је била опседнута вестима из Израела, и посете коју је делегација Извршног већа Србије (састављена од 450 људи) учинила Тел Авиву. Милошевићев саветници су очекивали да ће израелски лоби у Вашингтону спречити доношење резолуције, којима се осуђује српско комунистичко руководство због наводних кршења грађанских права у српској држави. Наравно, припадници јеврејског лобија то једноставно нису могли спречити, донета је Резолуција о осуди Србије, и сада смо се нешто, нагло, охладили у „љубави“ према Израелу! Каква је то политика која има трајност од данас до сутра?

Србију, и понашање Слободана Милошевића осудио је, својом резолуцијом и Европски парламент, и Европска економска заједница, и то врло оштрим тоном.

Српска скупштина им је отписала, као да је то ама баш ништа не занима. Па са ким Србија мисли трговати, код кога узимати кредите, како да се укључи у Европску заједницу, и уз чију помоћ?

Милошевићев теоретичари су покушавали оправдати „учење“ свог вође. Мирјана Марковић је упорно изјављивала да се друштво имовина неће реприватизовати, сада и Милошевићев гласноговорници нас уверавају да је реприватизација неминовна.

Сећамо се и данас када нас је Мирјана Марковић уверавала са Данилом Ж. Марковићем да српски комунисти ни по коју цену неће сићи са власти. На власт комунисти, поручивала нам је преко страница НИН-а Мирјана Марковић, нису ни дошли преко изборних куглица, већ уз помоћ куршума, и само ће тако са власти и отићи.

Распад бољшевизма у Европи, и перестројка Михаила Горбачова, излуђују Милошевића, новопеченог социјалисту. Скоро сваки месец Слободан Милошевић мења идеологију, заузима нове курсеве, даје нам нова обећања да ћемо живети боље и да нам живот неће бити тежак, ако иза њега стојимо.

Сваким даном Србија је ближа понору. Празне су касе пензионерског и социјалног осигурања, половина радних организација су пред банкротом, правосуђе нам је најкорумпираније у Европи, изгубљена је и свака нада да ће

нам бити боље. Али, упркос томе, социјалиста Слободан Милошевић нам олако обећава куле и градове.

Када ће у Србији бити расписани слободни избори? И хоће ли уопште и до избора доћи?

На ово питање је тешко одговорити, јер за сада такву намеру социјалиста Милошевић нема, настојаће да по сваку цену изборе одложи, што је могуће дуже.

Па изборе ће Милошевић изаћи једино ако, опет, буде натеран на тај корак. Без присиле Милошевић се власти не одриче.

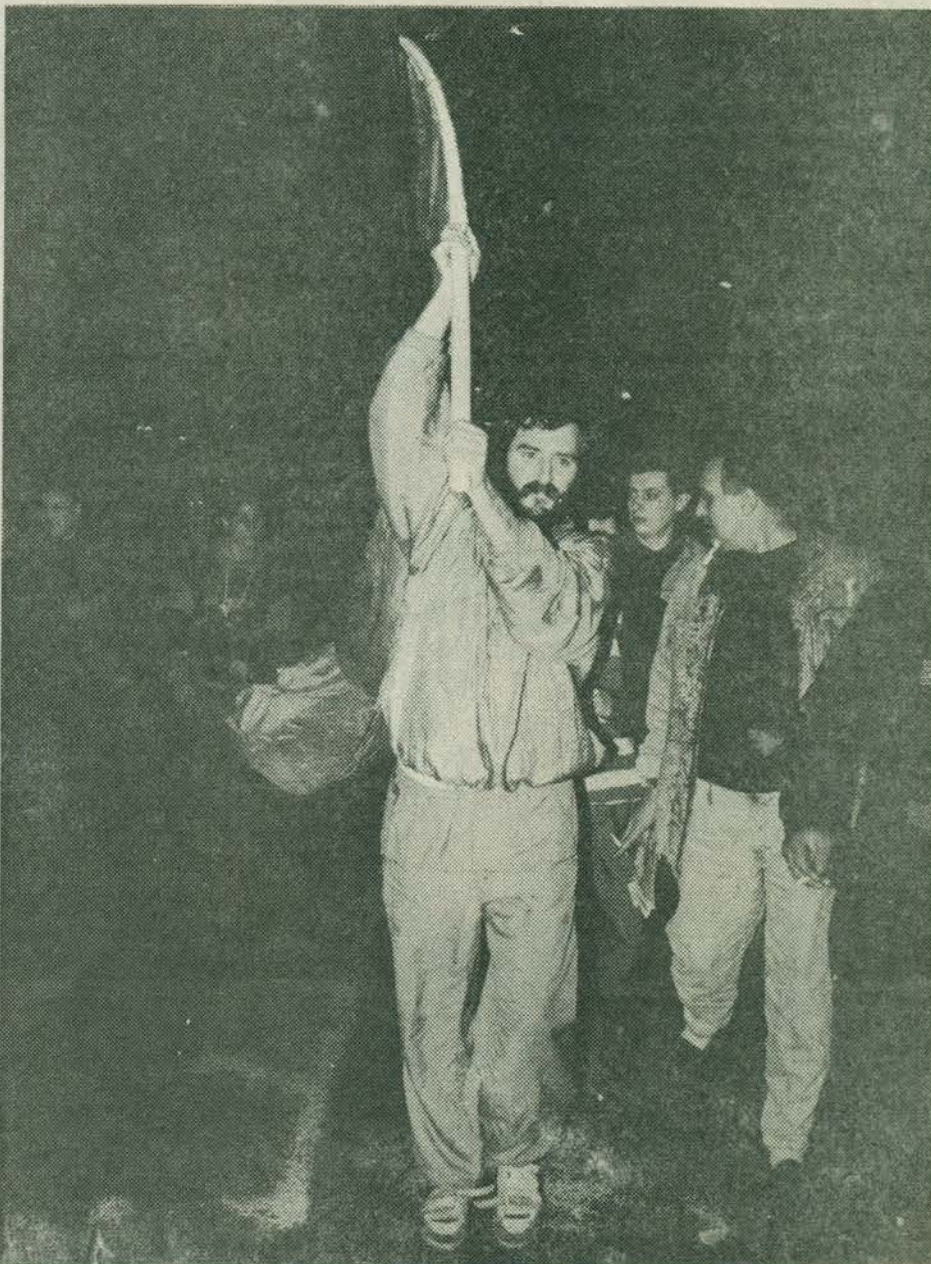
Сваки дан владавине социјалисте Слободана Милошевића Србију гура све дубље и дубље. Његова владавина

Србији односи много новача, губимо много угледа у свету и Југославији. А српски народ остаје и без наде да ће се, икада, из кризе у којој смо сада, моћи извући.

Нема нам спаса све док је Милошевић на власти. Његов пад је за Србију једино решење. Његов одлазак са политичке сцене треба убрзати, без обзира на цену. Српски народ има право на самоодбрану. Макар и од својих десператоса који су засели на власт, без намере да је мирним путем предају способнијима од себе.

Збогом Милошевићу.

Милован Бркић

Драган Тодоровић на челу првих антикомунистичких демонстрација 31. јануара 1990.

Прилози за историју БЕШЧАШЋА

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

НОВЕ СТРАНКЕ ВУКА ДРАШКОВИЋА

Поводом дезинформације објављене у извесним средствима јавног информисања у којој се каже да је СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ променио назив у СРПСКИ ЧЕТНИЧКИ ПОКРЕТ, искључиво ради Истине, обзнањујемо следеће чињенице.

Ту неистину протурио је искључени члан СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ г. Војислав Шешељ, који и на тај начин покушава да напаости странци. Шешељу, очигледно, није била довољна сопствена јавна бламажа на Митингу српске опозиције 13. јуна 1990. у Београду, већ наставља са деструктивном делатношћу која, у крајњој линији, највећу штету наноси управо њему.

Шешељ је, што и сам имплицитно признаје, 18. јуна 1990. основао потпуно нову странку и назвао је Српски четнички покрет. Учинио је то заједно са још девет људи, од којих су неки званично регистровани као класични криминалци, док су двојица чланова тог „одбора“ – ноторни алкохоличари.

Искрено жалимо што ће група људи сумњивих моралних и интелектуалних квалитета профанисати славно четничко име, али демократија подразумева постојање и таквих организација.

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ НИЈЕ ПРОМЕНИО ИМЕ, НИТИ ТО НАМЕРАВА!

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ је на јавној седници Централне отаџбинске управе, одржаној 8. јуна 1990. донео одлуку о искључењу из странке: Војислава Шешеља, Војина Вулетича, Бранислава Лазича, Ђорђа Николића, Тодора Бошковића Срђана Гламочанина, Милорада Вукосављевића и Драгана Тодоровића. Наведени чланови странке искључени су зато што је доказано да су својим разорним и смишљеним деловањем покушали да разбију СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ. У жељи да се класичним пучем докопају одређени положаји у странци они су издали фалсификат саопштење у коме пишу да су, наводно, сменили председника Председништва странке, књижевника Вука Драшковића. У том и наредном саопштењу ове групе изнете су такве лажи, на којима би им позавидео и сам барон Минхаузен.

Овакве поступке ове групе безрезервно су осудили представници свих месних одбора наше странке, њих више од две стотине, па је Шешељ немајући куд прогласио нову странку. О конвертитству овог човека најбоље говори податак да је то трећа партија у којој ступа у року од пет месеци.

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ, најјача српска опозициона странка је и из овог неспоразума изашла још јача, о чему говоре ових дана спроведене јавне анкете, (по којима ће СПО добити убедљиво највише гласова на парламен-

тарним изборима), као и приступањем страци великог броја истакнутих српских интелектуалаца.

СРПСКОМ ПОКРЕТУ ОБНОВЕ овакве, ко зна олакше, инстурниране завере не могу наудити јер има у својим редовима десетине хиљада чеситих и паметних људи који су странци приступили због њеног Програма који гарантује да ће Србија постати духовно и економски снажна држава и да ће се вратити на заслужено место, међу европску заједницу народа.

У Београду 19. јуна 1990.

КОМЕНТАР РЕДАКЦИЈЕ „ВЕЛИКЕ СРБИЈЕ“

Није нимало случајно да нашу сталну рубрику „Прилози за историју бешчашћа“ отварамо управо објављивањем Саопштења за јавност нове странке Вука Драшковића, које је потписао 19. јуна 1990. Александар Чотрић. Људи који сматрају да је активно бављење политиком нужно лишено свих елемената моралности и у прошлости су нам највише главобоље задавали. Код њих циљ увек правда средство, упркос неспорној чињеници да се прљавим средствима само прљави циљеви могу постићи.

У прошлом броју смо језиком чињеница показали да су све Драшковићеве интерпретације нашег разлаза неистините. Вук Драшковић је сасвим регуларно смењен са председничке функције, да би потом покушао да одржи оснивачки скуп нове, сопствене странке. Наши читаоци су се могли уверити из дословног приказа комплетног тога скупа, да Драшковић није успео у свом науму. Кад је хтео да формира нову Централну управу, његови позвани следбеници су се жестоко посвађали око расподеле места у највишем руководећем органу, па је конституисање управе остављено нека „божи“ премена. Није Драшковић у помоћ дошао убацавање у управу др. Мухамеда Кешетовића, који никада није приступио Српском покрету обнове, нити

председника Скупштине општине Соко Бања, који такође приступио није кад није прописивао. Убацавао је чак и нареченог ректора Нишког универзитета, мада му ни име није знао.

Драшковић лаже кад тврди да је Српски четнички покрет потпуно нова странка, основана 18. јуна 1990. Пошто смо имали већину гласова Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове кад смо смењивали Вука Драшковића, имали смо је и приликом доношења одлуке о промени страначког назива, па смо тако једини регуларни и легитимни правни следбеници Српског слободарског покрета и Српског покрета обнове. Наша странка се руководи искључиво демократским принципима, па се у њој ниједна одлука не доноси без састанка Централне управе, док Вук Драшковић у својој новој странци, ни након два месеца, Управу још уопште није ни конституисао. Зашто би, кад му ни потребна није. И тако је навикао да сам о свему неприкосновено одлучује. Др. Војислава Шешеља је јавно назвао психијатријским случајем, а сада, и нас уз њега, криминалцима и алкохоличарима. Још пре три месеца смењивао у Централној управи др. Мухамеда Кешетовића, који је био председник странке у његовом руководству. Донео је одлуку о нашем искључењу, а да уопште кворум Централне управе није имао у ресторану „Rolev“. И после

света, нетрепнувши, тврди да смо ми људи сумњивих моралних и интелектуалних квалитета, а не он.

Драшковић лаже када тврди да су сви председници месних одбора Српског покрета обнове њему пружили подршку. Уосталом, они који поседују први број „Велике Србије“ могу избројати из колико су месних одбора појединци или групе присуствовали Драшковићевом скупу. Лаже да смо икада имали више од две стотине месних одбора. Нисмо их никада ни стотину имали. Лаже и даље да његова странка има 200.000 чланова. Раније је чак јавно говорио да их има триста хиљада у земљи и двеста хиљада у иностранству. У тренутку смењивања Вука Драшковића с председничке функције, 5. јуна 1990. Српски покрет обнове је, према изјави Нине Табаковић, секретара за евиденцију, имао 3.500 чланова. Након Драшковићевог изазивања расцепа

због личне непробољиве погођености губитком председничке функције, скоро две трећине чланова му је отказало подршку. А Српски четнички покрет данас већ има нешто више од четири хиљаде чланова, дакле више него док је Драшковић био председник наше странке, под ранијим називом Српски покрет обнове.

Посебно изненађује чињеница да Вук Драшковић свог дугогодишњег сарадника, пријатеља и саборца Војислава Шешеља обасипа најпогрднијим изразима, мада му Шешељ још никада није узвратио раном мером. У тој прљавој работи Драшковићу се прикључује и Милан Комненић. О каквим се личностима ради показује и последњи документ њиховог јавног ангажовања са Шешељем, које није било у оквиру активности Странке. Реч је о протестном писму председнику југосло-

венске комунистичке скупштине. Ако Војислава Шешеља познају већ осам година, ваљда су Вук Драшковић и Милан Комненић и у марту ове године знали да је Шешељ „психијатријски случај, алкохоличар, криминалац, човек сумњивих моралних и интелектуалних квалитета“. Како онда да се с њим заједно упусте у овај веома озбиљан подухват, кад им је морало бити јасно да их Шешељ може само „компромитовати“ својим личним својствима?

Уосталом, нека српска јавност суди. Текст заједничког писма ове тројице интелектуалаца и политичара доносимо овде у целости, као и неке фотографије са гостовања Шешеља, Драшковића и Комненића у Америци. Ни тамо последњој двојици није сметало да се јавно појављују с човеком кога сада беспримерно клевету, ниподаштавају и пљују уз помоћ режимских средстава јавног информисања.

ГОСПОДИНУ СЛОБОДАНУ ГЛИГОРИЈЕВИЋУ, ПРЕДСЕДНИКУ СКУПШТИНЕ СФРЈ

Господине председниче, најодлучније протестујемо због писма које је ових дана скупштина СФРЈ упутила Собрању Бугарске, чиме се недозвољиво умешала у унутрашње послове нашег источног суседа.

Није први пут да државна и партијска власт Југославије покушава да Бугарима, а и Грцима, диктира националну политику у њиховим земљама.

Безмало пола века римокатолички тријумвират Тито – Кардељ – Бакарић разбијао је српски национални простор унутар Југославије, као што је „произвођењем“ нових нација цепао српско национално биће. Истовремено, тај тријумвират је настојао да, по истом рецепту, разбија национално биће Бугара и Грка.

Била је то, поред осталог, перфидна антиправославна стратегија. Срби су увелико денационализовани у Југославији, а сада се баш њима подмећу настојања да денационализују Бугаре и Грке.

Жалосно је, господине председниче, да Ви, као Србин, још нисте прозрели подвалу. Зар и данас, када српски народ раскива и са себе збацује живе лаше мртвог Броза, настављате да спроводите ту стратегију.

Вашу кривицу зацело не умањује околност чак и да сте невољно потписали писмо Собрању Бугарске. Српском народу товарите непријатељство без потезе и увлачите га у унутрашње бугарске проблеме у часу када нам ионако недостају снаге за решавање наших проблема.

Као одговор на Ваше писмо, Бугари се спремају да 18. марта, пред црквом Александра Невског у Софији, одрже протестни митинг против „српских шовиниста“, а не против антисрпске Југославије.

Можемо се с вајкањем питати где је била Скупштина Југославије када је Енвер Хоџа, једним указом у једном дану, прогласио Албанцима око 150.000 Срба или када су Брозови пријатељи уморили више десетина хиљада Срба у румунској мочвари Бараган.

Изволите показати, господине председниче, макар једну протестну ноту Југославије због тих злочина.

За разлику од Србије, очигледно је да су Бугарска и Грчка суверене државе, па могу да одбију налоге које им Рим и Загреб, а све чешће и Техеран шаљу посредством Београда.

Нека се престане са наношењем штете српском народу!

Нека се престане са стварањем непријатеља који би могли да отежају ионако тешку будућност српског потомства!

Повуците писмо Собрању Бугарске! То је најмање што се од Вас и Ваше савести може захтевати.

„Македонско питање“ не сме да буде јабука раздора међу Србима, Грцима и Бугарима. Милитантни исламски фундаментализам, који надире са истока, и нетолерантни папо-цезаризам, који прети са запада, намећу овим суседним и православним народима битно друкчије односе од оних који се оваквим политичким „потезима“ стварају.

Верујући да ћете ипак увидети разлоге за бригу, па и огорчење, изволите примити, господине председниче, израз нашег поштовања.

У Београду, 16. марта 1990.

Вук Драшковић, књижевник
Милан Комненић, књижевник
Др Војислав Шешељ, правник

Драшковић и Комненић са „криминалцем и алкохоличарем“ Шешељем у Милвокију 59

РЕАГОВАЊА

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

ОБАВЕШТАВАМО СРПСКУ И ОСТАЛУ ЈАВНОСТ ДА ЈЕ МЕСНИ ОДБОР – СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ „ЗВОРНИК“ НА СЕДНИЦИ ОДРЖАНОЈ ДАНА 25.06.1990. ГОДИНЕ У ЗВОРНИКУ ДОПЕО ОДЛУКУ:

ОД ДАНА ПОНЕДЕЉАК 25. ЈУН 1990. ГОДИНЕ МЕСНИ ОДБОР – СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ ЗВОРНИК – ПРЕСТАЈЕ СА РАДОМ, ТИМЕ ШТО ИСТУПА ИЗ САСТАВА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ ОДЛУКОМ О СВОМ УКИДАЊУ.

Горе наведену одлуку донели смо приморани понашањем Централне отаџбинске управе – Српски покрет обнове и хаотичног стања у истој и целокупном покрету проузроковану понашањем господина Вука Драшковића.

Поред низа проблематичних ситуација са којима је уско везано име Вука Драшковића између осталог стоји и то да је Вук направио тотални хаос у покрету својом једностраном одлуком да не испоштује одлуку Централне отаџбинске управе – Српски покрет обнове од 05. јуна 1990. године која га је са образложењем да прави грешке у раду непримерене (председника) ЦОУ–СПО – сменила са функције председника СОУ–СПО. Мислимо да је на седници од 05.06.1990. године ЦОУ–СПО – испоштовао Статут и да је одлука исправно донета демократским гласањем. Сама чињеница да је седници ЦОУ–СПО од укупно 31 члана (присутно било 19), а гласању приступило 17 присутних од којих је девет гласало за смењивање Вука Драшковића са функције председника ЦОУ–СПО, говори да је постојао кворум, да је одлука о смењивању донета простом већином гласова, управо како налаже Статут.

Чињеница је да је испоштовао Статут покрета и самим тим сматрамо да је одлука ЦОУ–СПО о смењивању Вука Драшковића са функције председника ЦОУ–СПО пуноважна и легитимна и као такву смо је одмах признали. Међутим, самовоља Вука Драшковића у догађајима који ће након тога уследити и људи у ЦОУ–СПО који су прихватили игру свога лидера дубоко нас је погодила и разочарала. Убеђивали су нас да су Вука Драшковића не само сменили, него донели и одлуку о његовом исклучењу из покрета, што се касније показало нетачним и још

једном дезинформацијом људи којима је окружен Вук Драшковић. Начин на који је тада већ бивши председник ЦОУ–СПО Вук Драшковић настојао да поврати и учврсти власт натерао нас је да поставимо себи питање:

Да ли је он политички зрела личност када себи то дозвољава, и шта му је у ствари прече, демократија – Србија и Српски народ или жеђ за апсолутном влашћу. Оно што је В. Драшковић радио још од првог дана од Пазове па до данашњих дана (грешка за грешком на штету Србије и српског народа), натерало нас је да закључимо да Вуку јесте могла на срцу Србија, али власт коју жели за себе је изнад свега тога. Да је тако говори и чињеница да је брже боље 08.06.1990. године сазвао своју седницу ЦОУ–СПО, иако на то није имао право, али зар је важно право и образ, важно је само једно, сачувати власт у СПО по сваку цену.

Морамо да кажемо да је то нажалост тако, јер да није тако сачекао би следећу седницу ЦОУ–СПО у старом сазиву и могао је поновно бити изабран, уколико се наводи са претходне седнице ЦОУ–СПО покажу нетачним. Но то њему наравно није олговарало зато јер вероватно неби могао против истине па је по хитном свом поступку мимо Статута 08.06.1990. године направио неку нову ЦОУ–СПО у коју је увео све саме своје људе, мислимо на личне пријатеље попут књижевника Коменића, таште, зетове, брата своје супруге и поједине председнике МО–СПО.

Просто је невероватно како смо сви обмањивани и шта је све радио и радио Вук Драшковић, то је чиста самовоља, па коме то још није јасно. Он је у стању да чланом па чак и подпредседником Извршног одбора прогласи др Мухамеда Кешетовића, да би он само након дан или два у штампи демантовао уопште да је и обичан члан СПО. То су биле велике неистине којима смо данима обасипани из ЦОУ–СПО и Вука Драшковића.

Све су то докази и то необориви, како се Вук на један непримерен начин борио за власт. Морамо још напоменути да би изманипулисао већи број иначе бројног чланства СПО. И осталу јавност на пречац је одједном у тај чувени ресторан „Ролекс“ позвао Председнике МО–СПО, поштено нема шта, али само оне за које је он сматрао

да су подобни, односно само оне за које је био сигуран да ће га подржати.

Веома се уплашио и није позвао и оне за које је претпостављао да би могли поставити неугодна питања, такође се уплашио оних МО–СПО који знају размишљати и својом главом. Но, није ни чудо, можете замислити у тој грчевитој борби за власт како би изгледао захтев бар једног месног одбора да Вук коначно положи рачуне, каже истину и објасни неке појаве које никоме нису јасне биле као на пример: зашто у толикој мери приватизација покрета, зашто као председник није поштовао Статут и како је могао неке врло битне ствари да ради на своју руку, малверзације око новца и остало.

Морамо јавности презентирати још неке детаље. Познато је колико Вук покушава доказати како се новац наменски троши, а и његови, односно назовимо то тако, чланови ЦОУ–СПО тврде да је све чисто, но не лези враже поново је њихова истина у ствари неистина.

Наиме, лично члан ЦОУ–СПО Г. Саша Глишић приликом обиласка МО–СПО Зворник, као човек задужен за рад са МО је изјавио да му Вук даје новац, чак се својој снахи хвали како пуно више добија од њених неколико хиљада динара плате.

Нина Табаковић такозвана секретарица Покрета нам је дала још један пример Вукове самовоље. Ради се о следећем: у ЦОУ–СПО постоји регуларно изабрани благајник, но Вук је како она рече одредио још једног, ко зна кога, благајника по својој вољи, наводно, сигурније су паре тако. Јесу, наравно, за кога, поставља се питање, за Вука или за Покрет.

Све ово је, вероватно, само мали део мозаика о Вуку Драшковићу. Време и људи ће тај мозаик, верујемо, у скорој будућности комплетирати. Надамо се да смо својом одлуком о укидању МО–СПО Зворник допринели колико толико стварању реалније слике у очима јавног мњења о стању у СПО. Такође се надамо да је наша одлука, иако са закашњењем, ипак стигла на време до јавности, али и до свих месних одбора СПО, који би под хитно у име своје части и образа морали захтевати да им њихов вођ Вук Драшковић положи рачуне и истину.

УКИНУТИ МЕСНИ ОДБОР СПО – ЗВОРНИК

УХАПШЕНА „ВЕЛИКА СРБИЈА“

Дан 23. јула 1990. год. у јутарњим сатима у Сремској Митровици „ухапшена“ је „Велика Србија“, лист Српског четничког покрета који се уз све потребне дозволе, у Београду и шире, продаје већ два дана и то без икаквих проблема.

Митровачким властима се, међутим, учинило да лист „мирише на проминцле“ па су га, како се то ради са сумњивим лицем, одузевши га од колпортера, сместили у зграду МСУП-а, док другови из ПСУП-а не консултују другове из СУП-а и провере да ли је „Велика Србија“ опасна по здравље људи.

Док сам, ради интервенције, са колпортером чекала да ме командир МСУП-а прими у своје одаје, милиционер је привео младића који је управо откинуо таблу са натписом „Трг Маршала Тита“, и који нам је одмах почео да прича како је читао „Велику Србију“ још јуче на плажи.

Примивши ме, командир је почео да ми објашњава како је лист само привремено одузет и како нам нису могли дати потврду о привремено одузетим стварима јер немају формулара. Затим ми је објаснио да је од истог колпортера одузета и већа количина кокарди и значки са грбом Србије.

Следила је моја примедба: „па то је страшно, није ваљда продавао значке са грбом Србије!“

Командир ми је одмах објаснио да су значке одузели, јер може неко да истуче продавца на улици због тога што продаје те значке, и да су они заправо продавачу изашли у сусрет одузимањем истих, само што он то никако не може да схвати.

На ово је следила моја примедба да је све то изванредна тема за други број „Велике Србије“ коју можете ухапсити, пардон, читати за 15. дана.

Након овога, командир нам је вратио и новине, и кокарде, и значке, и то

пре него што су ПСУП и РСУП решили дилему „Велика Србија“ да или не.

Додуше, добили смо 3 комада новина мање, али сад бар можемо бити сигурни да се и у ову службу полако али сигурно враћа демократија, свест о припадности нацији, и јавља љубав према сопственом народу која је пола века потискивана. Надам се да ће ускоро чувари јавног реда и мира престати тајно да криштавају своју децу и славе крсну славу, те да ће то убудуће чинити јавно, како приличи слободном и достојанственом грађанину. Надам се да ће ускоро скинути са својих капа петокраку кокарду, која обележава припадност диктаторској партији и да ће поново постати своји у својој земљи. Радује ме помисао да ће 3 примерка „Велике Србије“ прочитати више од три милионера у МСУП-у у Сремској Митровици.

У Ср. Митровици 23. 7. 90. год.

Оливера Јелкић,
адвокат

Полиција малтретира колпортере „Велике Србије“

ФИЗИЧКИ НАПАД МИЛИЦИЈЕ НА КОЛПОРТЕРЕ У КНЕЗ МИХАИЛОВОЈ

Дана 31. јула око једанаест сати увече дежурни милиционари у Кнез Михајловој улици су на бруталан начин наспрули на колпортере Драгана Џолића, Радована Андрејевића и Миодрага Ранковића зато што су продавали опозициону штампу и касете са четничким песмама, чиме су изазвали гнев присутних грађана, који су се затим окупили у повећу групу и кренули да протестују испред зграде СВП-а у Улици Мајке Јевросиме. Претучени колпортери опуномићили су познатог београдског адвоката Александра Спасића да поднесе кривичну пријаву против дежурног милиционера кога те ноћи његове колеге нису наводно могли да идентификују у милицијској станици. Иначе ово није први пут да милиција малтретира колпортере. На-

против долазе сваког дана на места где се продаје опозициона штампа. Више пута, траже дозволе и овлашћења за продају штампе, питају их о свему и свачему, провоцирају, једном речју траже повод на хиљаду могућих и немогућих начина да изазову инцидент и употребе пендрек као најјачи аргумент. Али после овог експреса када су колпортери хватани за гушу и ревере, када су шутирани од стране органа (не)реда и када им је уз све то псована и српска и четничка мајка, дара је превршила меру и они су решили да затраже заштиту на редовном суду, који надамо се неће толеристати овако бахато понашање „народне“ милиције.

Владимир Добричић

Полицајац који је тукао колпортере

АКО ЛАЖЕ КОЗА НЕ ЛАЖЕ РОГ

Објављујемо факсимил оригиналне признанице на 20.000 динара (двадесет милијарди старих динара) коју је 4. јуна потписао Богољуб Пејчић, након што му је благајник странке, по телефонском налогу Вука Драшковића, новац исплатио без одобрења Централне управе и без навођења разлога исплате. Исплата је обављена само дан уочи седнице Централне управе на којој је Вук Драшковић смењен са председничке функције. Извршена је из званичне страначке благајне. Колико је новца исплаћено Саши Глишићу, Нини Табаковић, Илији Живковићу и још неким Драшковићевим трабантима, за сада не знамо, јер су такве исплате вршене из алтернативне „страначке“ благајне у коју је Вук Драшковић унео 35.000 долара прилога из Америке, прикупљених на турнеји В. Драшковића, В. Шешеља и М. Комненића, 12.000 марака прикупљених у Немачкој и 7.000 марака које је Драшковић својеремео одбио да положи у бла-

гајну Српске народне обнове, наводећи да је то намењено његовим приватним новинама. Али, знамо поуздано да су извесни износи на тај начин исплаћивани да би се купили гласови подршке. Драшковићев „алтернативни“ и приватни благајник Радмило Рончевић, видевши, ваљда, у какве се мутне радње упустио, одбио је да даље оба-

вља благајничке послове, па је на Драшковићев предлог, на оснивачком скупу нове странке Вука Драшковића, одлучено да „привремени“ благајник буде новоизабрани подпредседник странке Богољуб Пејчић. Јасно, из сасвим разумљивих разлога. Пошто је после Драшковића и Комненића показао највеће новчане апетите.

(ustanova) _____ dnev. l. _____ br. _____

Seriја _____

Priznanica br. _____

Dinara 20.000 (slovima) двадесет хиљада динара primljeno je od _____

Iz СРБ na ime Б. Пејчић

4. VI 1990 god. Богољуб Пејчић Prимио

Izdaje: ISKRO -Savremena administracija-
OOUR -Savremena izdanja- - Beograd (62/89) I
Oznaka za porudžbinu: obr. br. 2/55 -L-

СРПСКИ ЧЕТНИЧКИ ПОКРЕТ

ПРИСТУПНИЦА

Име и презиме _____ тел: _____

год. рођ. _____ занимање _____

адреса _____ општина _____

ПОТПИС _____

**ЗА ВАСКРС СЛОБОДНЕ СРБИЈЕ!
СРБИЈА ЈЕ ВЕЧНА ДОК СУ ЈОЈ ДЕЦА ВЕРНА!
СА ВЕРОМ У БОГА - ЗА КРАЉА И ОТАЏИНУ!
РАВНА ГОРА ПОБЕДИТИ МОРА!**

Приступницу доставити на адресу:

Др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ, Посавског одреда 36, 11273 БАТАЈНИЦА

Чланарину у износу од 100 динара за текућу годину уплатити неком од овлашћених чланова Централне управе уз признаницу на основу које ће се ускоро издати чланска карта.

НАПОМЕНА РЕДАКЦИЈЕ

У првом броју „Велике Србије“ објавили смо 33 ауторске фотографије Ђорђа Вукоја. Случајном непажњом смо пропустили да то назначимо, па се овом приликом извињавамо господину Вукоју.

У овом броју објављујемо ауторске фотографије Ђорђа Вукоја, Владимира Добричића, Миломира Ракићевића, Б. Ачанског и неколико аутора који су желели да остану анонимни.

Из техничких разлога нисмо могли испод сваке фотографије навести име аутора, али ћемо настојати да у наредном броју и тај недостатак отклонимо. Надамо се да ћемо наћи на разумевање уредничких тешкоћа у периоду до формирања сталне редакције и избора главног и одговорног уредника.

ОБАВЕШТЕЊЕ ЧИТАОЦИМА

Централна отаџбинска управа Српског четничког покрета ће почетком септембра 1990. именовати сталног главног и одговорног уредника и сталну Редакцију (на четири године) Листа „Велика Србија“. Позивамо све заинтересоване да се пријаве до 10. септембра.

Пријаве треба да садрже податке о новинарском или публицистичком искуству, као и евентуалне идеје о уређивачкој концепцији „Велике Србије“.

Подразумева се да главни и одговорни уредник и чланови Редакције „Велике Србије“ треба да буду чланови Српског четничког покрета.

Обавештавамо све заинтересоване сараднике да је „Велика Србија“ отворена за све текстове који су сагласни програмским циљевима Српског четничког покрета, без обзира јесу ли аутори наши чланови или нису.

Текстови који се „Великој Србији“ нуде за објављивање треба да буду уредно откуцани на писаћој машини с новинарским проредом (28 редова на једној страни, 60—65 словних знакова у једном реду).

Објављени текстови и фотографије хонорисаће се.

Пријаве за именовање главног и одговорног уредника и чланове Редакције подносе се на адресу: др Војислав Шешељ, Посавског одреда 36, 11.273 Батајница.

„ВЕЛИКА СРБИЈА“

Новине Српског четничког покрета

Издавач:

Централна отаџбинска управа Српског четничког покрета

Издавачки савет:

Др Ђорђе Николић, председник, адвокат Милорад Вукосављевић, др Трипо Зиројевић, адвокат Оливера Јелкић, Тодор Бошковић, Драган Тодоровић, Ненад Вукановић, Миладин Тодосијевић, Срђан Гламочанин, Александар Стефановић, др Војислав Шешељ.

В.д. главног и одговорног уредника:

Срђан Гламочанин

Технички уредници:

Јелена Пуцар

Весна Стевановић

Привремена редакција:

Војин Вулетић, Влатко Мркајић, Драган Бошков, Вукан Дрецун, Јоран Пецић, Бранислав Лазић, Зоран Ђикић, Братислав Станковић, Винета Мариновић, Радован Андрејевић, Гордана Ристић,

Штампа: НИГП „Глас“, Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу: др Ђорђе Николић, Кнеза Милоша 28, стан 1, 11.000 Београд. Тел. (011) 643-807.

ПОКРЕТ СРПСКИХ ЧЕТНИКА РАВНЕ ГОРЕ

MOVEMENT OF SERBIAN CHETNIKS RAVNE GORE

P. O. BOX 31549

CHICAGO, ILLINOIS 60631-0549

U.S.A.

У ПОЧАСТ ДР. ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Др. Војислав Шешељ, становник нашег српског престолног града Београда, гоњен и прогоњен од безбожне тиранске власти у Југославији, стоји у првим борбеним редовима за слободу Српства и обнову Српске Државе на Балкану. У тој борби он је истински тумач мисли и осећања Српског народа. Изражавајући поштовање и признање његовој херојској борби и одлучном ставу у одбрани животних интереса српског народа—настављајући историјску традицију српских четника, као најстарији српски четнички Војвода—проглашавам Др. Војислава Шешеља за српског четничког Војводу и почасног члана Покрета српских четника "Равне Горе" у слободном свету и у нашој родној Отаџбини

Један Бог, један Свети Саво, једна јединствена саборна Српска Светосавска Црква и један поносан слободарски Српски народ уједињен у својој српској слободној и демократској држави на Балкану.

Слобода или смрт! - Равна Гора победити мора!

Одлучено и објављено у
Сједињеним Државама Америке
љета Господњег 28. јуна 1989.
на прослави шесто-годишњице
Косовске битке.

Војвода Момчило Р. Ђујић
Војвода Момчило Р. Ђујић, Председник
Покрета Српских Четника Равне Горе

**ЗА ВАСКРС
СЛОБОДНЕ СРБИЈЕ!!!**

